

KAZATELSKÝ CYKLUS

PODLE EKUMENICKÉHO LEKCIONÁŘE (ŘADA C)

PRAHA 2003

CYKLUS "C"

Jde o navázání na kazatelské cykly vydané v letech 1999 a 2002. V nich byly zpracovány řady "A" a "B" tzv. Ekumenického lekcionáře (Revised Common Lectionary, dále EL). Je opět připraven tak, aby se dal používat v delším časovém rozmezí. Je přizpůsoben zvěstovatelské tradici Církve československé husitské. Lvi podíl na jeho přípravě má opět Mgr. Václav Křesina, který jej se svou obcí „prožil“ a připravil s pečlivostí jemu vlastní. Patří mu za to naše poděkování.

Naukový odbor Úřadu Ústřední rady Církve československé husitské

Vydal naukový odbor Ústřední rady Církve československé husitské
Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6
Podle „Ekumenického lekcionáře“
připravili Mgr. Václav Křesina a Josef Špak
Tisk: Tiskárna FASTER, Praha
Pro interní potřebu Církve československé husitské

1. NEDELE ADVENTNÍ

Syn člověka přichází. Mějte se na pozoru.

Nadějný výhled směrem ke Kristovu příchodu v slávě a k soudu nad světem povzbuzoval první křesťany k úsilí o mravní odpovědnost, posiloval jejich statečnost a věrnost. Není náhoda, že evangelium zařazuje tuto zvěst do těsné blízkosti pašijového příběhu. I kříž a vzkříšení patří do celkového Božího záměru se světem. Bez této souvislosti mohla by apokalypsa sama o sobě zavést věřícího na blouznivé scesti. „Napřimte se, zvedněte hlavy, abyste měli širší rozhled! Nehleďte však po způsobu hvězdoporců k nebeským tělesům. Nedejte se mýlit ledačím kolem sebe. Vyhlížejte zrakem víry za obyčejný pozemský obzor ke Kristu a jím se dejte vést.“

Vstup: Jr 33,14-16

Tužby:

2. Abychom s úctou a bez pochybování svědectví Písma svatého přijímali ...

3. Abychom v Kristu Ježíši jeho svatost a lásku rozpoznali a sami na obojí svou láskou a vlastním úsilím o svatost svého vlastního života odpovídali ...

Epištola: 1Te 3,9-13

Evangelium: L 21,25-36

K obětování: Ž 25,8-10

K požehnání: Jr 11,1-5 (nebo 2Te 1,3-11)

Modlitba:

Všemohoucí Bože, všechno pevně držíš ve svých rukou. Spravuješ celý svět svou mocí, moudrostí a láskou. Prostřednictvím Ježíše Krista nás ujišťuješ, že ať se děje cokoliv na této zemi, všechno směřuje nezadržitelně k poslednímu cíli, který jsi stanovil, že potřeš a zahubíš veškeré zlo a že nastolíš své království spravedlnosti, lásky a pokoje. Děkujeme ti, žeš nás poctil výsadou stát se pomocníky na tvém díle. Posiluj nás svým Duchem. Opatruj nás v těžkostech. Chraň nás v pokušeních, abychom pevně vytrvali na Kristově cestě až do konce.

Vhodné písně: 203, 204, 295, 314

2. NEDĚLE ADVENTNÍ

Staňme se posly nové smlouvy!

Jan Křtitel výstižně odhaluje kořeny nedobrých vztahů mezi lidskými jedinci i mezi skupinami lidí (mezi národy, církvemi a podobně). Boháčům vytýká sobectví a neochotu pomáhat potřebným. Celníky kárá za bezohledné prospěchářství, jež nezná poctivost a jakékoliv mravní ohledy vůbec. Vojákům vytýká povýšenost, panovačnost a násilnictví. Svět podnes neuskutečnil ani mravní požadavky Ježíšova předchůdce. Jakým právem tedy je možné tvrdit, že křesťanství je překonáno? Spíš jsme to s ním dosud ani poctivě nezkusili. K nápravě lidské společnosti vede cesta jen upřímným pokáním a spolehnutím se na Ježíše Krista. On jediný je schopen měnit lidská srdce a celé životy a uzdravit všechny svým pokojem.

Vstup: Mal 3,1-4

Tužby:

2. Aby se na svůj tak málo věrný lid rozpomněl, byl nám milosrdným Soudcem a do srdcí nám naději na své slitování vložil ...
3. Abychom upřímným pokáním a přijetím Ježíše Krista za svého Pána vnitřní pokoj získali a tak posly míru a pokoje pro své okolí stáli se mohli ...

Epištola: Fp 1,3-11

Evangelium: L 3,1-14 (Zde je nutné opravit dispozice EL, protože oddělením L 3,1-6 od L 3,7n byla by smazána specifičnost lukášovské zvěsti.)

K obětování: L 1,68-70

K požehnání: Iz 30,12-18

Modlitba:

Prosíme, Otče, otevři dokonale naše oči, ať poznáme rozdíl mezi životem bez Krista a pravým životem vedoucím k věčnosti. Učiň pro nás tento advent příležitostí k upřímnému pokání. Probud' v nás touhu po spáse. Vychovej z nás poslušný a věrný svůj lid. Kéž si dobře uvědomujeme, že ty, všemohoucí, vládneš pevně svému stvoření. Kéž se vždy posilujeme nadějí, Pane, že všechny své záměry se světem i s námi jednou slavně dovršíš.

Vhodné písně: 203, 36, 309, 311 (se sólem!)

3. NEDĚLE ADVENTNÍ

Nebojte se zlého! Bůh pokoje je s vámi.

Zvěst o tom, že Bohu na nás lidech záleží, protože nás stvořil ze své otcovské lásky, a že má v úmyslu zjednat spravedlnost a nastolit svou plnou vládu nad světem, zní potěšitelně pravým Božím dětem a přináší jim radost. Svěvolníci se proti této skutečnosti bouří a pronásledují Boží posly. Boží řeč je jim nepříjemná a nesnesitelná. Mohou však proti tomu dělat, co chtějí, stejně nic nesvedou. Pán Bůh má dost síly k prosazení svých záměrů. Uzná-li to za vhodné, dokáže ochránit i ty, kdo jdou cestou jeho Syna. Proto ani sebetěžší zkoušky nezmaří věřícím jejich radost a pokoj.

Vstup: Sf 3,14-15

Tužby:

2. Abychom s důvěrou na Boží zaslíbení spoléhali a jen u svého Pána pevnou oporu v nejistotě svých pozemských dnů hledali ...
3. Abychom ve víře rostli, více a více jeho moudrost a pravdu poznávali a jeho svatě vůli se poslušně a důvěřivě podřizovali ...

Epištola: Fp 4,4-9

Evangelium: L 3,15-20

K obětování: Iz 12,1-2

K požehnání: Iz 33,1-6

Modlitba:

Uč nás, nebeský Otče, radovat se napořád z toho, že ve všem, co nás v životě potkává, nejsme sami sví, ani majetkem jiných lidí, ale že patříme tobě a jsme ve tvé péči. Nade všechno nám dopřej, abychom se radovali z toho, že jsi poslal do tohoto světa svého Syna Ježíše Krista, aby nás vysvobodil z bídy a daroval nám život směřující k věčnosti. Pomož nám, abychom dovedli šířit radost a pokoj kolem sebe a rozjasňovali život svým bližním.

Vhodné písně: 203, 31, 35, 314

4. NEDĚLE ADVENTNÍ

Zde jsem, abych konal(a) tvou vůli.

Vyprávění evangelií o narození Jana Křtitele a Ježíše Krista neodkazujeme do říše pohádek! Pro věřící srdce od časů prvokřesťanských až podnes je zde uloženo cenné svědectví víry v nekonečnou svrchovanost Vlády Božího království. Král Ježíš stojí vysoko nade všemi lidmi, byť byli tak významnými Hospodinovými posly jako byl Jan Křtitel. Obě matky, Alžběta i Marie, jsou příkladem poslušné víry, jež nechce Bohu nic předepisovat ani se nesnaží všetečně nahlížet do Božích tajemství, nýbrž umí se pokorně podřídit svaté vůli Boží a vzdát Hospodinu vděčnou chválu za všechno – i tehdy, jedná-li Pán Bůh jinak, než bychom si my lidé představovali nebo přáli.

Vstup: Mi 5,1-4a

Tužby:

2. Abychom se všichni na příchod Páně s touhou kajícíchů připravovali, svou víru zpěvňovali, naději svou oživovali a lásku mezi sebou rozmnožovali ...
3. Aby celý svět v Kristu Ježíši jedinou možnost záchranu poznal a poslušně se jeho vládě podroboval ...

Epištola: Žd 10,5-10

Evangelium: L 1,39-55

K obětování: Př 16,20

K požehnání: Iz 49,7-13

Modlitba:

Chválíme tě, svatý Bože, za to, že jsi ze své bezmezné lásky k nám poslal svého Syna, aby nás vysvobodil z moci zla a stal se naším Pánem. Prosíme tě, nedovol nám, abychom komukoliv a čemukoliv jinému na světě dávali přednost před usilováním o tvé království a před poslušností tvé svaté vůle. Kéž je naše adventní pokání upřímné, abychom mohli zanedlouho prožít i pravou a plnou vánoční radost z Kristovy požehnané přítomnosti!

Vhodné písně: 203, 46, 205

ADVENTNÍ POBOŽNOSTI

(1. návrh)

1. ADVENTNÍ POBOŽNOST

Za 9,9; Ř 13,8-12(13-14); Mt 2,1-9

Žalm 117

Kdekdo dnes naříká na poměry, na špatné časy. Spousta lidí má pocit, že se jim nevede dobře. V takových žalozpěvech si libujeme, litujeme sami sebe. Začláme si pohled na to, co je v našem životě stálé, pevné. I nářky však mají své oprávnění. Kdo naříká nad svou bídou a nad svým zármutkem Bohu, je na správné cestě. Modlitebník vypoví vše, co jej tíží, před Bohem. Mnohé žalmy jsou takovými žalozpěvy. Ve většině ze 150 žalmů však nejde o nářky, nýbrž o chválu. Jsme toho dnes vůbec schopni? Nedá se přeslechnout, že jsme k chválám neustále vyzýváni a s námi všichni lidé na Zemi.

Boha nechválíme jen podle toho, jakou máme náladu. Chválíme a oslavujeme ho proto, že jeho milost, jeho přichylnost k nám je a zůstává neotřesitelná. Pán Bůh se o nás stará i tehdy, když máme dojem, že o tom v našem životě není ani stopa. Protože si můžeme být naprosto jistí jeho milostí, nemůžeme se ani vyvázat z chvalořečení a děkuvzdání na jeho adresu. Jeho milost a věrnost vůči nám zůstává na věky. Proto můžeme radostně prozpěvovat: ...

Pane, náš Bože, víš, že nám není často do zpěvu. Raději naříkáme. Avšak způsob, jakým se o nás staráš, nás vede k tomu, abychom tě chválili a oslavovali. Děkujeme ti za to, že se smíme znovu a znovu ujišťovat o tvé přítomnosti mezi námi a s námi ve světě.

2. ADVENTNÍ POBOŽNOST

L 21,28b; Jk 5,7.8; L 21,25-33

Žalm 80,2-8(15-20)

Lidé křičí. Volají o pomoc. Vysílají SOS v nouzi. Hledají útěchu. Lidé doufají. Jejich poslední nadějí je Bůh. Nehledají bezpečí u nositelů světské moci, u vojenských mocipánů nebo u hospodářských manažerů v proužkovaných oblecích a vyzbrojených mobilními telefony. Ti, kteří se společně s námi modlí tento žalm, si jsou jistí, že je jen jeden Pán, který má moc skončit jejich rozervanost. On jim může znovu zjednat prostor ve světě národů.

Při tom jsou důležité obrazy, jimiž je toto Boží konání popisováno. Nejsou motivovány mocí, násilím, technokratickým zřízením jakéhosi izolovaného státu. Místo toho určují a doprovázejí tuto prosbu izraelského lidu metafory, představující život. Setba a sázení, hájení zvěře a chování živých tvorů a péče o ně jsou přiměřenými obrazy pro toto konání.

A takové je rovněž oslovení Boha na začátku tohoto žalmu: „Pastýři Izraele, slyš...“ Jediná záchrana, Bůh, je tu oslovován jako dobrý pastýř.

Bůh Izraele, Otec Ježíše Krista, kterého i my smíme oslovovat „Otče náš“, tedy není vzdáleným a nedosažitelným monarchou, suverénem. Vyhledává naši společnost, provází nás cestami našeho života tak, jako pastýř doprovází svěřené stádo. Je s námi přítomen především ve chvílích nebezpečí a nouze.

Bože, děkujeme ti, že tě můžeme kdykoliv oslovit a zavolat, abys nám přispěl ku pomoci. Děkujeme ti, že se od nás neodvracíš, když je nám úzko. Bože, potěš nás i dnes. Rozjasni svou tvář nad námi!

3. ADVENTNÍ POBOŽNOST

Ž 68,25-36

Po 13 letech máme nového prezidenta republiky. Jeho zvolení provázelo značný rozruch. Jaký bude? Jak se zachová? Bude mít co říci k současné situaci v zemi? Bude opravdu schopen přispět svou autoritou k řešení problémů v národě? Skepse je veliká.

Byla by skepse stejně velká, kdybychom věděli, že přichází Bůh, aby se ujal vlády? Bůh skutečně přišel ve svém Synu Ježíši. Už brzy budeme slavit jeho příchod do světa, jeho narozeniny. Ve svém slovu k nám přichází každý den, i dnes je tomu tak. Žalm, z kterého jsme četli, jde však ještě dále. Ohlašuje, že přijde den, kdy Bůh vyjde ještě jednou viditelně do světa, nikoli však „tíše a nenápadně“, nýbrž s nepřehlédnutelnou vznešeností a s „mocí do mraků strmící“.

Tak rozumějme oddíl přecházejícího žalmu: „Bůh přichází“. Přichází, aby vzal záležitost jednotlivců i celých národů do svých rukou. Učiní to, co nedokáže žádný prezident, ani kterýkoliv jiný mocnár světa. Zúčtuje s chamtivostí mezi lidmi, „rozpráší národy válkychtivé“. Odvěká lidská touha po míru na Zemi bude naplněna.

Bůh přichází. Svět v něm pozná svého Pána a Krále. Pod jeho vládou se uzdraví.

Může nás tento oddíl Písma nechat chladnými? Nemáme dostatečný důvod přidat se k průvodu těch, kteří jeho příchod vítají a spolu s prvními křesťany volat:

„Amen, přijd', Pane Ježíši!“

4. ADVENTNÍ POBOŽNOST

Ž 130 (F 4,4-7; L 1,(39-45).46-55.(56)

V předvánoční náladě plné světla, zeleně jehličnatých stromků, koled a pastorel a vůně vánočního pečiva zní tento žalm, který slyšíme v rámci pohřebních obřadů, neuvěřitelně. Nehodí se do ruchu předvánočních příprav. Na závěr adventní přípravy na Vánoce bychom si ještě jednou měli naléhavě uvědomit, že advent je především jedním z období církevního roku, které zdůrazňuje pokání. Nejde o to, že bychom si měli dát zakazit radostnost předvánočního očekávání. Ale ono vlastní PROČ a NAČ předvánoční radosti jmenuje žalmista: „Má duše vyhlíží Panovníka víc než strážní jitro, když drží stráž k jitru.“ Protože se Bůh zjevuje v nehlubší noci, nemůže být naše noc smutná, proto dnes zpíváme. Jak je dobře, že předvánoční očekávání není jen přátelsky připravená a uměle naaranžovaná veselá nálada, která už dokonce vůbec není závislá na vysokých obratech obchodníků a na kupách dárků, nýbrž na tom, že se učíme znovu žasnout nad tím, jak se Bůh ubírá do naší „hlubokosti“, do našich „bezdných hlubin“, aby nám byl nablízku v rozhodující chvíli. Nevoláme marně, když se naše srdce naplní zámutkem, když nás začíná trápit tělesné bolesti nebo nás souží naše bezradnost tváří v tvář všednodenním problémům, ať už se týkají nás osobně, anebo lidí kdekoli v dalekém světě. Máme na co čekat! Čekáme na jeho slovo. Na slovo, které se mezi námi „stalo tělem“ v betlémských jeslích, a které chce spočinout v našem srdci. Naše čekání na jeho slovo, naše touha po srozumitelném, důvěryhodném, radost přinášejícím zvěstování nemůže být toužebnější, než jak tomu bylo u toho, kdo se první modlil žalm, který dostal ve sbírce žalmů číslo 130.

(2. návrh)

1. ADVENTNÍ POBOŽNOST

Žd 10,19-25

Text Písma, který jsme zvolili, mluví o tom, že jsme na cestě. Nebloumáme bez cíle, bez orientace. Naše cesta je připravená. Dveře se právě otevřely. „**Bratři a sestry, smíme se odvážit vejít do svatyně cestou novou a živou, protože Ježíš obětoval svou krev...**“ Svobodný přístup je umožněn křížem Ježíše Krista. Jesle a kříž signalizují začátek a konec dějů, jež otevřely novou a živou cestu. Ježíšovo pozemské působení, skutečnost, že Bůh na sebe vzal naše lidství, jsou „oponou“, jíž máme projít, máme-li získat bezprostřední přístup k Bohu.

Židovskému posluchači a čtenáři vyvstal před očima chrám s velesvatyní. Opona je oddělovala od místa, na němž byl přítomen Bůh. Jen velebně měl za ni přístup. Plnil tak úlohu zprostředkovatele. Bůh je a zůstává skrytým Bohem i v Ježíši Kristu. Boží slovo je na počátku a usiluje o důvěru Božího lidu. Kde se lid na ně spolehne, prožije vysvobození z egyptského otroctví.

Stejně je to se zkušeností Boží přítomnosti při tažení pouští. Nouze a odříkání vzbudí pochybnosti. Bůh se však neustále staví svému lidu do cesty. Ve své nezměrné trpělivosti povolává posly, kteří oznamují lidu jeho vůli a tím znovu potvrzují Boží zaslíbení.

I nám se Bůh staví do cesty. Jinak, než možná čekáme. **Slyšíme o „nové, živé cestě otevřené zrušením opony“**, to znamená pozemsky-tělesným bytím Ježíše Krista. Nepozorován okolím, v naprosto bezvýznamném místě, položený do korýtky v chlévě. Tak začíná cesta toho, který na konec skončil jako zločinec na kříži.

Nikoliv lidská nádhera a sláva, ani užití moci a velikosti, nýbrž ubohost, bezmoc a ponížení tvoří „oponu“, za níž se skrývá Bůh. V naprostém inkognitu, nepatrný a přesto skutečný, se nám Bůh staví do cesty. Očekává naši odpověď na své slovo. Vyhledává tedy rozhovor s námi. Není to kdejaký bůh, nýbrž je to náš Bůh, jak Ježíš říká, „náš Otec“. Všechny pokusy odstranit „oponu“ z naší strany jsou odsouzeny k neúspěchu. Nevedou k Otci Ježíše Krista, nýbrž k modlám naší lidské fantazie. Modly nás zotročí. Oloupí nás o naši lidskou důstojnost. Nová a živá cesta v Ježíši Kristu zachovává naši důstojnost a uvádí

nás „ve slávu a svobodu Božích dětí“. Proto církev usiluje o to, aby pochopila jeho slovo a jeho dílo.

Nebo se o to už nesnažíme? Jsme snad nejistí, pokud jde o naši církev? Znepokojuje nás, že je nás tak málo? Přemýšlíme o tom, co by se s tím dalo dělat? List Židům nám chce dodat odvahu. Připomíná nám zdroj naší víry, vstup do svatyně, to, co se stalo na Golgotě. Bůh se nám staví do cesty se svým křížem. Činí tak v naději, že se na něj spolehne, že se tou cestou vydáme s ním. Jeho cesta je cestou kříže i pro naši církev. Jeho cesta není cestou vnějšího úspěchu, cestou jeho kariéry, nýbrž cestou lpění na Božích zaslíbeních. To má na mysli náš text, když napomíná: **„Přístupujeme před Boha s opravdovým srdcem a v plné jistotě víry, se srdcem očištěným od zlého svědomí a s tělem obmytým čistou vodou. Držme se neotřesitelné naděje, kterou vyznáváme, protože ten, kdo nám dal zaslíbení, je věrný.“**

Tato cesta vyžaduje celého člověka. Žádná oblast lidského života neleží mimo tuto cestu. Spolehnout se na to znamená: opustit cesty lidských jistot a opor a důvěřovat jedině jeho zaslíbení. Naše víra začíná tam, kde skončíme se svými modlami. Protože se svých model nevzdáme dobrovolně, zůstává naše víra provždy darem. Jakožto obdarovaní a nikoliv vlastníci, jsme pouhými správci Božích zaslíbení. Z toho důvodu potřebujeme neustálé bratrské a sesterské napomínání, abychom se neminuli cílem. Jako nositelé zaslíbení jsme, jako sestry a bratři, odkázáni jeden na druhého. V Kristu máme přístup k Otcí, ale stejnou mírou i k těm, kdo společně s námi putují. Bratrské a sesterské společenství nám umožňuje setkávat se veřejně. Na všemožné nesnáze a obtíže už nejsme sami. Společenství dodává jednotlivcům sílu. Kde jeden pochybuje, přijde mu na pomoc naděje ostatních. Jen uprostřed takového společenství může jednotlivec dosáhnout cíle cesty. Pisatel tohoto listu to ví, a proto nás napomíná:

„...Mějme zájem jeden o druhého a povzbuzujme se k lásce a k dobrým skutkům. Nezanedbávejte společných shromáždění, jak to někteří mají ve zvyku...“

Toto bratrské a sesterské společenství nemáme běžně. Máme je jen tehdy, jestliže sdílíme s ostatními naději, s kterou se setkáváme v Kristu. Nová živá cesta k Bohu je cestou s bratrem a sestrou. Boží zaslíbení není jen jakási teorie nebo myšlenkový model. Není však ani planou útěchou pro lepší budoucnost. Boží zaslíbení je spíš skutečností pro toho, kdo zůstává pod křížem a následuje Ukřižovaného. Zůstávat pod křížem, následovat Ukřižovaného však znamená nalézt cestu k sestrám a bratrům, znamená společenství, nikoliv roztržku, znamená lásku, nikoliv nenávisť, znamená koneckonců naději, nikoliv rezignaci.

To je nová živá cesta oponou, tajemná cesta Boží s námi lidmi. Na této cestě už nemusíme být sami. Vždyť máme ty, kdo jsou spolu s námi na této cestě. Už nemusíme nenávidět ani rezignovat. Pod křížem se nám otevírá možnost být Božími dětmi. Ježíšovou obětí je to zpečetěno a vyvýšením, oslavením Ježíše Krista Bohem je to potvrzeno. Vyčerpejme možnosti, které se nám otevírají, dopřejme si využít práva ke vstupu do Boží svatyně. Nedopustíme, aby ta možnost byla naší vinou zmařena. Zůstaňme na cestě. Tak zní poselství tohoto adventu.

Jsme ještě na cestě? Využíváme ještě možnosti, jež se pro nás v Ježíši Kristu otevřely? Zaslíbení jeho přítomnosti tam, kde se shromáždí dva nebo tři v jeho jménu, platí přece nám. Využijme už jednou prostě možnosti pozvat se navzájem domů, posadme se tam společně ke stolu, otevřme si Bibli a zpěvník, přemýšlejme společně nad slovy Písem, zazpívejme si společně a společně se pomodleme. Právě nyní, v čase adventu, bychom měli k sobě najít cestu a společně se připravovat na Vánoce. Bůh chce vejít do našich domovů, chce nám pomáhat zvládat každodenní problémy. Toho může dosáhnout jen tehdy, když budeme ochotní naslouchat své sestře a svému bratru. Jejich prostřednictvím v nás chce upevnit důvěru, že jsme na správné cestě.

Vědomí, že nás u Boha někdo zastupuje, „velekněz“, jak jej nazývá pisatel listu, a sdílí naše břemena, takže je nemusíme nést sami, je povzbuzující. K rozhodující události už došlo. Znamení naděje bylo dáno. V celém světě existují lidé, kteří celým svým bytím toto znamení naděje dosvědčují. Ve všech jazycích zní chvála toho, který nás předešel a jako Pán a Spasitel chce znovu přijít. Jemu náleží naše minulost, přítomnost i budoucnost. On je Soudcem, který bude spravedlivě soudit, protože dává přednost milosti před právem. Předchází nás. Přichází nám vstříc, pokud na něj čekáme. Očekává nás, proto i my jej smíme očekávat. Nuže:

„Otevřte brány srdcí svých, /odvrzte zlost i každý hřích/ a v roucho víry, naděje/ necht' každý již se oděje,/ by Král ten v slávy odění/ dal život vám a spase-ní./ Již k tobě Král jde tvůj;/ Sióne, prozpěvej!“

(Píseň 314,4).

2. ADVENTNÍ POBOŽNOST

2Te 3,1-5

Možná, že nejste spokojeni s výběrem textu. Adventního v něm mnoho není tak, jak jsme zvyklí slyšet adventní texty. Nejspíš tak v posledním verši, kde je řeč o Boží lásce a trpělivosti Kristově (a v některých rukopisech o vytrvalém očekávání na Krista). Zaznívají tu velmi střízlivé tóny z apoštolovy sborové praxe. Cítíme, jak je jeho srdce plné starosti o existenci křesťanských obcí, s nimiž se mu daří udržovat jen ten nejpotebnější kontakt. Dopis byl dlouho na cestě, rovněž odpověď na něj. Během této lhůty se mohlo přihodit leccos, co změnilo situaci.

Právě proto, že jde o otázky, které se týkají obcí, měli bychom tento text vnitřně přijmout, i když podle našeho mínění nezní příliš adventně. Dnes je třeba velmi důkladně přemýšlet o tom, co je to náboženská obec a jak se dá dnes realizovat. Adventní doba je v podstatě čas rozjímání a sebezkoumání jak pro jednotlivé křesťany tak pro celou církev. Dejme se tedy tímto textem oslovit, dejme se jím „prosvítit“ a vyvodíme z toho důsledky pro své chování. Vnitřním tématem těchto veršů je otázka, v jakém vztahu je zvěstovatel radostného poselství k obci, která mu byla svěřena. Právě v době, v níž naše obce procházejí změnami, jejichž příčinou je měnící se struktura společnosti, je toto téma velice aktuální.

Pavel vždy zdůrazňoval zvěstovatelskou službu. Ani my nemáme důvod myslet a jednat jinak. Při tom samozřejmě nejde o osobu kazatele nebo faráře, nýbrž o věc, o zvěstování Božího slova. Proto má i dnes zvěstovatel autoritu, která neplyne z jeho osoby, nýbrž od Boha, který mu určil úkol šířit jeho poselství. Běda nám, jestli to zpochybníme nebo dokonce odmítneme! Při tom je ovšem třeba vysvětlit možný omyl: kazatel není služebním představeným náboženské obce, je jejím partnerem. Neboť v takovém vzájemném vztahu, v oboustranném nesení odpovědnosti roste něco prospěšného. O tento oboustranný vztah jde v našem textu.

Toto partnerství se uskutečňuje především ve vzájemných přímluvných modlitbách.

Pavel byl velký modlitebník, to se dá snadno vystopovat v jeho dopisech a zprávách, jak je známe z knihy Skutků apoštolských. Jen tak mohl zvládat úkoly všedního dne, své starosti a problémy, svou neustávající námahu, jen proto mohl

věrně plnit své misijní poslání. Vždycky ve svých přímluvných modlitbách myslel na obce, které založil a na jejich členy. Ani my bychom se ve svých přímluvných modlitbách neměli omezovat jen na úzký okruh osob, jen na rodinu nebo na nejbližší přátele. Proto jsou i v našich liturgických přímluvných modlitbách zařazeny modlitby za celou církev s jejími členy, pokud jsou nám známí, i za ty vzdálené a nám neznámé.

„Milí bratří, modlete se za nás, aby se slovo Páně stále šířilo a bylo oslaveno jako u vás a abychom byli osvobozeni od pochybných a zlých lidí. Neboť ne všichni věří.“

Přímluvná modlitba není pouhou „jednosměrnou ulicí“, je třeba, aby měla ozvěnu. Děje se střídavě. Pavel zde prosí o přímluvu, která by mu měla pomoci unést břímě jeho služby. Všechno je věčné, ani osoba apoštolova nestojí stranou. Svěřuje se svými starostmi a prosí, aby je Soluňané předkládali ve svých modlitbách Bohu.

Mnohé naše náboženské obce nyní prožívají určité zlomové situace. Jsou v nich patrné velké pozůstatky starých forem, které jsou charakteristické pro lidovou církev minulosti. Není důvod, abychom je nechali chřadnout. Při veškeré kritičnosti, která je mezi některými našimi bratřími a sestrami patrná při pohledu na tuto minulost, nesmíme zapomínat, že se Bohu zalíbilo i v této vnější podobě naší církve budovat své království a „aby jejím prostřednictvím do jedné, svaté a obecné církve Boží byli přivedeni mnozí, kteří by jinak zůstali ztraceni v nevěře a beznaději“ (Základy víry CCŠH, článek 42). Časem se vytvořily nové formy. Náboženskou obec nevytvářejí jednotliví křesťané ze zvyku nebo z povinnosti vůči tomu, co tu bylo, vůči nějaké tradici, nýbrž z naprosto jasného, vědomého rozhodnutí. Z toho důvodu je to, čeho se apoštol hned na začátku dotýká, pro nás pro všechny svrchovaně aktuální.

„...aby se slovo Páně stále šířilo a bylo oslaveno“. Při zvěstování spásného poselství nejsou pro osobu zvěstovatele důležité jen odborné znalosti, řečnická zručnost, rétorické vzdělání, bohatá fantazie a schopnost aktualizace Božího slova. Nedaruje-li Pán Bůh k tomu dary svého Ducha, zůstane všechno jenom řečí do větru. Se svým rozumem v tomto případě nevystačíme. Potřebujeme pomoc Ducha svatého, který promění naše lidská slova ve slovo Boží, a učiní z našich slov zavazující oslovení.

„Neboť ne všichni věří.“ O tom určitě něco víme a dokážeme o tom promluvit. Vždyť v našich neustále se zmenšujících náboženských obcích jsme uprostřed neustálého zápasu o naše vlašné členy a neustále zápasíme s věčnými rejpalý a

malichernými kritiky, kteří dokáží mezi křesťany vyprovokovat nejednu pohromu. Pavel prosí o modlitební podporu, aby počet těchto negativně zaměřených klesal a aby nerušili a nebránili zranění obce. I nám je uloženo mít na zřeteli nejen zdravé jádro náboženských obcí, ty angažované, nýbrž i ty, kteří vegetují spíš na okraji náboženské obce jako její více méně matrikoví členové, anebo se dokonce z ní odhlašují při první vhodné příležitosti (tu může představovat třeba jen prosba o zvýšení církevního příspěvku!). O to všechno jde v přímluvných modlitbách.

Partnerství se realizuje v naději.

„Ale Pán je věrný; on vás posílí a ochrání od zlého.“

Tak vypadá apoštolova zkušenost, která ho neustále vzpřimuje ve chvílích nesnází a nouze. Je to naděje, která ho nikdy nezklamala. I my se můžeme na tuto naději vděčně odvolat. Tato naděje musí sídlit nejen v srdci zvěstovatele, kazatele, kněze, faráře, nýbrž v srdcích členů obce, chce-li obec žít.

Partnerství v naději se v dějinách křesťanské církve osvědčilo. Jen si vzpomeňme na období, jež jsme my starší zažili: na druhou světovou válku. Jak byla její existence za Protektorátu ohrožena! Kolik lidí v té době nacházelo v církvi své útočiště! Tehdy se kněží i obce semknuli, aby čelili negativním dopadům německé okupace a aby zabránili vniknutí nacistického tmářství do církve. A což teprve následující období komunistické diktatury! Kolik úsilí vyvinuli, aby proměnili církev ke svému obrazu a proměnili ji v pouhou „bojovnici za mír“! Nepodařilo se jim to. Nevelká skupina statečných odpůrců tomu zabránila partnerstvím v naději. Můžeme tedy důvěřovat Bohu, že bude i nadále zahanbovat naši malou víru, jíž chybí naděje. Jak často jsme to už zažili: když se zabouchnou dveře a všechno vypadá téměř beznadějně, otevrou se najednou jiné dveře a cesta se uvolní.

„Spoléháme na vás v Pánu, že konáte a budete konat, co přikazujeme.“

Partnerství se konečně realizuje v posvěcení. „A Pán nechť řídí vaše srdce k Boží lásce a k trpělivosti Kristově.“

3. ADVENTNÍ POBOŽNOST

Zj 3,7-13

Pisatel knihy Zjevení viděl v každé jednotlivé křesťanské obci obraz celé církve. Můžeme tedy na sebe plně vztáhnout povzbuzující slovo, které je určeno sboru ve Filadelfii, jestliže si současně uvědomíme, v čem ono povzbuzení spočívá: v absolutní důvěře v Boží moc.

List byl napsán v době, kdy docházelo ke konfliktům mezi křesťanskými sbory a představiteli římského státu. Dvanáct mužů z Filadelfie bylo popraveno, protože odmítali utrousit zrníčka kadidla do obětní misky před císařovou sochou. Pod vlivem této události četli křesťané slova o tom, že žádná světská moc nemůže změnit Boží plány. Neměla jim ta slova znít podobně jako smrtelně nemocnému člověku slova lékaře: „Nezoufejte! Dostanu vás z toho. Za rok se uzdravíte. Jen mně musíte naprosto, bezvýhradně důvěřovat!“?

Dnes přirozeně víme, co se z tehdejších zaslíbení vyplnilo. Při povrchním posuzování se zdá, že Bůh svá zaslíbení nedodržel. Filadelfie byla postižena několika vlnami silného zemětřesení. Žoldáci různých armád město zpustošili. Dnes najdeme na novodobé mapě jen bezvýznamné turecké městečko.

Teprve když uvěříme, že Boží možnosti pomáhat nejsou omezeny smrtí a víme-li, že v někdejší Filadelfii dodnes existuje malá křesťanská obec uprostřed mohamedánského okolí, obrázek se změní. Na tomto pozadí vyvstávají slova potěšení:

Jste skryti v Boží ruce,

ačkoli máš nepatrnou moc (**to především**), **za druhé** proto, že jsi zachoval mé slovo, **za třetí** se všemi svými nepřáteli včetně a **za čtvrté** ve všech hodinách zkoušky.

Za prvé: Jsme skryti v Bohu, ačkoli máme nepatrnou moc, málo síly. Často trpíme protikladem mezi velkými slovy a tísnivou skutečností. S plným přesvědčením nasloucháme při bohoslužbě ujištění, že Pán Bůh může učinit všechno, co chce. Sotva však dveře kostela zaklapnou za našimi zády, je nám jasné, jak slabá je naše náboženská obec (a nejen naše!) a jaké starosti nás obklopují. Jan znal toto napětí mezi dalekosáhlými zaslíbeními a mezi tím, co vidíme. Ve Filadelfii to nebylo patrné jen v nouzi jednotlivých lidských příběhů. Bylo to patrné v životě celého sboru. Ve městě byla silná židovská komunita a mnoho vlivných lidí, kteří spolurozhodovali o tom, co si směli myslet občané celé římské

ské říše a co ne. O církev tam nikdo nestál. Měli dost jiných duchovních podnětů a především plno materiálních zájmů. Přesto mohlo být těmto křesťanům připsáno k dobrému, že věrně zachovávali Boží slovo a že se nedali zmást a odradit ani popravou některých věrných členů obce. Jejich odvaha veřejně neproklamovat to, co vnitřně odmítali, jim přinesla mnoho nepřátelství.

My dnes už nežijeme v době pronásledování křesťanů za časů římské říše. Už ani nežijeme v oné době, kdy trůn a oltář žily v těsném spojení a v níž patřil k některému „náboženskému společenství“, jak se to tehdy vyjadřovalo, patřilo k samozřejmostem. V těch dobách se úcta, jíž se křesťanům dostávalo, stala propůjčenou důstojností. Zdrojem důstojnosti nebyla jejich víra, nýbrž skutečnost, že jakožto křesťané se stali věrnými poddanými říše. Stát a církev jsou dnes odděleny. Důstojnost a vliv ve smyslu minulých časů se pro křesťany staly neznámými pojmy. Starší členové církve mnohdy tuto změnu situace těžce nesou, mladší do této situace vrůstají skutečně samozřejmě. Nediví se světonázorovým rozdílům a napětím mezi nimi. Znají křesťanskou církev jako malý hlouček, v němž však, jestliže se zcela upřímně přiznává ke svému Pánu, vnímají plnost života a moci, která z toho malého společenství vyzařuje do okolí. Církev stále začíná znovu. Je však pokojná a jde svou cestou. Je to cesta skromné služby, nikoliv cesta nafoukané vládychtivosti. Všechno záleží na tom, jak dalece jako církev důvěřujeme svému Bohu.

Za druhé: Jsme skryti v Bohu, protože důvěřujeme jeho slovu. „Já mám klíč Davidův. Otevřel jsem před vámi dveře, a nikdo je nemůže zavřít.“ Davidův klíč patřil k odznakům úřadu „generálního zmocněnce“ na královském dvoře. Byl to mocný muž. Obraz tedy naznačuje, že žádný člověk nemůže Pánu Bohu zabránit v tom, co chce učinit. Kdo dosud nepochopil, jak Bůh působí v tomto světě, musí se tomuto tvrzení zasmát. Známe rozhodující význam hospodářské (ekonomické) moci, hodnotu dobrých medicínských služeb, prvotřídní správy a prvotřídního zásobování. Víme, co všechno je odvislé od kvality vedoucích osob, které jsou si plně vědomy své odpovědnosti. To všechno je nám bližší než Pán Bůh. A co když i to slouží jeho cílům? Může se skutečně starat za všech okolností o naše drobné záležitosti a starosti? Abychom tomu uvěřili, musíme se oprostít od veškerého malicherného egoistického myšlení. Pán Bůh nevytrhuje své lidi z jejich životního prostředí! Vůbec nezasahuje viditelně a mimořádně do světového dění. Působí normálně prostřednictvím lidí a prostřednictvím přírodních zákonů a daností, které dokážeme svým rozumem poznat a pochopit. Na to nás upozorňuje třetí myšlenka!

Za třetí: Jsme skryti v Bohu se všemi svými nepřáteli včetně. At' si teď nikdo

nemyslí: Mám tedy pravdu a nakonec všichni „zlí“ stejně uvidí, kdo je šéfem. Boží zaslíbení souvisí s větou: „**Zachovali jste mé slovo.**“ K tomu patří notoricky známý výrok „Miluj svého bližního“. Patří k tomu, že se zřekneme snahy dělit lidi na dobré a zlé. Zde musíme vydat počet z toho, do jaké míry námi cloumají pocity nenávisť, závisti nebo nesmiřitelnosti. Copak jsme ani jednou nepozorovali úkosem lidí jen proto, že jiní vydělávali víc, než my, anebo když jsme měli dojem, že se jim všechny starosti vyhýbají? Ani v tom nejužším kruhu se nevyhneme tomu, že si křesťané navzájem vyčítají a předhazují nedostatky Ducha svatého jenom proto, že je právě tento Duch svými dary přivedl ke zcela odlišnému chování. Jen neradi a těžko dopřáváme důstojnost někomu, kdo je jiný, než jsme my. Kdo z nás by mohl skutečně říci, že nikdy nikoho nepomluvil, že jsme nikdy nespolehli výlučně na svou peněženku, že jsme nikdy nepohrdli ateisty? – Pak platí zaslíbení: „Zachovám vás v hodině zkoušky, která přijde na celý svět, dokonce i v hodině smrti.“ I nám platí varování: „**Držte se toho, co máte, aby vás někdo nepřipravil o vavřík vítěze!**“

Naše víra se musí denně osvědčovat. Zdůrazněme jen jedno: Jak se chováme v zaměstnání? Jak se chováme k člověku, který nám způsobil bezpráví? Podle toho se pak naše víra proměňuje v lež. Radostné adventní poselství zvěstuje: Pán Bůh je zde pro všechny. Buď to dáme svým bližním znát nebo ztratíme to, co jsme chtěli získat sami: radost, pokoj, vnitřní vyrovnanost. Tento cíl stojí za námahu. O tom hovoří čtvrtá výpověď.

Za čtvrté: Jsme skryti v Bohu ve všech nesnázích. „Kdo zvítězí, toho učiním sloupem v chrámu svého Boha. Napíšu na něj vlastní nové jméno.“ Velekněží císařova kultu si směli po dosažení duchodového věku dát postavit v chrámovém okrsku pamětní sloup. Křesťané, kteří žijí svou vírou, kteří svou víru praktikují, působí podobně jako sloupy v budově. Podpírají ostatní lidi, kteří se nedokáží sami vypořádat se svými úzkostmi a bédami. Takové služby nepomáhají jen jejich bližním, nýbrž působí současně radost i těm, kdo tyto služby konají.

Tuto zkušenost prožíváme neustále. Například, když pozveme k sobě domů na víkend člověka, nějakým způsobem postiženého, když někomu dodáme odvahy, aby dokázal dále nést svou osobní odpovědnost ve chvíli, kdy by nejraději se vším praštil a ode všeho utekl, anebo když se nám podaří, aby někdo, kdo se chystá k operaci, dokázal přemoci svůj strach z toho zákroku. A co by dokázalo potěšit nás, když by naše starosti hrozily, že nám přerostou přes hlavu a že

budou mocnější než naše důvěra v Boha? Především to, že Pán Bůh na nás při křtu vepsal své jméno. Zní to jako stará, zaprášená poučka. A tou i zůstane, nebudeme-li usilovat o to, aby na nás jednou napsal své „nové jméno“. Kdo se neřídí Boží vůlí, dokud se mu vede dobře, má to pak ve chvíli nouze těžší, má-li se mu podařit otevřít dávno zasuté zdroje síly, tryskající z důvěry v Boha.

Potíží, které fungují jako cvičiště, těch je dost. Víme, jak je nesnadné se vytrhnout z honby za penězi a za materiálními výhodami, jak je těžké někoho požádat za prominutí nebo někomu odpustit – tváří v tvář.

Známe muka, jsme-li vlastními příbuznými označeni za nezodpovědné lidi, protože se pokoušíme vzít Boží slovo vážně. Určitě už jsme při oslavě devadesátých narozenin mluvili o „zdraví na mnohá léta, mnohá léta“ a „jen tak dál, až do stovky“, místo abychom hovořili o radosti z výhledu na brzký odchod do „nebeského Jeruzaléma“.

Kdo vidí, stejně jako Jan, neomezené Boží možnosti a naše všední dny spojené v jednotu, může se cítit v bezpečí a dokáže se vypořádat se všemi svými problémy a navíc ještě dokáže podpírat ostatní lidi silou své vlastní víry.

K tomu nám všem dopomáhej všemohoucí Bůh! Amen.

4. ADVENTNÍ POBOŽNOST

Iz 62,1-12

Vánoce jsou jako klíčová dírka, kterou na nás padá jasný paprsek světla. Je pozoruhodné, že v adventním čase a o Vánocích se jaksi změníme. Nemám na mysli jen úvahy, jak bychom si navzájem mohli udělat radost. Větší mírou než jindy si vzájemně prokazujeme pozornost. Píšeme dopisy nebo alespoň pohlednice, balíme potajmu balíčky, zveme na návštěvu i lidi, s nimiž se jindy moc nestýkáme. Počínáme si tak, jako kdybychom chtěli dohonit to, co jsme celý rok zanedbávali. Skutečně na nás padá světlý paprsek z Vánoc a mnohé, co odpočívalo ve stínu, najednou je na denním pořádku. To, co je mezi námi důležité a pro nás pro všechny dobré. Pociťujeme to všichni a zvláště děti a není třeba k tomu cokoliv dodávat.

Přečtený oddíl z Jeremjáše proroka nám neposkytuje k tomu, co kolem sebe a u sebe pozorujeme, žádné přímočaré vysvětlení. Pomáhá nám však odhalit pozadí toho, co se s námi a kolem nás děje. Prorocké slovo nezní příliš vánočně. Nanejvýš tak „Raduj se, dcero síónská, přichází tvá spása“ nebo „Vyrovnajte, vyrovnajte silnici! Odstraňte kamení!“ Prorok zde mluví předvánočně o Božím adventu, o Božím příchodu. Mluví jako někdo, kdo se podíval klíčovou dírkou, kterou na nás padá jasný paprsek světla. Už nechce mlčet, už si nechce nic nechat jen pro sebe, dokud Boží spravedlnost nevzejde jako záře a dokud jeho spása nevzplane jako pochodně. Zvěstuje, že se cosi dalo do pohybu, znovu a jinak, a že se to nezastaví. Jde o Boží přichylnost k jeho lidu, ona má svůj cíl v Božím příchodu. Prorok popisuje tuto Boží přichylnost k lidem neustále novými obrazy a výrazy, jako kdyby chtěl ten jasný světlý paprsek rozšířit tak, aby už nikdy nezhasl.

Prorok hovoří k lidem, kteří žijí rovněž ve stínu a jejichž budoucnost se zdá být temná. Promlouvá k Židům, kteří se vrátili ze zajetí a kteří žijí v Jeruzalémě a okolí. Mají sice opět svůj Boží stánek, svůj chrám. Zabydleli se opět ve svém městě. Mnohá očekávání s tím spojená se však nenaplnila. Městské hradby jsou v rozvalinách. Obyvatelé města jsou vydáni všanc přepadením okolních cizinců. Oni sklízí plody jejich práce. Sociální řád je otřesený, náboženský život je ohrožený. Lidé jsou ustrašení a hledají ochranu a pomoc. Prorok vidí, že Boží

pomoc přichází. Musí o tom promluvit. Nedokáže si to už nechat pro sebe. Nikdo před ním nedokázal s takovou rozvahou nabídnout tak krásné obrazy, aby jimi popsal Boží pomoc: „*Budeš nádhernou korunou v Hospodinově ruce a královským turbanem v dlaních svého Boha.*“ Chápeme, že prorok těmito přirovnáními vyjadřuje to podstatné, vždyť i my v těchto dnech krásně balíme nebo zhotovujeme to, čím chceme s láskou obdarovat své bližní.

Nejkrásněji je Boží přichylnost k lidem popsána výrazy, které popisují namlouvání mladých lidí. „**Jako se mladík žení s pannou, tak se tvůj Stvořitel ožení s tebou. A jako se ženich veselí z nevěsty, tak se tvůj Bůh bude veselit z tebe.**“ V této souvislosti se mi v paměti vynořuje staré lidové „frejování“, že mládenci vycházeli „na frej“. Jestliže mladý muž hledal pro sebe nevěstu, znamenalo to především podle starých zvyklostí, že pro sebe děvče „osvobozuje“ (z německého frei machen!) od dosavadních závazků a povinností vůči jejímu okolí. Je tím však řečeno mnohem víc. Nevěsta není osvobozována toliko k soužití se svým ženichem, je tím vyvazována i k naplnění svých zvláštních životních možností jako manželka a matka.

I když se už dávno „nefrejuje“ tak jako za starých časů, i dnes opouštějí muž a žena své rodiny, aby nadále žili intenzivně formou manželského soužití, pro své děti a pro rodinu. Otevírají se oblasti vzájemnosti, do nichž je třeba přímo vrůst. Jeden se otevírá druhému s možnostmi, jež by sám samojediný nikdy nedokázal uskutečnit.

„Frejování“, namlouvání však překračuje manželské vztahy v tom smyslu, že všichni jsme „svobodní“ pro život tím, že jsme odkázáni jedni na druhé. Tak například: žiji jen proto, že mi moji rodiče dopřáli svobodu žít v tomto světě. V každém ohledu jsem „vydán“ životu, protože mi to bylo ostatními dopřáno. Kdybych nebyl osloven, nikdy bych se nenaučil mluvit. Přichylností a zájmem ostatních lidí jsem se stal svobodnou bytostí. Ponechán sám o sobě bych nikdy neměl naději.

Tak dalekosáhlá je přichylnost Boží k jeho lidu, že v sobě zahrnuje všechny životní oblasti, osobní i sociální a společenské. „**Už nikdy o tobě neřeknou: „Opuštěná“. A nikdy o tvé zemi neřeknou: „Zpustošená“. Budou tě nazývat: „Oblíbená“ a tvou zemi „Vdaná“, protože si tě Hospodin oblíbil a tvá země se vdala.**“

Jako milenec, jako milující nabízí Pán Bůh svému lidu příležitost k novým životním možnostem. Prorok usiluje o důvěru jako družba, který přišel dát dohromady nový manželský pár. Od té doby, kdy se toto namlouvání začalo a dokud toto láskyplné „frejování“ Boží trvá, padá na nás jasný paprsek a to nikoliv náhodně, nýbrž naprosto zásadně oživuje naše přání, naše touhy a očekávání a naděje. Dá se mu však skutečně důvěřovat?

Spoustu lidí slyšíme kolem sebe říkat: „Jen žádnou sentimentalitu, jen nebýt naměkko“. Říkají to z obavy, že by to mohlo být jen chvilkové rozněžnění a že by mohlo potom zase všechno zůstat při starém.

Vynořuje se především otázka, zda prorok neslibuje příliš mnoho. Viděl přichylnost Boží k jeho lidu správně? Poměry v tehdejší Jeruzalémě se skutečně zlepšily. Ochranné hradby byly opět vztyčeny. Náboženský život opět vzkvétal. Sociální a hospodářské poměry byly spravedlivější. To největší se však neuskutečnilo: Boží příchod do Jeruzaléma. Židé se nestali svatým lidem před očima celého světa a pro všechny ve světě. Nebo snad přece jen?

Bůh přišel v člověku Ježíši. Nepoznali ho však. Přišel do Jeruzaléma, nikoliv ale jako vykonavatel politických nadějí. Přišel jinak. Nepřišel proto, aby změnil poměry jako politický osvoboditel, nýbrž jako milující Ženich, který přišel vysvobodit Boží lid, aby jako nevěsta změnil a naplnil své bytí. Ukřižovali ho. Na Ježíši Kristu ztroskotaly všechny úzkoprsé představy a omezená očekávání. Boží příchod se odehrál nepozorovaněji a s dalekosáhlejšími důsledky. Prorok to mohl pouze naznačit, nemohl však určit skutečná měřítká této události. Jeho podobenství o namlouvání, ženění a vdávání nás má upozornit, že musíme zůstat pro Boží příchod otevření, připravení.

Pak zbývá už jen otázka, zda Boží lásce, Božímu příklonu k nám v Ježíši Kristu, důvěřujeme, či zda jeho namlouvání v sobě obracíme v pravý opak. Ježíš Kristus přišel, aby všechno nasadil pro to, aby Boží věrnost zůstala naší největší životní možností pro budoucnost, naší největší nadějí. Vánoce jsou jako klíčová dírka, kterou na nás padá jasný paprsek. Z dobrých důvodů se na to můžeme spolehnout.

„Zatrub rohy, Sióne, v uši lidu mdlého, vítej Jeruzaléme, Spasitele svého, jenž se k tobě ubírá ozdoben svou slávou, náruč svou ti otvírá, svobodu též pravou. Vesel se již, člověče, srdcem uvěř směle, zpívej píseň oslavnou k chvále Spasitele!“

(Zpěvník CČSH, 208) Amen.

NOC ZAZÁŘÍ JAKO DEN

ADVENTNÍ POBOŽNOST V NOCI JAKO ROZJÍMÁNÍ NAD TEMNOTOU A SVĚTLEM

Na počátku pobožnosti je místnost jen spoře osvětlená.

Píseň 207, 1-5

L: Jsme v temnotě, plní očekávání, s úzkostí a s hlavami plnými nevyslovených myšlenek. V temnotě mateřského lůna jsme kdysi byli živeni a ochraňováni. Z temnoty mateřského lůna vyšlo i dítě Ježíš na cestu za světlem.

O: Jsi s námi, Bože, v temnotě i ve světle.

L: Teprve když se setmí, můžeme vidět, jak podivuhodný je vesmír, objeví se hvězdná obloha nad našimi hlavami a můžeme spatřit, jak září jednotlivé planety nekonečně daleko od nás. Ve tmě mudrci spatřili hvězdu, která je dovedla až do Betléma, k právě narozenému Dítěti.

O: Jsi s námi, Bože, v temnotě i ve světle.

L: V temnotě noci oddechuje poušť po nemilosrdném slunečním žáru dne. Temnota nad pouští byla požehnáním pro Josefa a Marii, neboť jen temnotou skrytí mohli uniknout s Ježíškem do Egypta, kde jim nehrozilo nebezpečí.

O: Jsi s námi, Bože, v temnotě i ve světle.

L: V temnotě, ve spánku se posilujeme, utěšujeme, uzdravujeme se a obnovujeme. V temnotě, ve spánku přicházejí sny. Bůh promlouval k Jákobovi a k Josefovi prostřednictvím snů.

O: Jsi s námi, Bože v temnotě i ve světle.

L: Bože, víme, že jsi s námi. Přesto očekáváme tvůj příchod. V temnotě vyhlídáme znamení, že naše naděje ve tvůj příchod nebude zklamána.

Průvod se světly

(Do místnosti jsou přineseny svíce a během zpěvu písně 203,1-5 jsou rozdány přítomným.)

Doznání hříchu

L: Doznejme své viny: Doznáváme, že nás v této adventní době už neoslovuje vánoční příběh tak mocně, aby nás přiměl k pronikavé duchovní obnově:

O: Kyrie, Kyrie, eleison! (Zpěvník 328/ I.)

L: Doznáváme, že nás Ježíšův životní příběh už nevybízí k bezvýhradnému následování a že zvěst o jeho vzkříšení v nás vždy nedokáže přemoci strach ze smrti a nedokáže nás potěšit:

O: Gospodi, Gospodi, pomiluj!

L: S lítostí doznáváme, že jsme svědky veliké bídy na naší Zemi a že radostné poselství o tom, že si, Bože, přeješ její odstranění a všech křivd napravení, si často necháváme pro sebe:

O: Smiluj se, smiluj se, Hospodine!

L: Pomoz nám, abychom se stali jedním společenstvím, rodinou tvých dětí, jež žije tvou láskou:

O: Smiluj se, smiluj se, Hospodine!

L: Pomoz nám, aby se naše dobrá předsevzetí proměnila v činy:

O: Smiluj se, smiluj se, Hospodine!

L: Dopřej nám tu milost, abychom dosáhli tvého odpuštění a okusili nový život z tebe:

O: Smiluj se, smiluj se, Hospodine!

L: Slyšte radostnou zvěst: Kristus přišel, přichází a přijde. Přijměte tuto zprávu jako vánoční dar, který nám nabízí Pán Bůh: žijte jako noví lidé, kteří už nejsou v zajetí své minulosti. Ve jménu Ježíše, jednorozeného Syna Božího vyhláší: vaše viny jsou vám odpuštěny. Amen.

O: Amen.

Píseň: 204,1-5

Čtení Písma: Mt 5,14-16 (Zvěstování)

Píseň: 211,1-3

Modlitby

L: Rozzáhám světlo do temnot očekávání, kdy nevíme, co přijde, co nás čeká. Přesto jsme připraveni – ztišení a bdělí.

O: Před tebou, Pane, temno ztrácí sílu svou, noc odchází a den jasně září. (Zpěvník 339)

Chvilé ticha

L: Rozzáhám světlo do temnot mlčení, kdy nás přepadá úzkost, že už nemáme co povědět a kdy nás přepadá ještě větší strach, že už nic ani říkat nepotřebujeme.

O: Před tebou, Pane, temno ztrácí sílu svou, noc odchází a den jasně září.

Chvilé ticha

L: Rozzáhám světlo do temnoty, ve které klíčí a roste láska, kdy se dokážeme zcela vydat a kdy se naše sebeobrana rozplývá jako hráz, která zadržovala naše nejnítěnější, nejtoužebnější přání.

O: Před tebou, Pane, temno ztrácí sílu svou, noc odchází a den jasně září.

Chvilé ticha

L: Rozzáhám světlo do temnot volby, kterou nám nabízíš okamžik, kdy můžeme promluvit, o něčem jednat, něco se pokusit změnit, i když přitom netušíme, co tím můžeme uvést do pohybu, co jsme tím mohli způsobit, a čeho jsme se přesto přese všechno měli odvážit.

O: Před tebou, Pane, temno ztrácí sílu svou, noc odchází a den jasně září.

Chvilé ticha

L: Rozzáhám světlo do temnoty, v níž doufáme, že se zrodí svět, který bude toužit po tvé blízkosti. Kež svítí do zápasů, úpění a nářku veškerého stvoření, za jeho uzdravení, za spravedlnost a za vysvobození všech tvých dětí.

O: Před tebou, Pane, temno ztrácí sílu svou, noc odchází a den jasně září.

Chvilé ticha

Přímluvy

L: Bože, pro tebe není temnota neproniknutelná a noc září jako den. Vyslyš naše modlitby za celý svět, v němž ignorance, sobectví a lhostejnost proměňují společný život v trosky.

O: Daruj nám své světlo, láskyplný Bože.

L: Prosíme za svět, v němž nespravedlnost a útlak lámou lidem páteře.

O: Daruj nám své světlo, Bože, Vykupiteli.

L: Prosíme za svět, v němž hlad a bída, nemoci a smrt proměňují život mnohých lidí v nesnesitelné břemeno.

O: Daruj nám své světlo, milostivý Bože.

L: Prosíme za svět, v němž nedůvěra a nenávisť, konflikty a války ničí tvou dobrotivost.

O: Daruj nám své světlo, Bože, jenž jsi zdrojem pokoje.

L: Bože, otevři nám oči, abychom se pohybovali ve světle tvé lásky.

Osvobod nás ode všeho, co nás činí zajatci našeho JÁ.

Osvobod nás, abychom naplno žili pro tebe a pro své bližní.

Vyslyš nás pro zásluhy Jezu Krista, jehož příchod do světa se chystáme oslavit.

Vždyť je to on, kdo nás naučil volat k tobě jako ke svému Otci: „Otče náš...“

O: Modlitba Páně

Závěrečné slovo

L: Dnes jsme nejen svědky světla, které vychází z Boha – podílíme se na něm. Není to jednoduché. Musíme být opatrní, protože naše světla jsou křehká, snadno zhasnou. Podávejte si světla jeden druhému tak, aby každý ve vaší řadě se mohl modlit za svého souseda nebo za ostatní kolem, aby Kristus prozářil svým světlem jejich život. Prostřednictvím Kristova světla se nám dostane daru odvahy vnášet Kristovo světlo do světa – a v jeho (Kristově) světle chodit, žít.

Všichni drží v rukou rozžaté svíce a podle místních možností je rozmístí kolem jesliček nebo na stůl Páně. Místnost se mezitím plně osvětlí. Hymnus se zpívá několikrát, vždy o tón výš.

Hymnus:

Probuď se, kdo spíš, vstaň z mrtvých a zazáří ti Kristus!
On praví: „Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života.“

Požehnání

Oznámení

Píseň 210, 1-4

Pobožnost byla koncipována v roce 1993 v Ekumenickém centru v Ženevě a připravena severoevropským týmem Centra. V této pobožnosti je využita tradice Lucie, při níž děti nosí v některých zemích svíce od domu k domu.

S odkazem na ženevský návrh navrhujeme i tuto možnou strukturu:

L: Máme být světlem světa. Přinášíme ze svých domovů (tradic, zemí, kultur) rozličné vzpomínky a obrazy plné světla. Sdělme si je navzájem a oslavujeme dar světla.

1. Zažehnout světlo – přítomní z různých životních okruhů, např. děti, mládež, lidé ze sídliště, z domova důchodců, lidé, kteří žili dlouho v zahraničí nebo jsou členy jiných církevních společenství – postupně rozžehnou svíce, které mají v rukou a k tomu něco povědí o vlastním zážitku či zkušenosti.

2. Liturg odpoví některým biblickým výroky – např. Gn 1,1-3; 1J 1,4.5; 1,5-7. Následuje výzva ke společným modlitbám:

L: Modleme se: Z temnoty voláme k tobě, který ve světle přebýváš.

3. Obec odpoví veršem písně.

24. PROSINEC (ŠTĚDRÝ DEN)

Díky Bohu za jeho nevýslovný dar!

V evangeliím čtení Spasitel sám říká, proč byl poslán na tento svět: aby jako světlo od Boha nám dané zahnal síly temnot a pomohl nám správně se orientovat. Ukazuje nám směr k pravému životu a tak zachraňuje všechny, kdo jsou ochotní změnit své nitro i jednání. Sám se však odsuzuje k záhubě každý, kdo odmítá Pána Ježíše slyšet a přijmout. Na prahu vánočních dnů zní tu varovné slovo pro ty, kdo se prohlašují za křesťany, ale zapomněli již na smysl křesťanských Vánoc. Nad malými lidskými dárky zapomínají, že největšího obdarování se nám dostalo v Kristu. Místo radosti ze Spasitelova narození jsou ochotní vidět náplň svátečních dnů v plytkých radovánkách pohanského folklóru.

Vstup: Ž 78,3-7

Tužby:

2. Abychom zrakem víry v Pána Ježíši bezpečně poznávali pravé Světlo, jež nás z temnot hříchu a smrti vysvobozuje a k věčnému životu nás vede ...
3. Aby vánoční radost z nejvzácnějšího daru, totiž z narození našeho Spasitele, všechny naše dny prozářila a aby nebyla nikdy z našich srdcí plytkými a domnělými radostmi vytlačena ...

Epištola: Ř 1,7-17

Evangelium: J 3,16-21

K obětování: 2K 5,18-19

K požehnání: Iz 29,18-24

Modlitba:

Nebeský Otče, vzdáváme vděčnou chválu za tvůj nejvzácnější dar, za našeho Spasitele Ježíše Krista. Kéž nám vždy zůstává pravým Světlem, ukazujícím cestu ke tvé věčnosti! Děkujeme, že smíme jít za ním. Prosíme, užij i naší chabé pomoci k tomu, aby mnozí jiní byli také přivedeni k víře. Uchovej nám pravou radost z Kristova příchodu trvale v srdcích a nedopusť, abychom ji poztráceli v honbě za pochybnými radovánkami světa.

Vhodné písně: 203, 210, 211, 316

25. PROSINEC - HOD BOŽÍ VÁNOČNÍ

Vy, kteří připomínáte Hospodina, nedoprávejte si klidu! Hle, přichází vaše spása!

Adventní výzva k bdělosti (L 21,36) nezazněla zbytečně. Vždyť největší událost dějin, příchod Mesiáše do světa, nezačala probíhat okázale podle falešných lidských představ. Nebyla divadlem pro širokou veřejnost ani pro privilegovanou vrstvu společnosti. Boháči a kněžstvo ji poklidně zaspali ve svých blahobytně pohodlných ložnicích. Andělskou zprávu o události v Betlémě uslyšeli pastýři, kteří bděli u svých stád. Je to možná skrytá symbolika: právě pastýři jsou nejpovolanější, aby uvítali dobrého Pastýře (J 10,11), Knížete pastýřů (1P 5,4). Zahledenost do hmotných a sobeckých zájmů, i zbožnost pokleslá na řemeslnou rutinu, je překážkou pro spatření Boží slávy a pro setkání s Ježíšem Kristem. Najdou ho jen bdělí a očekávající, ti kdo věrně plní své úkoly. Ti se za ním mohou vydat jako první. Jim se dostane radosti shůry. To je radost, která nepomíjí.

Vstup: Iz 62,6-12 (nebo Iz 9,1-6)

Tužby:

2. Abychom byli připraveni setkat se s Ježíšem Kristem a své srdce mu otevřeli ...
3. Za dar prožití křesťanské vánoční radosti, aby se naše nitra Spasitelovým pokojem naplnila ...

Epištola: Tt 2,11-14

Evangelium: L 2,1-14 (-16)

K obětování: 1Te 5,5-6 (nebo 5,8-9)

K požehnání: Tt 3,3-7

Modlitba:

Nebeský Otče, narozením Spasitele ukázal jsi světu svou podivuhodnou dobrotu a lásku. Vděčně tě chválíme a prosíme: nedopusť, abychom zůstali ke tvému oslovení chladní a lhostejní. Prosvětli naše srdce září své lásky. Proměň nás, abychom i my, podle svých sil a možností, pracovali na tvém díle obnovy všeho stvoření. Nauč nás přinášet pravou radost i těm, kdo jsou zatím ještě zdeptaní nepokojem, bídou a žalem. Dopřej i jim okusit a poznat, co nabízí tvůj Syn všem, kdo upřímně touží po jeho pomoci.

Vhodné písně: 212, 215, 218, 219

26. PROSINEC – PAMÁTKA PRVOMUČEDNÍKA ŠTĚPÁNA

Posilněte své zemdlené ruce i klesající kolena!

Lukášův příběh o narození Spasitele není laciná jesličková selanka, kterou se lidé mile potěší a dojmou ve sváteční chvíli a od níž se zase klidně a honem vrátí do šedi všedních dnů, do blahobytného pohodlíčka nebo kořistnického sobectví. Příchod Páně do tohoto světa rozdělil již tehdejší účastníky události na ty, kdo ho nepřijali a na ty, kteří se mu přišli poklonit. Je to největší událost mezi nebem a zemí. Kdo ji vzal vážně, musí „to všechno zachovávat v mysli a uvažovat o tom“ – jako Maria. Nadto pak hlasitě a veřejně „oslavovat Boha za všechno, co slyšel a viděl“ – jako pastýři a jako všichni další opravdoví svědkové Ježíše Krista. Takovým byl i první křesťanský mučedník Štěpán, důsledný následovník Pána v životě i ve smrti. Umíral statečně, neboť věděl, ke komu se ubírá (Sk 7,56). Pravá vánoční radost nevyvětrá. Je stálým zdrojem síly věřícímu křesťanovi právě pro nejtěžší chvíle života.

Vstup: Dt 30,15-20

Tužby:

2. Za dar trvalé radosti z Ježíše Krista, která nás i v nejbolestnějších životních zkouškách posílí ...
3. Aby stateční svědkové církvi nikdy nechyběli ...

Epištola: Sk 6,8-12 nebo 7,46-50

Evangelium: L 2,8-20

K obětování: Žd 12,10-12

K požehnání: Ž 9,10-15

Modlitba:

Nebeský Otče, prosíme tě, dopřej nám prožít v tomto vánočním čase skutečnou radost z Ježíšovy blízkosti! Uč nás příkladem oblaku svých svědků obracet zrak i mysl s důvěrou k tobě právě ve chvílích bolestných a nebezpečných a bez přestání spoléhat na tvou láskyplnou ochranu. Mocí svého Ducha utvrzuj naši víru, lásku i naději a udržuj nás na Kristově cestě, ať se děje cokoliv kolem nás nebo i s námi. Kež křesťanská radost vánočního evangelia prozáří trvale naše dny a povzbudí nás k působivému a upřímnému svědectví o Spasiteli!

Vhodné písně: 225, 229, 316, 320

NEDELE PO VÁNOCÍCH

Bud' vždy tam, kde jde o věc tvého Otce!

Vedle svátku mučedníka Štěpána připomíná i evangelium této neděle, že o Vánocích se nemáme rozplývat v povrchních citech nad dítětem Ježíškem, nýbrž že si máme uvědomit skutečnost, že v pravý čas vstoupil do lidských dějin Ježíš, Boží Syn, aby poslušně splnil Otcovu vůli. Tohoto Ježíše je třeba hledat. Blaze tomu, kdo ho nalezne. Máme-li ho skutečně najít, musíme odložit všechny falešné představy o něm! Nehledejme ho tam, kde není, tedy někde na cestě směrem od Božího chrámu, nýbrž tam, kde je, v domě modlitby, v církvi, nad Písmem a ve svátostném obecnství církve. Podle zvyklostí své doby byl dvanáctiletý Ježíš pokládán za člověka natolik dospělého, aby již zodpovídal Bohu sám za sebe. Při této příležitosti slyšíme z evangelia důrazné upozornění, že jakákoliv lidská autorita, i ta rodičovská, podepřená Desaterem, musí se podřítit svrchované otcovské vůli Hospodinově (L 2,49).

Vstup: 1S 2,18-26

Tužby:

2. Aby naše chrámy i naše domovy svým příbytkem učinil a přítomností svého Syna je posvětil ...
3. Abychom všichni svého Pána - Ježíše Krista především v domě modlitby hledali a našli ...

Epištola: Ko 3,12-17

Evangelium: L 2,41-52

K obětování: Sk 4,19-20

K požehnání: Ž 122 nebo Ž 148

Modlitba:

Bože, připomínej nám co nejčastěji, že naším hlavním úkolem v tomto životě je hledat a najít tvého Syna, kterého jsi poslal tomuto světu ke spáse. Kéž ho i my přijmeme jako Pána svých srdcí, svých rodin i celé církve!

Vhodné písně: 69, 120, 181, 290, 308

31. PROSINEC – POSLEDNÍ DEN OBČANSKÉHO ROKU

Jaké ovoce jsme přinesli?

(Jedna z možných alternativ: při volbě textu využít návrhu prof. Aloise Tuháčka z roku 1931.)

Občanský rok lze zajisté chápat jen jako lidskou pomůcku k měření času a k datování. Přesto časové rozmezí může se věřícímu člověku stát podnětem k uvažování o čase a o smyslu života. Bůh, svrchovaný Pán času, má s námi křehkými bytostmi větší trpělivost, než jaké jsme schopní my lidé, tvorové nedočkaví, chtějící mít všechno hned. Nicméně lhůta, v níž máme vydat dobré ovoce, je vymezena počtem našich pozemských dní. Svou příležitost a budoucnost promarní ten, kdo nepřijme včas pomoc Ježíše Krista. Jedině Boží Syn provede bezpečně své věrné plynoucím časem k věčnosti.

Vstup: Ž 39,5-8

Tužby:

2. Aby nás všechny pravou moudrostí jemu důvěřujících obdařil, aby nás správně hospodařit s vymezenými pozemskými dny naučil ...
3. Abychom v Ježíši, Pánu a Spasiteli našem, Světlo na cestu našli a s ním šťastně věčného domova dosáhli ...

Epištola: 2K 5,1-10

Evangelium: L 13,6-9

K obětování: Žd 4,1

K požehnání: 2P 3,3-15

Modlitba:

Hospodine, svrchovaný Pane času i našich životů! Také dnešní den nás vybízí k poděkování za všechny dary tvé lásky, ale zejména za největší tvůj dar. Daroval jsi nám v Ježíši Kristu jistotu, záchranu a pevný bod, abychom s ním a v něm mohli vyváznout ze zmaru a pomíjivosti. Dej nám sílu pevně se přidržet Spasitelovy ruky, kráčet jeho cestou a pod jeho vedením splnit to, co od nás očekáváš, abychom tebe, svého láskyplného Otce, nezklamali a nezarmoutili.

Vhodné písně: 33, 264, 269, 271, 275

1. LEDEN – NOVÝ ROK

Jména Ježíš

Církev kdysi moudře stanovila, aby počátek nového občanského roku připadl na tentýž den, kdy si křesťané připomínají, že Spasitel byl obřízkou přijat za občana Božího lidu Izraele. Jméno, jež dostal (Jahve je spása), mu nebylo dáno pozemskými rodiči, nýbrž přímo nebeským Otcem jako jedině pravému a hodnému nositeli toho jména. Každý významný krok v životě, a cokoliv začínáme, činíme ve jménu Ježíše Krista. Poprosíme-li o jeho pomoc, jen tak naše modlitby dojdou vyslyšení. Naším dobrým snahám se dostane požehnání. Kdo se chce obejít bez Ježíše Krista, tomu nic nebude platné dbát o „vykročení pravou nohou“. V EL jsou pro tento den určeny stejné texty ve všech řadách "A", "B" i "C". Tyto texty ponecháváme pro řadu "B" a snažíme se, aby i na tento den, při zachování jeho základní zvěsti, byl vytvořen skutečný tříletý cyklus.

Doporučujeme kupříkladu:

Řada "A": Jr 23,5-6 (Ž 28,8-9); Sk 3,12-16; Mt 1,18-21; Žd 10,28-29; Ef 1,17-23

Řada "B": Nu 6,22-27; Fp 2,5-11 (Ga 4,4-7); L 2,15-21; Ž 31,15-16; Oz 13-14

Řada "C": Jr 9,22-25; 1K 1,1-10; Ř 10,9 (Ga 5,6); Ef 1,17-19 (Ž 122)

Vstup: Jr 23,5-6

Tužby:

2. Aby nám jméno Ježíš připomínalo, co nejvyšší Láska vykonala a pro naši spásu stále činí ...
3. Aby naše modlitby ve jménu Pána Ježíše Krista byly upřímnými modlitbami pravých věřících a tak i vyslyšení docházely ...

Epištola: 1K 1,1-10

Evangelium: J 14,12-14

K obětování: Ř 10,9 (Ga 5,6)

K požehnání: Ef 1,17-19 (Ž 112)

Modlitba:

Otče nebeský, podle našeho lidského počítání zahajujeme dnes nový úsek naší životní cesty. Prosíme, abys nás vyzbrojil statečným odhodláním orientovat se tak, jak nám tvůj nejmilejší Syn ukazuje a jeho podávané ruky se pevně držet. Zbav nás všech obav z nejisté budoucnosti. Naplň naše nitra poklidem doufajících. Kéž nejenom rádi nasloucháme svému Mistru, ale kéž se naučíme ochotně ho napodobovat v lásce, obětavosti a službě. A ať nás čeká v budoucích dnech cokoliv, chceme si připomínat, že tvá svrchovaná vůle, moc, moudrost i láska řídí tento svět i naše životy.

Vhodné písně: 60, 70, 80, 195, 272

NEDĚLE PO NOVÉM ROCE

EL uvádí pro řady "A", "B" i "C" tytéž texty. Jejich zpracování je obsaženo v dosud vydaných kazatelských cyklech 1999 a 2002. Vzhledem k tomu, že neděle mezi Vánoce a Novým rokem, právě tak jako neděle mezi Novým rokem a Zjevením Páně, nepřípadají v úvahu každoročně, snad ani není nutné vymýšlet pro tuto neděli další alternativu. Kazatelé si jistě sami vyberou vhodné téma z bohaté biblické zvěsti k vánočnímu období.

6. LEDEN – ZJEVENÍ PÁNĚ

A PŘIPOMÍNKA 8. LEDNA 1920 *Vznik Církve československé husitské*

Evangelium dosvědčuje, že Pán Ježíš byl Bohem pověřen zvěstovat jeho království. To poslání mohl plnit jen z moci Božího Ducha a v dokonalé poslušnosti Otcovy vůle. Bylo by opovržlivou svévolí chtít hlásat a budovat Boží království jenom z lidských sil a předpokladů. Taková velikášská snaha může skončit neblaze. Kdykoliv se lidé pokusí o takovou svévoli, musí si vždy Pán církve hledat pokornější, věrnější a poslušnější učedníky. Je v pořádku, vyznáváme-li i o své Církvě československé husitské, že vznikla z Boží vůle a milosti, že má své vyvolení a poslání. Nestačí však vyznávat jen slovy. Teprve svědectví života činí naše vyznávání a hlásání věrohodným. Apoštol Pavel oceňuje, že křesťané v Tesalonice dovedli rozpoznat Boží slovo, odlišit je od prázdných lidských řečí a že Boží slovo přijali s plnou poslušností. Tak tomu v pravé církvi Páně má vždy být.

Vstup: Iz 50,4-6

Tužby:

2. Aby naší církvi v Ježíši Kristu, Synu svém nejmilejším, milostivě vládl a lid poslušný a věrný si z ní učinil ...
3. Za církev bdělou, statečnou a opatrnou, která nepřestává zápasit o svou čistotu a připravenost na příchod Pána ...
4. a 5. podle Liturgie (O církevních slavnostech)

Epištola: 1Te 2,9-13

Evangelium: L 3,21-22

K obětování: J 8,31-32

K požehnání: Mk 13,32-37

Modlitba:

Děkujeme, nebeský Otče, za svou církev, jejímž prostřednictvím od tebe přijímáme vzácné duchovní dary. Děkujeme za možnost naslouchat ve společenství sester a bratří tvému slovu, jímž nás potěšuješ i napomínáš. Posiluj svým svatým Duchem všechny, kdo tvé slovo věrně zvěstují. Upevňuj nás ve víře a podpírej naši odvahu ke každodennímu svědectví, aby tak všichni kolem nás mohli zřetelně pozorovat, že patříme k lidu tvého Syna, Ježíše Krista. Svou mocí nás proměňuj v děti světla, schopné ukazovat i jiným správnou cestu k tobě.

Vhodné písně: 112, 114, 134, 155, 165, 174, 177, 186, 199

1. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ

Jsme pokřtěni ve jménu Ježíše – Mesiáše.

V situaci velké tísně a žhavé touhy po vysvobození z nesnází jsou lidé leckdy ochotni uznat svým spasitelem kohokoliv, kdo v nich vzbudí sympatii. Jan Křtitel varuje před takovou lehkověrností. Možná, že právě evangelistova zmínka o Janově vlastním údělu (v. 19-20) má jasně doložit, že Jan nebyl tím Očekávaným a Předpověděným. Pravým Mesiášem je ten, na něhož Jan smí z Božího pověření poukazovat. Na něm se prorocká zaslíbení vsutku splní – i když poněkud jinak, než jak si je lidé obvykle vykládali. Jestliže ve chvíli křtu na Ježíše „sestoupil Duch svatý“ a Boží hlas ho ujistil, že je vyvoleným a milovaným Synem, je to právě již znamením, že se proctví začíná splňovat (Iz 11,2; 42,1n).

Vstup: Iz 43,1-7

Tužby:

2. Aby mocí svého Ducha v nás víru v Ježíše Krista jako našeho Pána a Spasitele probouzel ...
3. Abychom svou víru opravdovostí křesťanského života osvědčovali ...

Epištola: Sk 8,14-17

Evangelium: L 3,15-22 (číst celé, nevypouštět střední část!)

K obětování: Ž 2,7-8

K požehnání: Sk 13,23-27

Modlitba:

Hospodine, děkujeme za tvou nezměrnou lásku k nám, kterou jsi zjevil všem lidem v Ježíši Kristu. Děkujeme za každé svědectví o něm, které nám pomáhá víc a více našeho Spasitele poznávat. Způsob, prosíme, mocí svého Ducha, aby se naše srdce proměnila, abychom se tvému Synu ochotně a rádi podřídili jako svému Pánu a celý svůj život mu odevzdali ve věrné a horlivé službě.

Vhodné písně: 5, 69, 112, 170, 178, 166,1-2, 195, 335

2. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ

Všechny duchovní dary dává tentýž Pán.

Náš Pán chce být mezi námi stále, ať prožíváme smutek nebo chvíli radosti. Jenže dokud se cítíme být spokojeni ve svém štěstí, málokdy nás napadne pozvat Ježíše za svého hosta, spíše si myslíváme, že si vystačíme sami bez něho. Vzpomeneme si na něho obvykle teprve tehdy, když na nás dolehne nouze, nedostatek, nesnáze, až „není co nabídnout ku pohoštění“. Pomoc je nablízku i v takové situaci, vždyť Pán nás hledá. Stačí obrátit se v pravou chvíli ke Kristu, spolehnout se na něho a poslušně učinit to, co přikáže. Teprve s Pánem lze prožívat plnou, ničím nezkalenou radost.

Náměty ke studiu a k promyšlení (nad Biblickým slovníkem a exegetickou literaturou):

- a) Ujasnit si rozdíl mezi pojmy „znamení“ a „zázrak“
- b) Projít si v literatuře hesla „svatba“ a „vínó“
- c) Uvědomit si, že jedním z titulů Mesiáše je „Ženich“ (Mt 9,15; J 3,29). Zde Kristus zastoupil ženicha v jeho hostitelské povinnosti

Vstup: Iz 62,1-5 (možná postačí Iz 62,1-3)

Tužby:

2. Abychom se uměli ochotně a plně spolehnout na Pána Ježíše jako na svého Rádce, Ochránce a Pomocníka ...
3. Za dar odvahy a poslušnosti činit to, co Pán ukládá a to bez váhání, bez pochybností a bez obav ...

Epištola: 1K 12,1-11

Evangelium: J 2,1-11

K obětování: 2K 5,14-15

K požehnání: Ko 2,20-3,2

Modlitba:

Chválíme tě z celého srdce, nebeský Otče, že nám posíláš Pána Ježíše jako Rádce, Přítel a Pomocníka v nesnázích. Měj nás k tomu, abychom si více vážili jeho slova, přijímali je dychtivě a vděčně a abychom se jím poslušně řídili. Jsme-li Kristem pohoštění a občerstveni, kéž dokážeme i jiným pomáhat v běžných svízelných života i v jejich hledání, aby našli Spasitele a v něm cestu k životu pravému, šťastnému a věčnému.

Vhodné písně: 74, 102, 142, 288

3. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ

Vy jste tělo Kristovo a každý z vás je jedním z jeho údů.

I lidé, kteří pilně studují Bibli, mohou v ní hledat a nacházet všechno možné jiné než Ježíše Krista. A přece o něm svědčí celé Písmo Starého i Nového zákona především. Dosvědčuje nám ho jako toho, kdo byl předpověděný, očekávaný a v plnosti času poslaný Bohem k naší záchraně. Kéž je v nás dosti ochoty dát se oslovit Pánem, uznávat ho za svou hlavu a budovat církevní společenství jako skutečné Kristovo tělo! Jakmile církev přestane naslouchat svému Pánu, postaví se do jedné řady s jeho odpůrci. Pán by pak od ní odešel.

Vstup: Neh 8,9-12 (možná by bylo lepší Iz 61,1-3)

Tužby:

2. Abychom v Ježíši Kristu bezpečně Syna jeho poznávali a ochotně ho následovali ...
3. Abychom nepřestávali upřímně prosit o dary Ducha svatého a jím posilování budovali církev jako pravé Kristovo tělo ...

Epištola: 1K 12,12-31a

Evangelium: L 4,14-20 (Nejlépe číst celé. Části 4,14-21 a 4,21-30 tvoří celek, který není logické rozdělovat.)

K obětování: Ž 19,8-9

K požehnání: Sk 18,1-7

Modlitba:

Prosíme, nebeský Otče, abys dal svému Synu vstupovat i do našich srdcí, do našich domovů a do sborů naší církve. Nedopusť, abychom se zařazovali mezi ty, kdo Pánu Ježíši nechtějí rozumět. Probouzej v nás touhu naslouchat jeho slovům a ochotu proměňovat jeho slova v činy a v život. Pomož nám, abychom v moci tvého Ducha se stali tvůrci dobra, pokoje, spravedlnosti a radosti uprostřed naší pozemské vlasti, do níž jsi nás postavil.

Vhodné písně: 42, 48, 77, 112, 335

4. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ

Laskavé slovo je mocné.

Radostné poselství, jež církev přináší světu, spočívá v tom, že křesťan má ve svém Pánu mocného zastávce a láskyplného pomocníka. Proto nemusí žít ve strachu hned z toho a hned z něčeho jiného. Bát se musí jen jediné věci: aby se nezpronevěřil Pánu a nepohrdl jeho milostí. Mnohé problémy dnešních lidí plynou z toho, že se chtějí obejít bez Boha a bez Krista. Věřící křesťané naopak z vlastní zkušenosti dobře znají Ježíšovu zachraňující moc. Kdo v něho uvěřil a obrací se k němu s důvěrou v modlitbě, snáze se vypořádá s nemocí nebo s jiným trápením, než lidé bez důvěry v něho. Stůjme o to, aby Pán přebýval ve všech křesťanských domovech a my abychom dovedli svému okolí svědčit o jeho lásce!

Vstup: Jr 1,4-8

Tužby:

2. Aby živý Kristus byl vždy naším hostem a mocí své lásky naše srdce uzdravoval ...
3. Abychom ve stále jistotě Kristovy přítomnosti žili, a proto se zlého nelekali ...

Epištola: 1K 13,1-7

Evangelium: L 4,31-44

K obětování: Ž 105,4-5

K požehnání: J 14,21-24

Modlitba:

Nebeský Otče, daruj nám pravou a vytrvalou radost lidí, kteří při sobě cítí blízkost tvého Syna. Prosíme, otevři srdce těch, kdo se s ním dosud nesetkali, aby po něm zatoužili a začali ho hledat. Dodej odvahu křesťanským rodinám, aby nepřestaly upřímně Pána zvat ke svým rodinným stolům, aby k nim vstoupil se svou uzdravující mocí a láskou. Kéž ho dokážeme radostně přivítat a vděčně přijmout dary jeho milosti.

Vhodné písně: 95, 107, 117, 121, 126, 311, 313

5. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ

„*Neboj se, od této chvíle budeš lovit lidi!*“

Za prázdnými sítěmi rybářů je třeba zahlédnout prázdnotu lidského života, který se dosud nesetkal s Kristem. Pouhé lidské přičiňování může být marné. Teprve s Pánem se dostaví pravé požehnání a plnost života. To platí nejen o běžném údělu každého z nás, ale hlavně a především o našem snažení a usilování v církvi. Jenom když Kristus promluví a přizná se k naší práci, nabude všechno, co činíme, pravý smysl. I my potom zakusíme radost z toho, že smíme být pomocníky svého Pána při jeho velkém díle.

Vstup: Iz 6,1-8

Tužby:

2. Za upřímnou touhu po pravé moudrosti shůry a po věčné pravdě Kristově ...
3. Aby slovo našeho Pána bylo nám vždy radou i posilou k plnění nám svěřených úkolů ...

Epištola: 1K 15,1-11

Evangelium: L 5,1-11

K obětování: 1P 2,1-3

K požehnání: 1P 4,6-11

Modlitba:

Štěďře jsi nás pohostil, Pane, svým slovem i svátostmi. Posilnil jsi nás pro všední dny, pro naše úkoly, pro práci i službu. Prosíme, pomáhej nám stále, ať jsme schopni sloužit poctivě, pilně a horlivě a ať se nedáme přemoci únavou, leností, pochybnostmi nebo strachem z čehokoliv. V těžkostech nám nedej klesat na mysl, vždyť jsi sám naším Rádcem a Pomocníkem. Kéž si vždy a ve všem počítáme tak, aby svět poznal, komu sloužíme a komu náležíme a aby spolu s námi vzdal tobě chválu.

Vhodné písně: 9, 71, 312, 333

6. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ

Blahoslavenství a běda

Kdo se chce stát občanem Božího království, musí přijmout jeho zákony a naučit se žít podle nich. Musí odložit nezpůsoby lidí, kteří se Pánu Bohu vzdálili. Na rozdíl od blahoslavenství v Matoušově podání, hovoří tu Pán Ježíš přísněji a důrazně burcuje naše svědomí. Jeho „Zákon Božího království“ obsahuje i „sankce“ za neposlušnost. V Božím království nebude místa pro lidi tvrdých srdcí, sobecky usilujících o prospěch a moc, ani pro lidi lhostejné k nouzi bližních. Je tu ještě jiný rozdíl proti Mt 5-7. Ježíšova řeč není pronášena na horské výšině, tedy na místě posvátném, nýbrž v rovině, na poli. Je stručnější a je zařazena do událostí běžného Ježíšova dne. Jako kdyby nám tu mělo být připomenuto, že Ježíšovo slovo není slavnostní formulkou pro svátek a chrámy a že nesměruje pouze k budoucímu věku. Chce být křesťanovi mravní normou pro každý den, platnou již zde a nyní.

Vstup: Jr 17,5-10

Tužby:

2. Abychom svému Pánu rádi naslouchali a podle jeho slova žít se rozhodli ...
3. Aby nikoho z nás z počtu blahoslavených nevykloučoval, ale milost patření tváří v tvář nám neodepřel ...

Epištola: 1K 15,15-20

Evangelium: L 6,17-26

K obětování: 1J 2,9-10

K požehnání: Ž 1

Modlitba:

Nebeský Otče, prosíme, burcuj nás, kdykoliv upadneme do dřímoty sebespokojené povrchnosti, místo abychom usilovali žít v křesťanské opravdovosti. Rač nás posilovat, abychom neopouštěli cestu tvého nejmilejšího Syna a našeho Pána ani tehdy, když se ukáže být nesnadná, úzká a příkrá. Pomáhej nám, abychom dovedli být svému okolí dobrým příkladem, nikoliv pohoršením.

Vhodné písně: 40, 52, 59, 63, 134, 179

7. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ

O umění odpouštět

Jen skutečně upřímné uvěření může se člověku stát dosti silnou motivací k tomu, aby přestal uvažovat o svém vztahu k Bohu „právnicky a účetnický“ a samozřejmě, aby se tak nechoval ani ke svým bližním. Teprve tato změna smýšlení, pramenící z víry v Krista, učiní křesťana schopným prokazovat lidem dobro a milosrdenství nad rámec toho, co se obecně pokládá za dostatečnou povinnost slušných lidí. Naše láska nechť není omezována a vtěsnávána do jakýchkoliv pevných hranic. I Boží láska k nám je bez hranic. Pán Bůh nám dává více, než si zasloužíme. Doufáme-li v jeho štědrost vůči nám, nezbude nám než jednat s bližními obdobně tak, jak s námi jedná náš nebeský Otec, který poslal nevděčnému světu svého nejmilejšího Syna jako Spasitele.

Vstup: Gn 45,3-9 (nebo Gn 50,15-21)

Tužby:

2. Abychom nezasloužené milosrdenství od něho vděčně přijímali a sami je ve svém životě napodobovali ...
3. Aby nám dal vírou pochopit, že nemůže být skutečné spravedlnosti dosaženo tam, kde chybí láska ...

Epištola: 1K 15,35-50

Evangelium: L 6,27-38

K obětování: Mt 5,23-24

K požehnání: Ž 37,5-9

Modlitba:

Hospodine, proměň nás, prosíme, mocí svého Ducha tak, aby naše srdce se obměkčila a my se naučili přistupovat ke svým bližním s větší láskou, trpělivěji, s větší důvěrou a pochopením. Vždyť i oni jsou tvými dětmi a nám se podobají ve všem, co je v jejich nitru dobrého i nedobrého. Kéž nás tvá láska, ztělesněná v Kristu Ježíši, posiluje svým příkladem, abychom si zvykli milovat i ty, kdo se proti nám provinili a dokázali jim i odpouštět. Dej nám pochopit, jak dobrotivý a milosrdný jsi k nám. Kéž dokážeme ostatním lidem odpouštět tak jako jsi ty v Kristu odpustil nám!

Vhodné písně: 8, 78, 82, 155, 299

8. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ

Nevydávejme svým životem v potupu to dobré, co jsme od Pána přijali.

Nejhůře by pochopili Pána Ježíše takoví jeho žáci, kteří by se naučili jenom vzorně opakovat jeho slova a učinili by si z nich „bič na své bližní“. To znamená, že by jim ukládali přísné mravní požadavky a nemilosrdně by soudili každý jejich sebemenší prohřešek. Sami však by přitom nedokázali prolomit tvrdou kůru svých srdcí, neodložili by své sobectví a svou pýchu. Pravým učedníkem Páně je ten, kdo si svého Mistra zvolil za svůj životní základ, kdo si dal od něho proměnit srdce i život. Ten, kdo uvádí Ježíšovo slovo ve skutek, ten má naději, že se stane podílníkem věčného života se vzkříšeným Kristem.

Vstup: Iz 55,10-13

Tužby:

2. Aby naše srdce proměnil, hlubokou vírou i upřímnou láskou je naplnil a podle Kristových slov a podle jeho životního příkladu žít nás trpělivě vyučoval ...
3. Aby nám nedovolil prosazovat pýchu, sobectví a pokrytectví, abychom nečinili hanbu jeho svatému jménu ...

Epištola: 1K 15,51-58

Evangelium: L 6,39-49

K obětování: Ř 14,13

K požehnání: Ko 3,1-10

Modlitba:

Prosíme, Pane náš, dotkni se našich srdcí mocnou silou svého Ducha a proměň je tak, aby na nás bylo znát, že jsme vstoupili na cestu nového života. Kéž o tom vydáváme věrohodné svědectví tím, jak žijeme. Jen tak naše okolí uvidí jasně, komu náležíme a že bereme své učednictví i následování se vši vážností.

Vhodné písně: 17, 44, 54, 82, 105, 182, 289, 292

9. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ

Proti falšování evangelia

(Navrhujeme změny v zadání biblických textů, aby nebyly totožné s texty 2. neděle po Svatodušních svátcích. Jde přece o různá období církevního roku, kdy i zvěst má být vhodně volena.)

Víru nelze vlastnit „nedotčenou“ stejným způsobem jako nějaký hmotný statek. Zlato, je-li bezpečně uložené, nic netratí na své hodnotě, ani nepodléhá zkáze. Víra však je podobná spíše vzácné křehké rostlince, která žádá neustálou péči, aby nezeslábla a neuhynula. O víru je nutné po celý život zápasit a v tomto duchovním zápasu hledat pomoc u Ježíše. Obrátil se k němu Jan Křtitel, když byl jako Herodův vězeň na pochybách, jestli jeho celoživotní dílo nebylo marné, zda se nemýlil, když zvěstoval počátek mesiášského času. Pán Ježíš mu vzkazuje, že se nemýlil. Ujišťuje tak i Janovy žáky, že nepochybili, když Janovi naslouchali. Jan měl poslání od Hospodina a věrně je splnil. Také křesťané v Galacii museli zápasit o poznání, že Ježíš Kristus je základem, na němž se buduje víra. Jemu patří ústřední místo. Všechno ostatní je podružné. Kdo by přestal zápasit o svou víru, toho přemohou pochyby a nedojde k cíli stanovenému Bohem.

Vstup: Ž 95,6-11

Tužby:

2. Aby s přispěním moci Kristovy víru naši upevňovat nám pomáhal ...
3. Aby byl v Kristu naším pomocníkem v našich zápasech s pochybami a s pokušením ...

Epištola: Ga 1,1-12

Evangelium: L 7,18-35

K obětování: K Pánu přistupujme... (1P 2,4-5)

K požehnání: Jk 1,2-7

Modlitba:

Zkroušeně doznáváme, Otče náš v nebesích, jak jsme slabí, nestateční a nespolehliví, kdykoliv spoléháme jen sami na sebe a na své domnělé přednosti. Prosíme, zbav nás pýchy! Ať se nikdy nezříkáme tvé pomoci, kterou nám nabízíš v Kristu, Synu svém nejmilejším. Kéž ho vždy chválíme a jím se dáme vést! Kéž naše víra vyústí v život poslušný tvé vůli, důvěřující tvé ochraně a příkladný pro naše bližní!

Vhodné písně: 33, 36, 49, 52, 72, 99, 116, 304

POSLEDNÍ NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ

Kéž spatříme záři Boží slávy ve tváři Kristově!

Evangelní čtení o proměnění Páně na hoře promítá do pozemských dnů Ježíšových zkušenost víry, kterou učedníci ve skutečnosti mohli plně prožít až po vzkříšení Ukřižovaného. Mimořádné setkání s Božím Synem v takové zkušenosti nebývá dopráno každému a není to všední záležitost. Je to zvláštní dar shůry, slavná příležitost, za kterou má být hluboce vděčný ten, komu se jí dostalo. Připomíná se nám zároveň, že věřící křesťan si nemůže činit nárok na to, aby na své „hoře proměnění“ zůstal trvale, i kdyby po takovém štěstí sebevíce toužil. Na úpatí hory totiž čekají ti, kdo potřebují naši pomoc (L 9,37-43). Kdo však dosud nezahlédl v Ježíšovi Božího Syna a nebeského Pána, ten může být slab tam, kde je postaven před zvlášť náročný úkol. Jen opravdová víra dává pravou duchovní sílu k mimořádným činům.

Vstup: Ex 34,29-35

Tužby:

2. Abychom s důvěrou ke svému Pánu vzhlíželi a v jeho tváři odlesk Boží slávy zahlédli ...
3. Abychom také my, z hluboké víry v Krista Ježíše, sílu k mimořádným činům čerpat mohli ...

Epištola: 2K 3,12-4,2

Evangelium: L 9,28-36 (-43)

K obětování: Ž 99,2-3

K požehnání: Ž 99,5-9 (Žd 12,18-25)

Modlitba:

Chválíme tě, Hospodine, Pane náš, že jsi nám uprostřed tohoto neklidného světa nabídl oázu pravého pokoje. Kéž ji můžeme nacházet i v církevním společenství, které s upřímnou vírou prožívá požehnanou blízkost tvého Syna. Pane Ježíši, ty jsi pro nás zdrojem mocné síly, vycházející z Otce! Tebou zoceleni můžeme zdárně obstát ve všech životních zápasech. Otče, chraň nás před jakýmkoliv nevděkem. Vždyť dary, které od tebe přijímáme, zejména dary duchovní, jichž si tento svět příliš necení, ale pro nás, pro tvé děti, jsou tím pokladem nejcenějším.

Vhodné písně: 47, 48, 101, 116, 117, 197, 338

POPELEČNÍ STŘEDA

Já, Hospodin, zkoumám tvé srdce!

Modlitba, skutky lásky i všechno další, co patří k pravé zbožnosti, je věcí osobního vztahu člověka k Bohu. Nebeský Otec dobře zná naše smýšlení i jednání a podrží to vše ve své paměti („zaznamená do knihy života“). Nejhorší deformací zbožnosti je prohlašovat ji za povinnost a ještě dávat ostatním lidem halasně na vědomost, že „já své povinnosti plním dokonale a vzorně“. Náboženský formalismus, záslužnictví a pokrytectví, které káral Ježíš u svých současníků, není věcí pouze minulou. Hrozí křesťanům každé doby. Kajícně zpytujeme svědomí, netýkají-li se Spasitelovy výtky také nás!

Vstup: Jr 17,9-10 (Iz 56,1-2)

Tužby:

2. Abychom s láskyplnou pomocí svého Pána upřímného pokání schopni byli, od zlého se odvrátili a život svůj napravili ...
3. Aby při nahlédnutí do našeho nitra naše pokání za opravdové uznal, naše viny nám odpustil a na pravou cestu nás uvedl ...

Epištola: 2K 5,20-6,10 (Fp 4,4-9)

Evangelium: Mt 6,1-6 (-18)

K obětování: Ž 51,18-19

K požehnání: Ko 3,23-25

Modlitba:

Hospodine, zkoumáš srdce každého člověka. Nedáš se oklamat zasmušilou tváří, nábožnými slůvky, předstíranými ctnostmi ani obřadnictvím. Prosíme, vyučuj nás pravému pokání a očisti nás tak dobře, abys u nás nenacházel nic z toho, co se ti nelíbí, co tě hněvá a uráží. Pomož nám, abychom se dovedli podřídit láskyplné vládě tvého Syna, jehož jsi poslal na svět pro naši spásu.

Vhodné písně: 21, 34, 35, 39, 71, 73, 82, 147, 155, 323

1. NEDELE POSTNÍ

Pokoušení na poušti

Srovnání s Mt 4,1-11 ukazuje rozdíl v pořadí Kristových pokoušení. V obou případech má příběh gradaci. Lukáš ji zřejmě chápe takto: Ježíšovo spasitelské poslání se nakonec musí dovršit v Jeruzalémě, ale ne tak, že by mu Pán Bůh zázračným zásahem zachránil život. Naopak Ježíš musí podstoupit smrt na kříži, aby tak v dokonalé poslušnosti Otcovy vůle splnil svůj úkol až do konce. Ďábel „odešel od něho až do dané chvíle“, to jest do chvíle, kdy prostřednictvím zrádce Jidáše vykoná své zlé dílo (L 22,48; J 6,70n; 13,27). Na chvíli pak bude triumfovat, než mu Kristovo vzkříšení definitivně vezme jeho potěšení z vítězství.

Vstup: Dt 26,1-11 (lépe Dt 26,16-19 - vynikne důraz na pravé božství Hospodino a na jeho přítomnost při Vyvoleném)

Tužby:

2. Aby náš vnitřní zrak vyjasnil, dopřál nám bystře rozeznávat nástrahy Zlého i pod jeho líbivou maskou ...
3. Abychom v moci Kristově dovedli statečně s pokoušením zápasit a ve šlépějích svého Pána kráčeli ...

Epištola: Ř 10,4-13

Evangelium: L 4,1-13

K obětování: Ef 6,10-11

K požehnání: Ž 91,9-15

Modlitba:

Děkujeme ti, nebeský Otče, že nás nenecháváš v zápasech se zlem světa i smrti v naší slabosti osamělé. Poslal jsi nám ku pomoci svého Syna, aby se za nás obětoval a vysvobodil nás z moci Zlého. Kéž se umíme chopit pevně jeho pomocné ruky a podřídit se jeho vedení! Kéž víme, že jenom z něho můžeme čerpat sílu ke všem zápasům s protivenstvími a s pokoušením. Kéž jednáme vždycky tak, jak nám on sám ukazuje svým slovem i příkladem života!

Vhodné písně: 100, 118, 148, 156

2. NEDĚLE POSTNÍ

Stůjte pevně v Pánu, milovaní!

Ježíš Kristus musí plnit své mesiášské poslání po celou dobu, kterou stanovil nebeský Otec. Nesmí brát ohled na mínění a nástrahy mocných tohoto světa. Vždyť veškerá jejich moc není ničím ve srovnání s mocí Boží. Tak i apoštol Pavel ukládá křesťanům ve Filipech vytrvalost a statečnost v díle Páně, ať už nepřátelé hrozí a ať podnikají cokoli proti Kristu a jeho věrným. Hospodin má tolik síly, aby prosadil plně své záměry i navzdory lidské svévoli. Rovněž pravé pokání, to jest zásadní změna smýšlení i života, vyžaduje mnoho statečnosti a vytrvalosti od věřícího, má-li přinést trvalé ovoce.

Vstup: Gn 15,1-6

Tužby:

1. Za víru statečnou, pevně v Kristovu moc doufající a vždy k zápasu se silami temnot pohotovou, modleme se ...
2. Abychom ani v kříži nespátkovali překážku, zabraňující v následování Pána ...
3. Abychom z radostné zvěsti o Kristově vítězství svou sílu načerpali ...

Epištola: Fp 3,17-4,1

Evangelium: L 13,31-35

K obětování: Ef 6,10-11

K požehnání: Ž 71,16-23 nebo Ko 2,6-10

Modlitba:

Jen ty, nebeský Otče, můžeš nám pomoci ve chvílích slabosti a obnovit naši sílu i odvahu. Pomož, abychom statečně svědčili o Pánu Ježíši, nelekali se nikoho a ničeho a nestyděli se za evangelium. Rač nám dát sílu setrvat na cestě za Kristem i tehdy, bude-li obtížná a strastiplná. Připomínej nám, že cílem té cesty je tvé království.

Vhodné písně: 60, 101, 179, 182

3. NEDĚLE POSTNÍ

Výstrahy před svévolí

Prostý lid si v biblických dobách - i později - vykládal pohromy a neštěstí, zkracující předčasně lidské životy, zpravidla jako Boží trest za hřích. Pán Ježíš v určitých případech varuje: ti postižení nebyli většími hříšníky než jiní lidé. Není na místě soudit ty mrtvé a říkat si sebespokojeně: „Nám se to stát nemůže!“ Namísto odsuzování a zatracování bližních, ať raději každý sám zpytuje svědomí a činí pokání včas. Kdo může vědět, kolik času mu ještě zbývá? Naši lhůtu k pokání zná bezpečně jenom Pán našich životů i smrti.

Vstup: Iz 55,6-9

Tužby:

2. Za srdce ochotná k pokání a k účinné lítosti nad naším hříchem ...
3. Abychom byli ochotní včas vykročit tím směrem, kterým nám náš Spasitel ukazuje ...

Epištola: 1K 10,1-13

Evangelium: L 13,1-9

K obětování: Ez 18,23

K požehnání: Ž 14

Modlitba:

Hospodine, pronikni světlem svého slova až do nejtajnějších zákoutí našeho nitra! Kéž nás tvá pravda osvobodí od lži, falše, sebespokojenosti a domýšlivé pýchy! Probud' v nás dokonalé poznání naší nedostatečnosti, účinnou lítost nad hříchy i ochotu k nápravě života. Pomož nám vykročit včas Kristovou cestou a vytrvat na ní až do konce.

Vhodné písně: 34, 39, 71, 73, 82, 155, 205

4. NEDĚLE POSTNÍ

Blaze tomu, z něhož je nevěrnost sňata.

Trojím podobnostvím v L 15 Pán Ježíš ukazuje, jak překvapivě, ochotně a laskavě odpouští Pán Bůh hříšníkům, je-li jejich pokání upřímné. Každý z nás má pro nebeského Otce takovou cenu, že nás sám hledá, vychází nám naproti, raduje se z našeho návratu, z naší nápravy. Proti nekonečné Boží lásce by jednal každý, kdo by svou spravedlnost vyzvedal tak vysoko, že by si osoboval právo soudit a zatracovat hříšníky a pohoršovat se nad Božím milosrdenstvím v Kristu. K hluboké, upřímné víře, která umí být vděčná za Boží láskyplné odpouštění, musí patřit člověk dospět právě cestou marnotratného syna po poznání vlastní bídy, plynoucí z odvratu od Boha (Komenský v Hlubině bezpečnosti a v Labyrintu světa).

Vstup: Ž 32,1-5

Tužby:

2. Za dar nekolísající důvěry v jeho otcovskou, milosrdnou a odpouštějící lásku ...
3. Abychom dokázali být ve svém pokání upřímní a za nabídnutou milost vděční ...

Epištola: 2K 5,16-21

Evangelium: L 15 (případně jen 15,1-10 nebo 15,11-32)

K obětování: Iz 55,7

K požehnání: Jon 3,1-10

Modlitba:

Pane Bože, miluješ nás všechny otcovsky. Víš o každém z nás. Nezapomínáš na nás ani ve chvílích, kdy tě zrovna zarmucujeme. Prosíme tě, otevři náš sluch i nitro, ať slyšíme, že nás voláš k návratu, že nás chceš vysvobodit z bloudění a že nás posíláš na dobrou cestu svého Syna. Kéž s hlubokou vděčností za tvou péči uposlechneme tvého pozvání! Kéž jsme schopní upřímné lítosti i dobré vůle k nápravě! Mnoho možností nám nabízí svět. Dej nám poznat, že ze všech možností je nejlepší ta, kterou nám nabízíš ty, totiž činit pravé pokání a přijmout tvé odpouštění a tvou lásku.

Vhodné písně: 40, 45, 61, 78, 166, 172, 236, 323

5. NEDĚLE POSTNÍ

Pomazání v Betanii

Pán Ježíš hodnotí skutečnosti jinak, než jak to činí lidé tohoto světa, kteří vnímají jen to, co je vidět tělesnými očima, a jsou schopní měřit všechno pouze podle toho, jak veliký hmotný prospěch z toho lze získat. Náš Pán vidí nejen vnější podobu určitého činu, ale za každým pozoruje a rozlišuje vnitřní pohnutky, motivy, které k nim vedly a i důsledky, které z nich vyplynou. V jeho přítomnosti se kterákoliv drobná událost může stát výmluvným znamením, dosvědčujícím jeho mesiášství. Pomazání drahocenným vonným olejem, jehož se mu dostalo, Ježíš neodsuzuje jako marnotratný přepych, ale oceňuje to jako mimořádný skutek, případný pro tak mimořádnou chvíli. Vyčteme zde svědectví víry prvních křesťanů, že Ježíš je pravý Kristus a vskutku pomazaný Král i Velekněz. Zároveň je to také předzvěst jeho smrti a pohřbu, pohřební pocta napřed prokázaná, protože po jeho smrti nezbude na ni čas. V tom se shoduje zvěst tří evangelií: Mt 26,12-13; Mk 14,8-9 i J 12,7. Rozdíl v podrobnostech nejsou prvořadé.

Vstup: Iz 43,10-11

Tužby:

2. Aby náš zrak víry otevřel a dal nám poznávat i skutečnosti, které není možné tělesnými očima spatřit ...
3. Abychom v Krista ukřížovaného a vzkříšeného hluboce uvěřili a statečně a věrohodně o něm svědčili ...

Epištola: Fp 3,3-14

Evangelium: J 12,1-8

K obětování: Žd 5,4-5

K požehnání: Ž 45,3-8

Modlitba:

Bože, prosíme za dar hlubšího vidění a chápání. Ať se nedáme ovlivňovat povrchními úsudky lidí patřících jen tomuto světu. Dej nám poznávat vírou Ježíšovu královskou i velekněžskou důstojnost za jeho chudým životem, pokornou službou, potupnou smrtí na kříži a za těžko pochopitelným divem jeho vzkříšení. Kéž nám to všechno důrazně připomíná, co Pán učinil z lásky pro naši spásu. A kéž jsme schopní přinášet působivé svědectví o Pánu všem bližním!

Vhodné písně: 61, 75, 237, 334, 338

6. NEDĚLE POSTNÍ – KVĚTNÁ

Budeme-li mlčet, bude volat kamení.

Ježíšova cesta do Jeruzaléma je víc než pouhé putování zbožného Izraelce do svatého města k oslavě svátků. Všim, co činí, dává Pán zřetelně na srozuměnou, že přichází jako Mesiáš, jemuž sám Hospodin světil královskou a velekněžskou hodnost. Reprezentanti Božího lidu, a s nimi celý Jeruzalém, dostávají důtklivou výzvu a rozhodující příležitost přijmout Božího Syna ve víře a v poslušnosti, tedy činit pokání, změnit svou formální zbožnost ve skutečnou a vrátit tak Hospodinovu chrámu jeho původní určení. Ta výzva a příležitost zatím ještě trvá i pro církve našich dnů. Jak na to zareagujeme? Jak uvítáme svého Pána? Dokážeme víc, než velebit Krista pouhými slovy? Dokážeme opustit všechny své navyklé vyšlapané cestičky, pokud se nekryjí s jeho cestou?

Vstup: Za 9,9-10

Tužby:

2. Abychom vstupovali do velikonočních dnů připraveni pokáním a plní radostného očekávání ...
3. Abychom svého Pána uctivě přivítat dokázali a v každé chvíli, kdy se k nám přiblíží, jej ochotně přijímali ...

Epištola: Ž 118,14-27 nebo Ř 15,1-12

Evangelium: L 19,28-48

K obětování: Sk 10,4

K požehnání: Ž 132,11-18

Modlitba:

Otče nebeský, rač otevřít svým Duchem naše mysli i srdce pro slovo evangelia, abychom lépe pochopili poselství velikonočního týdne a vytěžili z něho pro sebe pravý duchovní užitek. To v nás rač způsobit, ať upřímně toužíme po setkání s tvým Synem, radostně ho uvítáme mezi sebou a poslušně ho přijmeme za Pána svých životů.

Vhodné písně: 239, 240

ZELENÝ ČTVRTEK

Dal jsem vám příklad

Lukášovské podání celého pašijového a velikonočního příběhu je „zarámováno“ tematikou stolování s Ježíšem, od jeho poslední večeře s Dvanácti až po cestu do Emauz a ke zjevení Vzkříšeného učedníkům shromážděným v Jeruzalémě (= stolujícím?). Všude, kde církev zbožně a uctivě ve víře slaví svátost večeře Páně, tam je Kristus přítomen mezi svými věrnými. Proto právě reformace poctivě hledala smysl té svátosti a starala se, aby jí bylo vráceno náležité místo v životě církve Páně. V CCŠH kdysi nebyla opomíjena liturgická shromáždění na Zelený čtvrtek a Velikonoční pondělí. Při nich se připomínal věřícím význam večeře Páně pro život církve. Právě tím se naši dědové a otcové hlásili k české i světové reformaci a nepochybovali, že k ní neoddělitelně patří. Zamysleme se vděčně nad naši liturgii, která toto všechno připomíná svým šťastným spojením křesťanského zvěstování slovem se svátostným obecnstvím.

Vstup: Ž 116,12-14

Tužby:

2. Za hlubokou víru, která v liturgickém a svátostném obecnství živě zakouší Spasitelovu požehnanou přítomnost ...
3. Abychom i my u stolu Páně odpuštění a smíření nacházeli a nové síly k vedení životních zápasů nabyli ...

Epištola: 1K 11,1-27

Evangelium: L 22,14-27

K obětování: Žd 10,11-12

K požehnání: 1K 5,6-8

Modlitba:

Děkujeme z celého srdce, milý Bože, za každou příležitost k nasycení Slovem života i duchovním pokrmem svátosti ustanovené tvým Synem. Rač nás toho uchránit, že bychom kdy nevděčně pohrdali tvým láskyplným, štědrým obdarováním. Kéž přicházíme do bohoslužebných shromáždění církve s radostnou touhou po setkání s tebou, Pane Ježíši, abychom od tebe přijímali posilu pro každý den svého pozemského putování.

Vhodné písně: 22, 241, 242

Alternativně lze na Zelený čtvrtek připomenout rovněž:

Ježíš na Olivové hoře (Ž 54 nebo Ž 25,1-5; Žd 5,1-9 a L 22,39-53)

Petrovo zapření (Ž 55,2-9; Žd 11,32-12,3 nebo 1P 3,13-4,2 a L 22,54-62)

VELKÝ PÁTEK

Dokonáno jest!

Pro zvláštní povahu tohoto svátku není zpravidla konána bohoslužba v rámci liturgie Farského, nýbrž pobožnost podle místních podmínek a zvyklostí, většinou se čtením „Pašijí“. Proto volba textů pro tento den je zadávána jako doporučení nebo rada. Rada "C" Ekumenického lekcionáře upřednostňuje čtení z evangelia podle Lukáše, lze doporučit, aby i pašijový příběh byl čten v Lukášově podání. Zejména jeho singulární místa nabízejí bohaté náměty ke kazatelskému využití.

Vstup: Ž 31,2-6

Epištola: 1P 2,19-26

Evangelium: L 23 (případně vybrané verše z této kapitoly)

Závěrečné čtení: Žd 4,14-5,9 nebo Žd 7,26-28

Modlitba:

Nebeský Otče, rač nám pomoci, abychom se i v tento velký den ztišili a soustředili se na tvé poselství. Prosíme, otevři náš vnitřní sluch i zrak, ať ve tvém slovu potkáváme a poznáváme tvého Syna, našeho Spasitele. Kéž vidíme Pána Ježíše zřetelně i v jeho ponížení, mukách a umírání. Nepřátelé ho potupili, uráželi, týrali. Nedopust', abychom se jim podobali! Dej nám dost síly a statečnosti, ať se umíme přiznat a hrdě hlásit i k tomu potupně ukřižovanému Ježíši a ať se nikdy za něho nestydíme, aby se ani on nemusel stydět za nás před tvou soudnou stolicí. Dej nám uvěřit, že přišel na tento svět proto, aby nám pomáhal a za nás trpěl, aby nás vysvobodil ze hříchu i smrti a přivedl nás k tobě blíž. Připomínej nám, že tvůj Syn na nás myslel a za nás se modlil i ve své poslední pozemské hodině. Proto i my se můžeme k tobě, Otče, obracet s důvěrou dětí, že z otcovské lásky vyslyšíš naše prosby, když se modlíme, jak nás naučil tvůj nejmilejší Syn:

Otče náš,...

Vhodné písně: 243, 244, 245, 246, 247, 322, 325, 327

BÍLÁ SOBOTA

Jste mrtvi hříchu. Budte živi Bohu v Kristu Ježíši!

Na Bílou sobotu kdysi katechumeni hromadně přijímali svátost křtu. V té chvíli si měli uvědomit, že křest je bránou k novému životu se vzkříšeným Pánem, který pro naši spásu podstoupil smrt na kříži. Kdo chce plně žít s Kristem, musí s ním projít i cestou smrti a hrobu, to znamená, že „starý člověk“ se svým hříšným způsobem života musí zahynout a zůstat pohřben, aby mohl „nový člověk“, patřící Kristu, žít plně.

Josef z Arimatie a galilejské ženy sloužili zároveň tehdejšími nově pokřtěným jako vzor a výzva ke statečnému vyznavačství, jež neváhá vzdát počtu tomu Ježíšovi, jehož mocní tohoto světa zavrhlí, zneuctili a zabili. Bůh však posuzuje skutečnosti jinak než lidé a uvěřit znamená osvojit si jeho vidění, jeho hodnocení (Sk 4,19-20). To všechno nechť nebereme jako minulost, ale hledíme obdobu a úkoly pro svůj dnešek!

Vstup: Ez 36,23-28

Tužby:

2. Aby nás víra ve vzkříšeného Pána strachu zbavovala a odvahou a radostí nás naplnila ...
3. Abychom z velikonoční zvěsti sílu k novému životu načerpali, k životu od hříšné svévole osvobozenému ...

Epištola: Ř 6,3-11 (Ko 3,1-10)

Evangelium: L 23,50-56

K obětování: Ž 57,3-4 (Sk 4,19-20)

K požehnání: Ž 16,7-11 nebo Ž 63,2-12

Modlitba:

Nebeský Otče, rač způsobit mocí svého Ducha, ať vezmeme vážně velikonoční zvěst, že náš Spasitel cestou kříže a přes hrob dospěl k životu a k velkému vítězství nad zlem světa i smrti. Tak i nám otevřel bránu nového života s tebou. Kéž i malověrní a pochybující zakusí, že jsi živ, Pane Ježíši, a že jsi přítomen ve své církvi! Prosíme, dej nám stále pocítovat svou blízkost a obdaruj nás živou vírou! Pomáhej nám žít plně a statečně a pomoz nám dovést až do konce dobrý boj víry po tvém boku.

Vhodné písně: 249, 256, 330

HOD BOŽÍ VELIKONOČNÍ

Ježíš Kristus vstal z mrtvých. Radujme se!

Pán Bůh si moudře vybírá svědky, kteří mají světu oznamovat jeho velké skutky. Zvlášť výmluvný je v dnešním evangeliu výběr těch, kdo se jako první setkali s největším Božím divem - se vzkříšením Ježíše Krista. Především jsou to ženy, které zůstaly Mistru a Pánu věrné až do konce. Viděly na vlastní oči jeho smrt na kříži i uložení do hrobu. Tím je zároveň zdůrazněna věrohodnost jejich svědectví. Svědectví žen je stejně průkazné jako svědectví mužů – v tom ohledu křesťanství láme staré předsudky o mužské nadřazenosti. Muž i žena jsou rovnocenné lidské bytosti. Ženy se zhostily dobře své svědecké úlohy. Vždyť ani nejbližší Ježíšovi učedníci, jimž hrozilo nebezpečí zvlášť velké, se neodvážili vyjít z úkrytů, aby se přesvědčili o tom, co se stalo. Výslovně je tu jmenován Petr. Právě jemu chystá Pán významnou roli při vzniku Božského lidu nové smlouvy, při počátku křesťanské misie a dějin Kristovy církve. Ale to bude až o Letnicích, kdy mu Duch svatý dá pochopení a statečnost. Teď je Petr udiven a ještě docela nechápe, co se vlastně stalo. V závěrečné kapitole svého evangelia myslí Lukáš již na jeho pokračování, na knihu Skutků apoštolů, podle níž křesťanská misie začala v Jeruzalémě.

Vstup: Oz 6,1-3

Tužby:

2. Abychom zvěst o vzkříšení Pána s plnou vírou a s upřímnou radostí přijali ...
3. Aby evangelium o živém Kristu zůstávalo zdrojem naší síly ke statečnému svědectví slovem i životem ...

Epištola: 1K 15,12-26

Evangelium: L 24,1-12

K obětování: Ž 35,27-28

K požehnání: Ž 143,7-12

Modlitba:

Hospodine, chválíme tě vděčně, že nám každou neděli připomínáš vítězství svého Syna nejmilejšího nad smrtí. Nad smrtí vlastní i naší. Dáváš nám tak vnitřní sílu k životním úkolům; v té síle stanou se břemena lehká, zármutky se obrátí v radost a neklid v pokoj. Pomož nám, prosíme, ať dokážeme vyznávat před všemi hledajícími, bloudícími a pochybujícími, že Ježíš Kristus žije a králuje, že je pro každého věřícího Spasitelem a Dárce věčného života.

Vhodné písně: 248, 250, 252, 255, 260, 329, 332

PONDĚLÍ VELIKONOČNÍ

Jak jste nechápaví! Pán byl opravdu vzkříšen.

I jednotlivec může potkat vzkříšeného Krista, dokonce proti své vůli jako např. Saul – Pavel u Damašku. Ale Pán přichází nejraději tam, kde se věřící shromažďují v jeho jménu (Mt 18,20). Jeho slovo vyslechnuté z Bible a vykládané kazateli vrací sílu malověrným, zapaluje lidská srdce. Teprve při svátostném stolování však křesťané svého Pána plně poznávají (L 24,31 a 24,41-43; J 21,12; Sk 10,40-41). Víra, má-li být hodna toho jména, musí vycházet ze zážitku, z naší osobní vnitřní zkušenosti. Nelze ji redukovat na naučený názor. Vskutku věřící křesťan si nevystačí sám. Potřebuje přicházet mezi sestry a bratry do společenství církve. Pro toto poselství využijeme i velikonočního pondělí jako svátečního dne s křesťanskou náplní. Neponecháme jej na pospas pohanskému folklóru!

Vstup: Iz 25,6-9

Tužby:

2. Abychom při bohoslužebném dění hluboce blízkost svého vzkříšeného Pána prožívali ...
3. Aby celý náš život byl a zůstával putováním se živým Kristem ...

Epištola: 1K 5,6-8

Evangelium: L 24,13-35

K obětování: 1P 2,1-3

K požehnání: Sk 10,34-43

Modlitba:

Děkujeme, nebeský Otče, za všechny chvíle, jež můžeme prožívat ve shromáždění církve. Děkujeme za duchovní posilu načerpanou ze slov Písma svatého i z přijetí svátosti Kristovy večeře. Prosíme, učiň, abychom dovedli být upřímně vděční za všechno, co nám dáváš. Poskytuj nám sílu k úkolům, které máme zde na zemi plnit ve jménu Ježíše Krista pro dokonalé nastolení tvého království. Sami jsme byli štědře obdarováni. Kéž tedy umíme i my obdarovávat své bližní radostnou zvěstí o tvé lásce zjevené v Ježíši Kristu!

Vhodné písně: 145, 257, 323, 331

Při zachování základního obsahu zvěsti tohoto dne lze použít pro rozlišení řad "A", "B" a "C" i jiných biblických textů, např.:

Vstup: Iz 12,1-3; 25,6-8; Ž 34,9-11

Epištola: Sk 2,22-32; 10,34-43; 1K10,15-18; 11,17-28

Evangelium: Mt 18,19-20; Mk 16,9-14; L 24,36-48; J 21,1-14

K obětování: 1K 15,20-22; 2Te 2,16-17

K požehnání: JI 2,18-19; 2,26-27; Ž 23; Ž 36,8-11

1. NEDELE PO VELIKONOCÍCH

Třetí zjevení učedníkům po vzkříšení

Kdo byl jednou přijat Pánem Ježíšem za učedníka, patří už jemu a nemá právo vracet se ke starému životu bez Krista. Vzkříšený Pán si našel své apoštoly všude, kam se uchýlili, aby je znovu povolal a vyslal ke svému dílu. I Petrovo zapření bude odčiněno, protože miluje svého Mistra a je ochoten jít za ním i tehdy, kdy to nebude snadné. Spasitelův rozhovor s Petrem (vv. 15-19) není nutné chápat tak, že by Pán Ježíš ustanovil Petra svým „náměstkem“ a přiznával mu prvenství v církvi. Jestliže věřící dostává úkol od Krista, je to již samo o sobě pocta, i když jde právě o těžkou pracovní povinnost a dokonce snad o následování Pána v mučednictví. Ale nejvyšším Pastýřem církve („Knížetem pastýřů“) zůstává sám Kristus. To postavení nepřenechává nikomu jinému a s nikým se o ně nedělí. My všichni jsme pouze jeho služebníky v jakémkoliv úloze a v jakémkoliv postavení.

Vstup: Ž 118,14-19

Tužby:

2. Abychom dovedli být svědky o živém vzkříšeném Pánu všude, kamkoliv nás pošle ...
3. Abychom se poslušně podrobovali Ježíšovu vedení a nepřestali být jeho věrnými následovníky ...

Epištola: Zj 1,1-8 (1,12-18)

Evangelium: J 21,1-19

K obětování: Ř 16,25-26

K požehnání: Sk 5,27-42

Modlitba:

Všemohoucí Bože, chválíme tě za všechno, co jsi pro nás učinil v Ježíši Kristu. Děkujeme napořád, že i s námi slabými, nestatečnými svými dětmi počítáš ve svých záměrech a voláš nás do služby. Prosíme, posiluj v nás pevnou a živou víru v Krista vzkříšeného a oslaveného, jemuž jsi svěřil moc nad nebem, zemí i nad lidskými srdci. Rač nás vyzbrojit mocí svého Ducha, abychom odvážně a poslušně vykročili k plnění úkolů, k nimž nás tvůj Syn vysílá, a abychom v té službě byli shledáni věrnými.

Vhodné písně: 43, 16, 174, 191, 289, 296, 301

2. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

Máš mne rád? Následuj mne!

Vztah křesťana k živému Kristu je také osobní záležitostí každého jednotlivého věřícího. V některých záležitostech nemůže nikdo jiný jednat za nás, ani církev. Uloží-li Pán jednotlivému údu své církve jmenovitý úkol, má věrný Ježíšův učedník uposlechnout a činit to, co mu bylo uloženo. Pán od nikoho nežádá nemožné. Miluje-li ho někdo, pak mu není zatěžko učinit pro svého Spasitele cokoli – tak jako Spasitel všechno učinil pro nás. V tom poslušném plnění úkolu nemáme právo ohlížet se ani nazpět ani okolo sebe natolik, abychom se tím dali rušit a odvádět od svého poslání daného Pánem. Také ohledy na jiné lidi, byť to byli ti nejbližší a nejmilejší, musí ustoupit stranou, aby nepřekážely v tom hlavním: v následování Spasitele a svědectví o něm tak, jak je to kdy právě nutné. Za jiné souvěrce se můžeme jediné modlit, aby i je Pán přijal do své služby a aby se v ní osvědčili. Ale rozhodnout se pro Krista musíme každý sám za sebe a na Pánu ponechat, koho nám dá za společníky na další cestu.

Vstup: Iz 6,1-8

Tužby:

2. Abychom i my zakoušeli setkání s živým Kristem a přijali ho za Pána svých životů ...
3. Abychom v moci Ducha Kristova vykročili statečně k úkolům, které nám budou přikázány, a osvědčili se v Pánově službě ...

Epištola: Zj 5,6-14 nebo 6,9-11

Evangelium: J 21,17-25

K obětování: Ž 31,15-16

K požehnání: Sk 9,1-19a

Modlitba:

Hospodine, dej nám poznat, že potřebujeme tvého nejmilejšího Syna Ježíše Krista víc než cokoli jiného na světě. Kéž nezapomínáme nikdy na jeho lásku k nám a na všechno, co z té lásky pro nás vykonal. Kéž i my odpovíme svou láskou na jeho lásku! Jen tak budeme schopni vytrvat v jeho službě a vycházet se svědectvím o Ježíšově lásce i k dalším svým bližním, kteří také Spasitele potřebují, i kdyby o tom zatím ještě přesně nevěděli a měli jenom nejasné tušení, že jejich životu něco důležitého chybí. Prosíme, vlož do našich úst pravá slova, aby nám naši bratři a naše sestry porozuměli.

Vhodné písně: 9, 163, 182, 330

3. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

Nedůvěřují nám? Patrně nečiníme skutky svého Otce.

Časový údaj ve 22. verši zřetelně odděluje obě části 10. kapitoly Janova evangelia. Mají sice společný motiv pastýře a ovcí, ale leží mezi nimi časový odstup asi čtvrt roku a vane z nich rozdílné ovzduší. Jestliže v první části kapitoly je spíše řeč „o ovcích i o pastýři dobrém a nesvědomitém“, pak v druhé části jde hlavně o „rozmlouvání Páně se Židy ve sloupoví Šalomounově a o zjevnou jejich zlost proti němu“ (podle záhlaví v Kralické Bibli). Nejstarší dochovaná část z původního Šalomounova chrámu zbudovaného za příbytek Hospodinův je zvláště vhodným místem k tomu, aby představitelé staré církve mohli položit Ježíšovi tak zásadní otázku, jakou je otázka „jsi-li Mesiáš, řekni nám to otevřeně“. Ani slovy ani činy Páně se však nedali přesvědčit, aby v něho uvěřili. Víru může způsobit jen Duch svatý a člověk se nemá zlovolně uzavírat před jeho vlivem. Není pak divu, že Pán odchází od zatvrzelých skeptických odpůrců jinam (vv. 39-40) mezi prosté lidi, kteří mají dobrou vůli ho přijmout, „a mnoho jich tam v něho uvěřilo“. Časovost této zvěsti je jasná, netřeba ji rozvádět.

Vstup: Ž 23 nebo Ž 100,3-4a

Tužby:

2. Abychom rádi a vděčně hlasu svého Pastýře naslouchali, jeho slovem se živili a nikdy se ho nevzdávali ...
3. Abychom se svévolně na bludné cesty neuchylovali, ale poslušně se Ježíšovu láskyplnému vedení podrobovali ...

Epištola: Zj 7,9-17

Evangelium: J 10,22-30 (raději J 10,22-42)

K obětování: Žd 3,12-14

K požehnání: J 6,37-39 nebo Zj 14,1-3

Modlitba:

Děkujeme, nebeský Otče, že jsi nás nenechal sobě samým, abychom bloudili a směřovali k záhubě, ale že jsi nám poslal na pomoc nejlepšího Pastýře a Dárce věčného života. Kéž tvůj svatý Duch posiluje naši jistotu víry, že nám pro Pána Ježíše, tvého Beránka, který snímá hříchy světa, chceš odpustit naše zpronevěry a přijmout nás na milost, aby nás už nic nevytrhlo ze tvé mocné i laskavé ruky. Prosíme, rozmnožuj na tomto světě řady těch, kdo uvěřili v Ježíše Krista a těší se z jeho spásy! A rač nás vést i nadále pravou cestou až tam, kde se věrní na věky radují ve tvé blízkosti.

Vhodné písně: 30, 56, 61, 71, 79, 143, 188, 190, 289

1. KVĚTEN - SVÁTEK PRÁCE

Viz Cyklus "B", str. 39

8. KVĚTEN – DEN NAŠEHO OSVOBOZENÍ OD NACISMU

Viz Cyklus "B", str. 41

4. NEDELE PO VELIKONOCÍCH

Všechny národy přijdou a skloní se před tebou, Pane!

Ježíš Kristus vždy je a zůstane naším Pánem. Nemůžeme si činit nárok na to, abychom se mu vyrovnali. Dokud chodíme po této Zemi, máme stálý úkol hledat Krista a následovat ho. Jen tehdy, budeme-li žít ve vzájemné lásce, budeme zakoušet blízkost svého Pána a všichni kolem nás poznají, že jsme jeho pravými učedníky. Jít za Kristem znamená ochotu zamířit kamkoliv, kam nám ukáže, ať to bude cesta sebetěžší. Slovem i životem máme vydávat dobré svědectví o Pánu všem. K tomu náročnému úkolu dá Bůh sílu všem, kdo jsou ochotni plnit jej poslušně a věrně.

Vstup: Ž 148

Tužby:

2. Aby nám dal ve chvílích slabosti a kolísání blízkost svou
v živém Kristu pocítit ...
3. Abychom posilování Duchem svatým v lásce žít dovedli a tak všem okolo
věrohodné svědectví o Ježíši Kristu vydávali ...

Epištola: Sk 11,1-18

Evangelium: J 13,31-36

K obětování: Zj 15,4

K požehnání: Zj 21,1-7

Modlitba:

Prosíme, Hospodine, o obdarování tvým svatým Duchem. Kéž vírou pochopíme aspoň něco málo z tvých úžasných tajemství. Vždyť pouhý náš rozum nikdy nevyšvětlí, jak je možné, že Kristus, vítězný Pán, sedí po tvé pravici a zároveň je nablízku všem, kdo ho upřímně a vytrvale hledají. Že je Mistrem, u něhož se můžeme a máme učit tomu, co je pro nás nejpotřebnější. A že láska, zdánlivě křehká a bezmocná, může být mocnou zbraní přemáhající zlo a vítězně šířící tvou vládu ve světě.

Vhodné písně: 18, 22, 71, 72, 108, 333

SVÁTEK MATEK (2. NEDELE V KVĚTNU)

Návrh sborového shromáždění, v němž by se mohli aktivně podílet členové obce v co největší míře.

1. **Úvodní píseň:** 81,1-7

2. **Přivítání**

3. **Apoštolský pozdrav**

4. **Čtení Písma:** Př 31,10-31 (Chvála ženy statečné)

5. Píseň nebo hudební vložka (zpěv, instrumentální hudba podle místních možností)

6. **Modlitby díky a chvály** (Na jednotlivé modlitební příspěvky odpovídá obec písní č. 315 – **Sláva...**)

* Otče, děkujeme ti, že jsi nás postavil do rodinného společenství, kde jsme spatřili světlo světa. (**Sláva...**)

* Děkujeme ti za všechny ženy, jež se staly poslušnými nástroji tvé stvořitelské vůle – a našimi maminkami. (**Sláva...**)

* Děkujeme ti, Bože, že se o nás prostřednictvím našich rodičů staráš, takže nemáme v ničem nedostatek. (**Sláva...**)

* Bože, děkujeme ti, že žehnáš našim rodinám, takže je nám v nich tak dobře. (**Sláva...**)

* Bože, děkujeme za chvíle v rodném domě po boku našich tatínků a maminek, kteří nás učili prvním krůčkům v životě, stejně jako prvnímu pohledu na jesličky v Betlémě a na kříž na Golgátě. (**Sláva...**)

* Děkujeme ti, Pane, že nám umožňuješ zde prožít tuto pokojnou chvíli díkyvzdání za ně. (**Sláva...**)

* Děkujeme za to, že je zde ještě jiná, větší rodina tvých dětí, Bože, obecenství bratří a sester, kteří tě nazývají svým Otcem a navzájem se oslovují sestry a bratři. (**Sláva...**)

* Otče, děkujeme ti, že jsi nás uvedl do tohoto společenství křtem, a že tu smíme prožívat radost a tvé požehnání tak jako je tomu i u nás doma.

Všichni: AMEN.

7. **Čtení Písma a zvěstování**

Některé vhodné texty: 1K 13,4-7; Sk 9,36-41; Mt 8,14-17; L 1,38; 11,27-28; J 19,25-27; Př 14,1.26-27

8. **Píseň** (Zpěvník č. 288 nebo 311 nebo hudební produkce)

9. Sborové přímluvy (na jednotlivé modlitby odpovídá obec **KYRIE** (Zpěvník č. 328, některá z variant)

Modleme se (modlitebník povstane, ostatní sedí):

* Bože, prosíme, aby se dětem dostávalo od rodičů svědectví a dobrého příkladu, a od tebe daru víry. (**Kyrie...**)

* Prosíme za mladé lásky a za snoubence, kteří se chystají vykročit na společnou cestu životem. (**Kyrie...**)

* Aby ti, kdo se spojili do svátosti manželství, se od sebe nevzdalovali, navzájem se neodcizovali a aby se lehkomyšlně nerozváděli. (**Kyrie...**)

* Bože, tvůj pokoj ať vládne i v našich domovech. Posvěť manželství a dej rodičům, aby dětem byli příkladem poslušnosti tvých příkázání. Žehnej všem, kdo dovedou tvořit, vést, učit, léčit, sloužit a pomáhat. (**Kyrie...**)

* Pane, prosíme tě: slitovávej se nad domovy, které ohrožuje nedorozumění a nevěra; kde se rodiče trápí kvůli dětem a děti kvůli rodičům; kde se členové rodiny nebo příbuzní nemohou setkat jako věřící lidé. Upevňuj v nás rozhodnutí věřit a na té cestě nás vytrvale udržuj. Za to prosíme: (**Kyrie...**)

* Právě tak se modlíme za všechny bližní, za jejich rodiny a děti; za lidi pokorného srdce a dobré vůle, za lidi obětavě pracující pro společné blaho. (**Kyrie...**)

* Prosíme za celé příští pokolení a za dobré věci pro veškeré lidstvo. Modlíme se za vzájemnou snášenlivost a ohleduplnost, za úctu ke stáří i k mládí, za jednotu generací v naší společnosti. (**Kyrie...**)

Liturg: Vyplň naše modlitby a prosby, pokud přispívají k naší spáse. K tobě se, Otče, obracíme modlitbou Pána Ježíše Krista v důvěře, že nás spolu s ním vyslyšíš:

10. **Modlitba Páně**

11. V této části shromáždění je možné recitovat básně (J. Seifert: Prstýnek po mamince; U okna, a pod.; Karel Kapoun: Maminko, ty mě nechceš?; František Lazecký: Maminka (Český zápas); Jan Michal: Staré ženě (ibid); Petr Biró: Verše pro matku, Křesťanská revue 1961/130; Marie Rafajová: Maminka (ibid/54), číst vhodné úryvky prózy, využít další místní „umělce“.

12. **Obdarování přítomných žen** květinami nebo pamětními tisky (vhodný je tisk DK 44 z BTP Brno).

13. **Požehnání**

14. **Závěrečná píseň:** 186,1-2

5. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

„*Vládce tohoto světa proti mně nic nezmuže,*“ *praví Pán.*

Ježíš neposílá své učedníky – tehdejší i nyníjší – na bezstarostnou procházku růžovým sadem. Posílá nás se zvěstí a svědectvím k lidem, kteří nejsou vždy ochotní naslouchat a slyšené přijímat. Kristovo slovo zní nepřijemně sluchu zatvrzelých hříšníků, sobců, prospěchářů, lidem bez lásky. Ti mohou svědky Páně zastrašovat, aby je umlčeli. Skuteční učedníci, milující svého Mistra a zachovávající jeho pokyny, se nedají zastrašit. Spoléhají na pomoc Ducha svatého a jsou vyzbrojeni vnitřním pokojem, jaký nám nemůže dát nikdo jiný než sám Kristus. Ten pokoj pramení z radostné jistoty, že nebeský Otec miluje Kristovy věrné, dává jim sílu obstát v zápasech a chystá jim nakonec u sebe věčný příbytek.

Vstup: Ž 68,17-21

Tužby:

2. Aby církev Páně v moci Ducha svatého neochvějně Krista následovala a celým svým životem o něm svědčila ...

3. Aby nás statečností vyzbrojil a naše nitra naplnil pokojem pramenícím z jistoty, že věrné učedníky Ježíšovy miluje a chrání ...

Epištola: Sk 16,8-15

Evangelium: J 14,21-31

K obětování: Žd 10,35-38

K požehnání: Zj 21,9-14 a 23-27

Modlitba:

Prosíme, Pane, dopřej nám, abychom ze svědectví Písma vyrozuměli, že nás miluješ, že nás chceš bezpečně vést všemi nebezpečnými cestami světa a že nás nenecháváš v opuštěnosti a bezradnosti. Prosíme o dar tvého pokoje, který nás posílí k věrnému a statečnému plnění služby nám uložené, abychom se ničeho nelekali a ničím se nedali odvrátit od tvé cesty. Otevírej před námi nadějný, nádherný výhled k zaslíbenému domovu, v němž nám tvůj Syn připravuje místo a který je nám majákem k bezpečné orientaci.

Vhodné písně: 36, 85, 88, 103, 295

OSLAVENÍ PÁNĚ

(ČTYŘICÁTÝ DEN PO VELIKONOCÍCH, ČTVRTEK)

„*Mluvení s Bohem je nesrovnatelně důležitější než mluvení o Bohu,*“

připomněl Hans Christian Asmussen (* 21. 8. 1898, Flensburg, + 30. 12. 1968, Speyer, německý teolog). Mluvit s Bohem znamená modlit se. Modlitba je příbuzná meditaci, rozjímání tím, že usiluje o vnitřní zklidnění a umožňuje osvobození od starostí všedního dne. Umožňuje uvolnění napětí. Obojí postrádá rovněž argumentativní charakter. Jde o myšlení vycházející z nitra, o snahu vnímat tajemství. Jinak je tomu v mluvení o Bohu. V tomto případě je aktivní náš intelekt, pokoušíme se definovat nedefinovatelné. Mluvení o Bohu ostatně odporuje druhému přikázání Desatera, které přece napomíná: „Nezobrazíš si Boha zpodoběním něčeho...“ (Ex 20,4a; Dt 5,8a). Na striktním dodržování tohoto přikázání vposledu závisí náboženský mír – jak mezi křesťany, tak i mezi světovými náboženstvími. Mluvení o Bohu ústí, žel, ve sporech. Ti, kdo se na nich podílejí, musí nutně ve svých snahách ztroskotat, chtějí-li se navzájem přesvědčit. Dnes je svátek Oslavení Páně (dříve Nanebevstoupení Páně). Uplynulo 40 dnů od Velikonoc. Podle Písem se Ježíš přestal zjevovat svým učedníkům. Připomíná nám, navzdory všem našim naivně-hmotným představám, rozhodující vstup Ježíšovy lidské přirozenosti do Boží slávy. Možná, že i to je pro nás jedna z příležitostí pozvednout svůj pohled k Bohu – a začít svůj rozhovor s Bohem.

Vstup: Ž 47,6-9

Tužby:

2. Za dar pravého modlitebního ducha ...

3. Za dar osvětleného vnitřního vidění, abychom Krista poznali v jeho plné slávě ...

Epištola: Ef 1,17-23

Evangelium: Lk 24,46-53

K obětování: Žd 3,6

K požehnání: Ko 2,6

Modlitba:

Bože, už zde, během našeho pozemského putování, nám umožňujes účastnit se tvého života. Děkujeme ti za dar modlitby. Víme, že chceš slyšet hlas každého z nás. Pozvedej mocí svého Ducha naše myšlenky a tužby tam, kam nás tvůj Syn předešel jako prvorozený náš Bratr. Dopřej i nám tu milost, abychom, až přijde náš čas, spolu s ním vešli do tvé slávy.

Vhodné písně: 54, 62, 127, 176, 306

6. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

Aby všichni byli jedno...

Velkou posilou je věřícím ujištění evangelia, že živý Pán církve prosí nebeského Otce za své učedníky. Nejenom za současníky svých pozemských dnů, nýbrž i za ty, kdo „skrže jejich slovo uvěří“, tedy také za nás dnes. Pán miluje církev, jejíž hlavou je, miluje nás i přes naše nedostatky a přeje si, aby v nás byla přítomná láska k němu i láska vzájemná mezi sestrami a bratřími v církvi. Všechny ryze lidské pokusy o sjednocení křesťanstva selhaly, pokud byly založeny na jiném základu než na tom pravém, totiž na Ježíši Kristu. K ničemu není sjednocování, které klade hlavní důraz na organizaci nebo které žádá, aby se určitá skupina věřících stůj co stůj přizpůsobila lidským ustanovením a zvyklostem jiné skupiny. Pravá jednota křesťanů může být jedině jednotou duchovní, založenou na společné poslušnosti Boha a na lásce, jejímž dárce je Kristus. On je a bude přítomen všude, kde věřící upřímně touží po jeho přítomnosti a navzájem se milují nepředsíranou láskou.

Vstup: Ž 97 (možná jen verše 9-12)

Tužby:

2. Aby Kristova láska v našich srdcích přebývala a celý náš život ovládala ...
3. Aby Kristova církev byla zajedno v poslušnosti jeho slova a okolnímu světu věrohodně o něm svědčila ...

Epištola: Sk 16,16-34

Evangelium: J 17,14-26

K obětování: Zj 22,12-15

K požehnání: Zj 22,1-5

Modlitba:

Nebeský Otče, děkujeme z celého srdce za slavné ujištění, že tvůj nejmilejší Syn, náš Pán a Spasitel, zvítězil nad zlem světa i smrti, že žije a přimlouvá se za nás křesťany u tvého trůnu. Věříme, že stále myslí na svou církev a že nás miluje přes naše lidské nedostatky a mnohá selhávání. Prosíme i dnes za sebe i za všechny ostatní křesťany, abychom také my pamatovali na svého Pána, upřímně ho milovali, zachovávali jeho naučení a tak pomáhali rozmnožovat vzájemnou lásku a budovat jednotu Kristovy církve, jednotu neviditelnou a přece skutečnou.

Vhodné písně: 48, 58, 81, 162, 290, 294, 311, 335

HOD BOŽÍ SVATODUŠNÍ

„Požádám Otce a on vám dá Ducha pravdy,“ praví Pán.

Ani ti, kdo vídali pozemského Ježíše tváří v tvář, nechápali vždy dokonale jeho slova. Tím obtížnější to může být pro další generace křesťanů, pro ty, kteří „uvěřili, ačkoliv neviděli“. Věřící má být plně přesvědčen, že Boží Syn mluví a činí jen to, co mu uložil nebeský Otec, že věrně tlumočí jeho poselství a jeho vůli nám lidem. K tomu pak máme prosit Otce o dar Ducha svatého a pevně doufat, že Bůh sám se postará, aby křesťan pochopil svého Mistra a Pána a aby se mu i celým životem a svými skutky co nejvíce připodobnil. Tak působí v člověku Duch pravdy, Přímlovce, Utěšitel. S jeho přítomností a obdarováním křesťané obstojí i uprostřed světa nepřátelského Kristu a splní v tom světě své poslání.

Vstup: Gn 11,1-9

Tužby:

2. Abychom obdarováni Duchem svatým pevně v Ježíše Krista věřili a podle té víry také žili, jak se na jeho lid sluší ...
3. Aby naše svědectví o Kristu v moci Ducha svatého bylo věrohodné a nové údy církvi Páně získávalo ...

Epištola: Sk 2,1-21

Evangelium: J 14,8-17

K obětování: Ž 104,24.29-31 nebo J 14,25-27

K požehnání: Ř 8,11-17

Modlitba:

Nebeský Otče, děkujeme, že jsi učinil Ježíše Krista naším Spasitelem a Pánem. Děkujeme za jeho radostnou zvěst o spáse i za všechny, kdo ji kdy věrně a statečně zvěstovali. Prosíme, posiluj také nás mocí svého Ducha, abychom byli schopní následovat svého Spasitele a plnit náročné úkoly, vložené na tvůj zvláštní lid. Zejména pak rač nám dát sílu, abychom dovedli při každé příležitosti svědčit o Pánu Ježíši a přemáhat zlobu i nepřátelství světa zbraní jeho lásky.

Vhodné písně: 18, 22, 49, 72, 261, 262, 263, 264, 265, 267, 268, 333

PONDĚLÍ SVATODUŠNÍ

Sesílá svého Ducha a tak obnovuje tvář Země

Velikonoční vzrušení, velikonoční slzy. Nyní i hrůza. Učedníci jsou však stále pospolu. Vmysleme se do jejich situace. Pak musíme říci, že to byla jediná možnost přenést se přes těžké zážitky předchozího týdne. Nenávist a násilí se rozpoutaly vůči tomu, s nímž spojili svůj život. Vždyť se jim stal vůdčí osobností a středem jejich života. Je po všem. S konečnou platností. Co pro tyto lidi znamenalo, když se jim Ježíš zjevil? Ani slova evangelia, ani naše řeč nemohou zprostředkovat to, co bychom rádi věděli. Jedno se však dá říci: učedníci prožívají, že Ježíš nezůstal postavou minulosti. Poznávají rovněž, že je nenechává na holičkách. Mohou důvěřovat, že ten, který byl ukřižován a ten, jímž jsou nyní uchvázeni pro ně tajemným, ale současně naprosto reálným způsobem, je tentýž Ježíš. Najevo vychází mnohem víc. „...když spatřili Pána“: mohli uvěřit. Pochybnosti jsou bezpředmětné. „...tak já posílám vás“: stále máme stejný úkol. Žijeme s tímto posláním. Je spojeno s Boží tvůrčí podstatou. To je velikonoční objev: příběh pokračuje. Nic neskončilo a už vůbec ne záležitost Ježíše z Nazareta.

Vstup: Ž 104,24-30

Tužby:

2. Za dar pokoje, který nám svět dát neumí a nemůže ...
3. Abychom s dary Ducha, jichž se nám dostává, dobře hospodařit uměli a tak k obnově Země přispívali ...

Epištola: 1K 12,3b-7.12-13

Evangelium: J 20,19-23

K obětování: J 16,13

K požehnání: J 16,32-33

Modlitba:

Bože, náš Otče, děkujeme ti za to, že jsi vylitím svého svatého Ducha dovršil dílo našeho vykoupení. Děkujeme ti, že přemáháš naši nejistotu a strach. Děkujeme ti, že nám znovu a znovu nabízíš, abychom nepřestali být tvými dětmi. Děkujeme ti, že dáváš své církvi neustále život z darů svého Ducha. Děkujeme ti za zaslíbení tvého pokoje pro tento nepokojný svět. Pomož nám, abychom k šíření pokoje přispěli těmi dary, které jsi nám, každému jednotlivě, svěřil. Nedopust, prosíme, aby to, co jsme od tebe přijali, přišlo naší vinou nazmar. Dopřej nám tu milost, aby darů tvého Ducha mezi námi přibývalo tak, aby kolem nás stále přibývalo těch, kteří tě poznají a kdo si tě zamilují.

Vhodné písně: 18, 22, 49, 72, 261, 262, 263, 264, 265, 267, 268, 333

1. NEDELE PO SVATÉM DUCHU

Jen nepřestat se ptát, hledat a naslouchat!

Ježíšovo zaslíbení, že Duch svatý uvede učedníky, tedy i nás, „do veškeré pravdy“, neznamená, že by Pán Bůh uznal za vhodné před námi smrtelníky zcela odhalit všechna svá tajemství (to je omyl, jehož se dopouštějí někteří sektáři). Uvedení do veškeré pravdy znamená, že je nám dopráno znát všechno, co je nutné pro naši spásu. Jde o pochopení vírou (nikoliv rozumem), že Kristův kříž i vzkříšení byly nezbytnou součástí Božího záměru. Kříž nebyl prohrou. Proto ani Ježíšovi následovníci se nemají čeho bát, bude-li jejich cesta světem těžká a jejich svědectví nepřáteli odmítáno. Duch svatý je Utěšitel; dosvědčuje, že kříž Kristův i náš vlastní kříž je nutnou etapou na cestě k vítězství a k věčnému životu. Duch svatý působí, aby evangelium zůstalo živé pro každou dobu a aby je lidé uznávali za Otcovo zásadní poselství, a ne za náš lidský výmysl, za fantazii. Boží moc je silnější než zloba světa a Kristus jako pravé Světlo bude vždy zahánět a rozptylovat všechnu temnotu.

Vstup: Př 8,1-4.22-30

Tužby:

2. Aby svým Duchem naše smysly, náš rozum i naši vůli posvětil a aby naši víru v Ježíše Krista jako vítězného živého Pána posiloval ...
3. Abychom očima víry spatřovali víc než co vidí tělesný zrak a abychom se naučili vskutku svému Pánu rozumět ...

Epištola: Ř 5,1-5

Evangelium: J 16,12-15

K obětování: 1J 4,23-24

K požehnání: 2J 6-11

Modlitba:

Děkujeme, všemohoucí Bože, náš milující Otče, že mocí svého svatého Ducha probouzíš a posiluješ v nás víru ve Spasitele Ježíše Krista. Prosíme, aby ta víra zůstávala v nás živá, nehasnoucí, nezfalšovaná a aby nás vedla ke spáse. Kež tvůj Duch stále v nás koná své dílo, abychom se víc a více stávali tvým lidem, pravdomluvnými svědky Kristovými a pilnými pomocníky na tvém díle ve světě.

Vhodné písně: 36, 41, 49, 52, 72, 105, 304

2. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Pán vyslýchá prosby těch, kdo mu bezvýhradně důvěřují.

V Ježíši Kristu Bůh otevřel cestu ke spáse všem lidem. Nehledí na jejich původ a jakékoliv společenské zařazení, nýbrž na opravdovost jejich víry a na kvalitu jejich činů. Pán Ježíš často vyzvedá jako příkladné vzory lidi, kteří nepatří k Izraeli, aby tím zahanbil pobožnítkáře a pokrytce spoléhající na svou vnější příslušnost k Božímu lidu a na svou bezúhonnost. Záleží na nitru člověka a na způsobu, jak přistupuje ke Kristu. Kdo přichází s pokorou upřímného prosebníka a v naprosté důvěře ve Spasitelovu moc, kdo při své prosbě myslí možná víc na blaho svých bližních než sám na sebe, tomu Spasitel neodmítne pomoc. S radostí ho připočítá k těm, které počítá za své věrné a milé.

Vstup: 2Pa 6,19.29-33 (1Kr 8,22-23.41-43)

Tužby:

2. Abychom vždy usilovali o to, co se líbí Pánu, a přicházeli za ním v pokoře i s plnou důvěrou ...
3. Abychom dovedli s upřímnou láskou přijímat všechny, které sám Kristus prohlásil za své bratry a sestry ...

Epištola: Ga 2,1-10

Evangelium: L 7,1-10

K obětování: Ž 40,17-18

K požehnání: Sk 10,25-36 nebo Ř 10,9-13

Modlitba:

Otče náš, prosíme, ukaž cestu ke svému nejmilejšímu Synu Ježíši Kristu všem ubohým, ztrápeným a bezradným! Připomínej obzvláště nám, kteří se někdy k němu okázale hlásíme, že u něho neplatí žádná privilegia a žádné zásluhy, že je třeba přicházet k němu s pokorou kajících a prosebníků, ne s hrdým čelem farizeů domýšlivých na svou znamenitost. Nedopusť, abychom snad právě my kohokoliv odradili od cesty za Pánem Ježíšem nebo abychom před upřímnými prosebníky chtěli zavírat dveře ke spáse a do společenství tvého lidu.

Vhodné písně: 40, 45, 61, 166, 172, 331, 334

3. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Spasitel se legitimuje: přemáhá zlo hříchu i zlo smrti.

Evangelistovi nejde o to referovat o okázalém zázraku. Jeho příběh je plný symboliky ukazující do více směrů. Především ukazuje k Ježíši Kristu, který sám vítězně přemohl smrt, aby mohl darovat pravý život každému, kdo ho potká včas na své cestě od kolébky ke hrobu. Náš Spasitel cítí s námi v našich bolestech, léčí je a vrací nám pravou radost. Vzkříšení jediného syna vdovy v městě Naim je umístěno do krajiny, kde kdysi prorok Eliáš vrátil život synkovi vdovy ze Sarepty (1Kr 17,17-24). Ta tehdy poznala v Eliášovi Božího proroka a její víra v Hospodina byla utvrzena. Podobně zde v příběhu evangelia lidé poznávají, že v Ježíšovi přišel k nim největší mezi proroky, ano ten, jehož proroci předpověděli, ten, v němž s námi jedná sám Bůh. Proto vyznávají, že „Bůh navštívil svůj lid“. Duch svatý dává tak v Ježíši Kristu poznat Božího Syna, k němuž se můžeme obrátit se svým trápením a očekávat od něho veliké věci.

Vstup: 1Kr 17,17-24

Tužby:

2. Abychom pevně věřili v Ježíše Krista jako Vítěze nad smrtí a Dárce pravého života ...
3. Abychom ve chvílích nejtěžších a nejbolestnějších se obraceli s důvěrou ke svému Spasiteli ...

Epištola: Ga 1,11-24

Evangelium: L 7,1-17

K obětování: L 1,68-69

K požehnání: Ž 146,1-6

Modlitba:

Hospodine, svrchovaný Pane našich životů, jen ty sám můžeš způsobit, aby se naše pozemské dny staly pravým životem, a ne pouhým putováním od kolébky ke hrobu. Shlédni milostivě na své stvoření a rač dopřát každé lidské bytosti, ať včas potká Spasitele Ježíše Krista a přijme od něho dar života nepomíjícího.

Vhodné písně: 63, 82, 98, 101, 134, 338

4. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Ten, který udílí Ducha, působí mezi námi mocné činy.

Posedlost bránicí člověku vést normální život a přímo ho ničí (Mk 5,5), není něčím dávno minulým, nýbrž setkává se s ní v různé podobě i dnešní člověk. Podrobit se Kristově moci je nejspolehlivější cestou k nápravě. Jiné metody, ryze lidské, mohou selhat (např. bez silné vnitřní motivace léčeného alkoholika či narkomana bývá léčba mnohdy neúspěšná). Ne každý má to štěstí, aby mu Pán Ježíš pomohl i přes jeho odpor (L 8,28). Lépe je vyjít Spasiteli vstříc (L 8,27), komunikovat s ním. Radost uzdraveného je v příkrém kontrastu s jedním jeho sousedů prosících Ježíše, aby od nich odešel. Litují snad své hmotné ztráty (L 8,33) nebo sami nejsou ochotní změnit se k lepšímu? Kazatelsky lze bohatě využít momentu, že Ježíš nechce vzít uzdraveného s sebou, nýbrž ukládá mu, aby svědčil ve své domovině. To může mít dvojí stránku: jednak uzdravený, jehož znalí předtím, je pro sousedy živým důkazem Ježíšovy spasitelské moci. Zároveň však svědčit mezi svými nejbližšími bývá obtížné (L 4,24).

Vstup: Ž 5,1-8 (Ž 32,1-6a)

Tužby:

2. Aby otevřel náš vnitřní zrak, dal nám poznat hrůzu hříchu a ukázal nám Kristovu uzdravující moc ...
3. Abychom dovedli svědčit o svém Pánu a přinášet radostnou zvěst o spáse všem ve svém okolí ...

Epištola: Ga 2,15-3,5

Evangelium: L 8,26-39

K obětování: Ž 103,2-4

K požehnání: Sk 3,1-13

Modlitba:

Nebeský Otče, prosíme, dej nám silně zakoušet blahodárnou blízkost Pána Ježíše Krista i jeho moc uzdravující mnohé naše neduhy. Svým slovem rač nás očistit a osvobodit, abychom nebyli již otroky v zajetí svévole, ale abychom měli svobodu k poslušnému plnění tvé svaté vůle.

Vhodné písně: 95, 141, 182, 185, 191, 311, 326, 334

5. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Dejte jim jíst vy!

Podivuhodná rozmnožení potravy a nasycení mnoha lidí nepatrným množstvím jídla zná už Starý zákon u proroků (2Kr 4,1-7 a 4,42-44). I v mimobiblickém světě se podobné činy přičítaly některým divotvůrcům. Ježíšův vpravdě mesiášský čin záleží však v tom, že zlomil v lidech jejich předsudky a spojil všechny v jediné duchovní společenství. Usedli společně k jídlu, aniž kdo hleděl podezřívavě na sousedy nebo na podávané sousto. Přestali se obávat, že se kulticky znečistí jídlem samým nebo stolováním s někým hříšným (srv. Mk 2,14-17). Když předtím s důvěrou naslouchali Ježíšovi, cítí se nyní být členy jedné rodiny, zárodkem nového Božího lidu, který v Kristu dostává novou „manu z nebes“ (J 6,48-58). V jejich pohoštění je odraz vzpomínky na velkou hostinu, jakou může vystrojit jen král (Iz 25,6; Mt 22,1-14). Je tu zakotvena i křesťanská zkušenost se svátostným stolováním sjednocujícím věřící s Kristem (Sk 2,46; 10,40-41; 1K 10,16-17; 11,23-29).

Vstup: 1Kr 19,1-8 (Iz 65,11-13)

Tužby:

2. Abychom stále toužili po chlebu života v Ježíši Kristu a dychtivě se sytili jeho slovem ...
3. Abychom se dovedli ve společenství církve upřímně radovat z blízkosti svého Pána a ze setkávání s ním čerpali sílu pro všední dny ...

Epištola: Ga 3,23-4,7

Evangelium: L 9,10-20

K obětování: 1K 10,15-17

K požehnání: Ž 36,8-11 (J 6,53-58)

Modlitba:

Děkujeme, nebeský Otče, za chléb života věčného, který nám nabízíš v Ježíši Kristu. Prosíme, veď nás k tomu, ať si stále více uvědomujeme, jak velice potřebujeme duchovní nasycení. Kéž je neodmítáme! Kéž je přijímáme s pravou vděčností! Rač přivolat ke svátostnému obecenství i ty, kdo doposud o ně nedbají. Pomoz celé Kristově církvi, aby už přestala vést neplodné mudrlantské spory o smysl večere Páně, ale aby ji přijímala v hluboké víře ve tvou milosrdnou, odpouštějící lásku a z té víry čerpala posilu k takovému životu, který bude oslavou tvé svatosti a svědeckým pro okolní svět.

Vhodné písně: 25, 65, 112, 113, 129, 157, 169, 290, 294

6. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Nepodlehňeme tomu, k čemu nás táhne naše přirozenost!

Úkol hlásat Boží království a zachraňovat člověka má Pán Ježíš za prvořadý a neodkladný. Nesmí při něm myslet na sebe. Nesmí usilovat o vlastní prestiž. Nesmí prosazovat svou autoritu u lidí stůj co stůj, jakýmkoliv způsobem. Kdo ho odmítne, jedná ovšem ke své škodě. Ježíš nechce sám trestat, a dokonce předčasně. „Syn člověka nemá, kde by hlavu složil.“ Vzdal se pozemského domova i dalších věcí, na nichž si lidé zakládají, protože je na cestě do Jeruzaléma, aby tam křížem a vzkříšením dovršil dílo spásy lidstva. Nic na světě není tak důležité, aby se tím dal od svého poslání odvrátit nebo aby se zdržoval něčím vedlejším. Z toho logicky vyplývá, že Spasitel musí vznášet vysoké nároky i na každého, kdo se chce stát jeho následovníkem a pomocníkem.

Vstup: 2Kr 2,9-14 (1Kr 19,19-21)

Tužby:

2. Aby každému z nás do našich temnot vzešlo v Ježíši Kristu světlo k nalezení pravé životní cesty ...
3. Abychom z moci Ducha svatého nabyli statečného odhodlání a stali se dobrým příkladem pro všechny váhající a nerozhodné ...

Epištola: Ga 5,13-25

Evangelium: L 9,51-62

K obětování: 2K 12,10

K požehnání: Ž 6,4-8

Modlitba:

Nebeský Otče, dlouho a trpělivě nám v Ježíši Kristu nabízíš svou lásku, hodnotu krásnou a cennou, převyšující všechny poklady světa. My však býváme mnohdy neochotní, liknaví, váhaví, než abychom uposlechli na první zavolání a přijali vděčně tvůj nádherný dar. Naštěstí nás nenecháváš pokojně odpočívat v hříšné svévoli. Voláš nás znovu a znovu, znepokojuješ nás svým slovem, abychom procitli a viděli. Prosíme, způsob mocí svého Ducha, ať se odevzdáme plně do tvých rukou a přijmeme tvého nejmilejšího Syna za Pána všech našich myšlenek i činů.

Vhodné písně: 264, 265, 268

5. ČERVENEC – KONSTANTIN A METODĚJ

Blaze nám, že smíme chválit Hospodina rodným jazykem.

Evropské poměry v čase věrozvěstů nebyly nijak idylické a obzvlášť příznivé jejich misijnímu dílu. „Povstával národ proti národu a království proti království“, prohlubovaly se rozpory mezi křesťany západu a východu Evropy. Silné byly dosud zbytky ariánství. Existovala řada neutěšených společenských jevů, zejména otroctví na jedné straně a bezpráví, zvláště mocných na straně druhé. I v takové situaci platí Kristova výzva, aby evangelium o Božím království bylo kázáno po všem světě na svědectví všem národům. Konstantin a Metoděj poslušně splnili úkol daný Pánem církve. Ukázali, že Kristova zvěst má sílu blahodárně zapůsobit na život celých národů, že dokáže smiřovat a vést ke vzájemnému respektování i přes rozdíl jazyka a zvyklostí. Pravá víra, jež bere vážně i Kristův příchod na konci věků k soudu nad lidstvem, nemůže zůstat bez ovoce.

Vstup: Ž 89,9-16

Tužby:

2. Za hojně obdarování celé Kristovy církve mocí Ducha svatého, aby dovedla svědčit statečně a věrohodně ...
3. Aby se Kristovo evangelium vítězně šířilo v našem národě i po celém světě a proměňovalo životy lidí ...

Epištola: 1Te 2,10-20 (3,1-13)

Evangelium: Mt 24,3-14

K obětování: 1J 5,19-20

K požehnání: Mi 4,1-5 (Zj 21,19-27)

Modlitba:

Hospodine, Bože otců našich, kéž v této naší pozemské vlasti nikdy nepřestane znít vděčná chvála za to, že jsi požehnaným dílem věrozvěstů přivedl naše předky k poznání pravé cesty, k Ježíši Kristu. Rač také v naší církvi působit mocí svého Ducha, ať zdárně pokračuje ve zvěstování evangelia a slovem i životem vydává dobré svědectví o tvém Synu. Prosíme, učiň si z nás ze všech věrné Kristovy učedníky a statečné i obětavé jeho svědky, aby s naším přispěním našli Spasitele mnozí, kteří zatím ještě hledají tvou pravdu.

Vhodné písně: 16, 42

6. ČERVENEC – MISTR JAN HUS

Všechno snáším pro vyvolené, aby i oni dosáhli spásy v Ježíši Kristu.

Je snazší stavět pomníky mrtvým (a v duchu být rádi, že již nejsou mezi námi, neznepokojují nás a nepřekázejí), než poznat v nich Boží posly a vzít si k srdci jejich slova. Tak jednáme mnohdy též s velikánem českých dějin Janem Husem. Bible varuje před falešným optimismem, jako kdyby vývoj lidské společnosti automaticky a samozřejmě šel k lepšímu ve všem všudy. V mravním ohledu to neplatí. Zatvrzelý hřích, jako zlé dědictví, přechází na další generace. Vždyť potomci těch, kdo zabíjeli starozákonní proroky, vydali na smrt Božího Syna! A přece ani v takovém světě Boží a Kristovi svědkové nesmějí zmlknout. Mají pamatovat na Boží soud, který zhodnotí u každého z nás, kdo je věrným služebníkem a kdo se Bohu zpronevěřil.

Cítát: „Abych se tedy mlčením takto neprovinil, kdybych pro skývu chleba nebo pro bázeň z lidí pravdu opustil, chci pravdu, kterou mi Bůh dal poznati, a zvláště pravdu svatého Písma až do smrti hájiti. Vždyť vím, že pravda potrvá, silná je a vítězství podrží na věky... A kdyby mne měla bázeň smrti lekat, doufám v Hospodina svého a v pomoc Ducha svatého, že Pán sám dá mi stálost. A naleznu-li milost v jeho očích, mučednictvím mne korunuje. A které jest lepší vítězství?“

(Mistr Jan Hus při obraně Wycliffova spisu „De trinitate“ 27. července 1410)

Vstup: 2Pa 24,17-21

Tužby:

2. Aby nás posiloval svým Duchem, dal schopnost plně využít duchovních darů, jež nám svěřil a našel v nás věrné i statečné své služebníky ...
3. Abychom Kristovo slovo dychtivě přijímali a poslušně je uskutečňovali beze strachu z nepřízně světa ...

Epištola: Sk 5,25-42 nebo 2Tm 2,1-15

Evangelium: Mt 23,29-39

K obětování: J 15,12-13

K požehnání: Mt 10,38-41

Modlitba:

Děkujeme, Hospodine, za napomenutí slovem tvého nejmilejšího Syna i za příklad věrnosti a statečnosti mnohých jeho svědků, dnes zejména za mučedníka Jana Husa. Prosíme, posiluj svým svatým Duchem také nás, abychom tě uctívali v Duchu a v pravdě nejen slovy chvály a velebení, nýbrž především pravdivým životním postojem, upřímnou zbožností, spravedlivým a příkladným jednáním. Dej nám pamatovat na tvůj soud, ať jednou, až budeme skládat účty ze svých skutků, uslyšíme laskavé slovo Pána Ježíše: „Dobře, služebníku věrný, vejdi do radosti svého Pána.“

Vhodné písně: 17, 38, 112, 123, 144, 164, 200, 309

7. NEDELE PO SVATÉM DUCHU

Posílám vás

Číselný údaj o rozeslání sedmdesáti učedníků je údajem symbolickým. Vztahuje se k Ex 24,1-9 a Nu 11,16-17. V biblické době se totiž soudilo, že lidstvo se skládá ze sedmdesáti národů. Křesťané jsou tedy „nový Izrael“, vysvobozený z područí hříchu. Evangelium je poselstvím pro celý svět. Hlasatelé evangelia mají být nezištní a nepřipoutaní ke světským zájmům, stateční v neznácných, plně soustředění na své poslání. Jsou přece posly nejvyššího Krále. O svém Pánu mají svědčit slovy i skutky všem, kdo jsou ochotní jejich svědectví přijmout. Pokud se jejich poslání setká se zdarem, nemají si Kristovi svědkové přičítat vlastní zásluhy. Mají věrně sloužit a doufat, že je pro ně uchystána odměna v nebesích. Sotva lze vymyslet nějaké lepší instrukce nejen pro misionáře, nýbrž pro každého křesťana. Všichni jsme přece svědky svého Pána a jeho posly k bližním.

Vstup: 2Kr 5,9-17 (Iz 66,10-14)

Tužby:

2. Abychom v moci Ducha svatého dovedli slovy i životem vydávat svědectví o Ježíši Kristu, Spasiteli všech lidí ...
3. Aby celý svět poznal v Pánu Ježíši jedinou možnost záchrany a přijal ji vděčně i radostně ...

Epištola: Ga 6,1-16

Evangelium: L 10,1-20

K obětování: Mk 16,15-16

K požehnání: Jr 10,3-12 (2K 4,1-6)

Modlitba:

Hospodine, který vládneš mocně celému lidstvu, rač provázet svou ochranou a svým požehnáním všechny upřímné hlasatele Kristova evangelia. Dej jim dostatek síly svědčit o tvém nejmilejším Synu věrohodně a působivě slovem i životem. Uděl mír a snášenlivost všem národům, aby mohly v jednomyslnosti vzývat tvé jméno, žít v poslušnosti tvé vůle jako dobří tvoji služebníci a těšit se z toho. Prosíme, sjednocuj Kristovu církev ve víře, lásce a naději, aby nebyla světu pohoršením, ale světlem na cestě k tobě.

Vhodné písně: 9, 163, 182, 330, 335

8. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

„Milosrdenství chci, ne oběti!“ praví Pán.

Málokterá perikopa z evangelia vypadá tak prostě a přesto lze do ní vnášet tolik výkladových omylů! Na rozdíl od Matouše (22,36n) i Marka (12,28-31) se Lukáš zřejmě úmyslně vyhýbá termínu „příkázání“. Milovat nelze na rozkaz. Nehledejme tu však argumenty pro snižování judaismu oproti křesťanství, ani látku k teologické disputaci na téma „víra a skutky“. Nevnášejme do evangelia novodobé představy a pojmy. Netvrďme, že kněz a levita byli pobožnější pokrytci bez srdce, kdežto Samařan je živým dokladem toho, že milosrdná láska může vykvést bez chrámu, bez církve, bez Boha. Kněz a levita se prostě dali zotročit fundamentalistickým přístupem k Mojžíšovu Zákonu. Nechtěli se kulticky znečistit a být neschopní služby v chrámu, kdyby jim snad raněný zemřel v náručí. Samařan nebyl bezvěrec – ctil téhož Boha jako Židé, jen se chodil modlit jinam. Jádro podobenství je v tom, že pravá zbožnost ježíšovská záleží v jednotě víry a láskyplného jednání. Vůle Boží je nadřazená tradičním církevním ustanovením. Vpravdě zbožný člověk nechť se ptá v každé chvíli, co od něho právě Pán Bůh žádá, potom ať to vykoná z vlastního svobodného rozhodnutí. Není důležité dorazit za každou cenu hladce k blízkému pozemskému cíli, nýbrž mít na zřeteli pravý a hlavní cíl – věčný život.

Vstup: Am 5,14-15 a 20-24 nebo Dt 30,6-10

Tužby:

2. Aby milosrdná Boží láska ztělesněná v Ježíši Kristu zavládla v našich srdcích a řídila naše činy ...
3. Aby Kristovo slovo platilo u nás víc než lidská ustanovení a předsudky ...

Epištola: Ko 1,1-14

Evangelium: L 10,25-37

K obětování: Př 21,2-3

K požehnání: Jk 2,12-17

Modlitba:

Přeješ si, Hospodine, aby Kristova církev byla věřícím školou, jak se máme milovat a jeden druhému obětavě sloužit. Nedovol, prosíme, aby se naše vyznávání víry a naše jednání pohoršlivě lišily! Kéž naše modlitby, zvěstování i svátostné obecenství vedou nás napořád k nepředstírané lásce a k ochotě být skutečnými bližními všem, kdo nás potřebují! Posiluj nás, ať se vždy chováme jako ti, kdo plně náležejí tvému Synu Ježíši Kristu, ať o něm umíme vydávat přesvědčivé svědectví slovy i činy.

Vhodné písně: 44, 51, 61, 86, 95, 291, 296

9. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Pane, mluv, tvoji služebníci slyší!

Uprostřed rušných Ježíšových zápasů za prosazení Božího záměru se světem, jenž mu není nakloněn, je Mistrův pobyt v domě Marty a Marie přímo oázou míru a klidu. Jsou a vždy budou uprostřed zlého světa i místa, kde Kristus je přijímán a vítán. Obě sestry se podělily o hostitelskou úlohu tak, že každá vykonává jednu její stránku. Možná není na místě ptát se, která z obou složek péče o hosta je ta významnější. Ježíš nesnižuje a nezavrhuje Mariinu péči, i ta je potřebná a patřila k židovské zbožnosti (je i skutkem milosrdenství podle Mt 25,35). Jakmile však Ježíš promluví, mění se z hosta v hostitele. Mluví-li Kristus (a jeho prostřednictvím sám Bůh), ztišme se a naslouchejme mu! Bez naslouchání Kristu ztratilo by smysl a cenu všechno naše jiné sebelépe míněné snažení. Jen bychom se pachtili a bědovali, že nám nikdo nepomáhá, kdybychom nepřijali pomoc Spasitelovu.

Vstup: Am 8,9-12 nebo Gn 18,1-8

Tužby:

2. Abychom vždy ochotně naslouchali svému Pánu a všechen svůj život uspořádali podle jeho slova ...
3. Aby se na nás naplnilo Kristovo zaslíbení, že všichni, kdo se poslušně podrobují jeho vůli, jsou jeho nejbližší rodinou ...

Epištola: Ko 1,17-29

Evangelium: L 10,38-42

K obětování: J 6,27-29

K požehnání: Ž 119,89-94

Modlitba:

Děkujeme, nebeský Otče, za nasycení tvým slovem a za požehnané společenství Kristova stolu. Kéž se všechno dobré, co jsme přijali, promění v nás ve zdroj síly k denním životním zápasům. Tvým Synem pohoštění a posilnění chceme se v nich osvědčovat jako jeho následovníci a svědkové. Rač nás podepřít ve chvílích naší slabosti a našeho kolísání a uchovej nám nadějný výhled k věčné hostině v nebesích, k níž také nás Pán Ježíš Kristus pozval.

Vhodné písně: 13, 25, 39, 43, 45, 51, 54, 105, 106, 290, 300

10. NEDELE PO SVATEM DUCHU

Pane, nauč nás modlit se!

Pán Ježíš nás učí modlit se tak, abychom při tom mysleli především na Boží věci a ne na to, aby se splnilo kdejaké pošetilé naše lidské přání. Prosadí-li se v tomto světě Hospodinovy moudré a laskavé záměry, pak bude dobře i nám lidem. K plnému a vpravdě šťastnému životu potřebujeme být nasyceni jak tělesně tak i duchovně. Má-li mít církev předpoklady pro plný život, musí vytrvale prosit o obdarování Duchem svatým a pevně doufat, že tyto její modlitby budou vyslyšeny. Vždyť Bůh nás mateřsky miluje jako své děti a rád nám dá to, co je vskutku pro nás dobré a potřebné.

Vstup: Oz 2,1-3 (podle ekumenického překladu, jinak Oz 1,10-2,1) nebo Gn 18,22-25

Tužby:

2. Abychom ctili a vyznávali svatost Božího jména slovy i životem ...

3. Abychom pevně důvěřovali, že upřímné modlitby naše budou vyslyšeny pro jeho lásku k nám ...

Epištola: Ko 2,6-15

Evangelium: L 11,1-13

K obětování: Ko 4,2

K požehnání: Ž 85,8-14

Modlitba:

Děkujeme, všemohoucí Bože, za všechno, co jsi z lásky k nám učinil pro nás vykupitelským dílem Kristovým. Děkujeme, že tvůj nejmilejší Syn otevřel nám přístup ke tvému trůnu a naučil nás doufat ve tvou milosrdnou lásku, budeme-li smýšlet a jednat jako tvé poslušné děti. Prosíme, aby tvůj svatý Duch byl vždy s námi, kdykoliv se modlíme a střežil naši mysl i naše rty. Jen tak nebudeme prosit o zbytečnosti ani o zlé věci, ale jen o to, co je nezbytné k životu časnému i věčnému, o to, co je dobré a spravedlivé podle tvých měřítek, o to, co je v souladu s tvou svatou vůlí.

Vhodné písně: 54, 62, 127, 148, 151, 196, 297

11. NEDELE PO SVATEM DUCHU

Z klopotného pachtění žádného užitku není.

Kdyby byli oba rozvadění bratři ochotni naslouchat Pánu a učit se od něho, nepřeli by se tvrdě o zděděný majetek a nehledali by rozhodčího. Dokázali by se v dobrotě porovnat. Vždyť hmotné bohatství není v životě hlavní věcí. Na podobenství o boháči a stodolách ukazuje Pán Ježíš pošetilost těch, kdo si myslí, že dostatek hmotného majetku, zásoby na mnoho let, mohou člověka plně zajistit a učinit ho šťastným. Vždyť náš život je v Božích rukou! Pouze spolehnutí na Boha dává skutečnou jistotu, která nepomíjí. O tu nás nikdo nemůže připravit. Na vztahu člověka k majetku se může rozhodovat o našem věčném údělu. Běda těm, kdo si ze svého vlastnictví učinili modlu, které výhradně slouží a pro niž zapomínají na Hospodina i na své bližní! Modloslužba vykopává nepřekročitelnou propast mezi námi a Bohem, mezi námi a Kristem, mezi námi a pravým životem.

Vstup: Kaz 2,18-23 nebo 2,7-11

Tužby:

2. Abychom v Ježíši Kristu hledali a nacházeli svou jedinou jistotu v životě i ve smrti a sytili se jeho slovem ...

3. Abychom jako Kristovi svědkové žili čestně, skromně, láskyplně i obětavě a mysleli na soud, který očekává každého z nás ...

Epištola: Ko 3,1-10

Evangelium: L 12,13-23

K obětování: Př 28,6-9 (28,25-27)

K požehnání: Jk 4,13-5,5

Modlitba:

Stvořiteli a Pane všeho i všech! Ve tvých rukou jsou naše dny. Tvůj lid, shromážděný kolem Pána Ježíše Krista, má žít poctivě, skromně, příkladně pro jiné a nemá se strachovat o to, co bude zítra. Taková je tvá vůle, Pane. Naše jistota je v tobě, Bože, a ne v tom, co si do zásoby nahromadíme. Žehnáš takovému úsilí, které je v souladu s tvou svatou vůlí. Dopřej nám tu milost, abychom ji stále lépe poznávali a měli odvahu podle toho žít. Vždyť jen tehdy se k nám tvůj Syn může přiznat v den nejposlednější a dát nám podíl na věčném životě.

Vhodné písně: 24, 25, 57, 77, 81, 84

12. NEDELE PO SVATÉM DUCHU

Povzbuzení k vytrvalosti

Ani ti, kdo v Písmu svatém pilně zkoumají dosavadní dějiny Božího lidu a povtě se snaží o zbožný život, nemohou opovážlivě tvrdit, že dokonale znají všechny Hospodinovy záměry. Všemohoucí může nás vždy překvapit něčím zcela nečekaným a na nás je přijmout jeho pokyn s poslušnou vírou (jako Abraham). Tak tomu je i s křesťánovou nadějí v konečný Boží a Kristův soud a triumf. Konec tohoto věku a příchod Páně k soudu nelze konkrétně předpovědět k tomu či onomu datu (Mt 24,36). Jednou však ten čas najisto nastane. Proto k našemu nadějeplnému očekávání patří stálá bdělost a připravenost. Křesťán nemůže činit jinak než neupínat se k žádné domnělé jistotě, vyhlížet zrakem víry k zaslíbenému království a zároveň plnit svědomitě, věrně i statečně své denní mravní povinnosti.

Vstup: Gn 15,1-6 (Gn 19,23-29)

Tužby:

2. Abychom setkání s Pánem bděle a střízlivě očekávali ve věrném plnění svých povinností ...
3. Aby naši víru živou a čistou až do konce uchoval a vedl nás důsledně Kristovou cestou ...

Epištola: Žd 11,1-2.8-19

Evangelium: L 12,32-40

K obětování: 2Te 2,15-17

K požehnání: Iz 24,17-23 (1P 5,6-11)

Modlitba:

Pane Bože, stále znovu nás ujišťuješ, že jsi náš spravedlivý Soudce i láskyplný Zachránce a milující Otec. Děkujeme, že nás učíš bdělosti a nadějeplnému očekávání příchodu svého Syna ve slavném triumfu. Prosíme o dar pravé moudrosti v Duchu svatém, abychom nezaměňovali své okamžité pozemské nápady, touhy a zájmy s věčným cílem, který chystáš bdělým a věrným. Prosíme o sílu a statečnost, ať žijeme podle Kristových slov a v den soudu můžeme stanout mezi těmi, jichž se bude týkat tvá láska a odpuštění.

Vhodné písně: 26, 36, 48, 61, 62, 106, 150

13. NEDELE PO SVATÉM DUCHU

Člověk proti člověku pro Ježíše

Oheň i smrtelné nepřátelství lidí navzájem patří mezi apokalyptická znamení nadcházejícího Božího soudu (Zj 8,7; 16,8.14; 17,14; 19,19...). Soud neleží někde v dalekém nedohlednu, abychom si mohli lehkovážně říkat, že se nás ještě netýká. Již tehdy, kdy má člověk co činit s Ježíšem Kristem, dostává své „předvolání k Božímu soudu“. Musí se rozhodnout pro Krista nebo proti němu. Na tom rozhodnutí závisí náš budoucí věčný úděl. Kdo si zvolí Ježíše za svého Mistra a Pána, má být připraven na nepřátelství jeho odpůrců. Vědomí, že si vybral správně, dá mu sílu vytrvat. Blaze tomu, kdo včas porozumí Božím signálům a zareaguje na ně! Jsou viditelné všem lidem, ale chybují ten, komu se zdají málo důrazné.

Vstup: Jr 23,24-29 (Iz 5,20-24)

Tužby:

2. Aby naše křesťanská naděje neslábla a neztrácela se, ale aby nám zůstala posilou ve všech nesnázích a bolestech ...
3. Aby všechen Kristův lid v den soudu byl shledán služebnictvem bdělým, poctivým, věrným a připraveným na příchod Páně ...

Epištola: Žd 11,29-12,2

Evangelium: L 12,49-57

K obětování: Zj 22,6-7

K požehnání: 1Te 5,4-16 (Jb 28,20-28)

Modlitba:

Pane našich životů, prosíme o sílu a odvahu následovat neúchylně Pána Ježíše Krista a žít tak, aby v den soudu nemusel na nás trpce žalovat. Rač nás uchovat při takové věrnosti Pánu, aby se k nám mohl přiznat, ujmout se nás a přimluvit se za nás. Kéž nás tato naděje provází po všechny vyměřené pozemské dny!

Vhodné písně: 72, 78, 86, 115, 326

14. NEDELE PO SVATÉM DUCHU

Neproměškejme vstup do Božího odpočínutí

O ženě, která pro jakousi poruchu páteře nemohla chodit zpříma, hovoří evangelium jako o „spoutané satanem“ (L 13,16). Spoutaní byli však daleko hůře svými zvyky a předsudky ti, kteří byli ochotní vytýkat Ježíšovi, že v tomto případě nevyčkal s uzdravením, dokud neskončí sobotní pracovní klid. Láska k bližnímu by však neměla znát odpočinek. Den bez ní je promarněným dnem. Věřme pevně, že Ježíšova vysvobozující moc trvá, že i dnes je schopna vyprošťovat lidi ze všelijakých jejich pout. Spasitel pracoval a pracuje pro naše blaho bez oddechu i ve svátek. A naopak v jeho přítomnosti se může i nejvšednější chvilka změnit ve svátek. Přijměme jeho vysvobozující dotyk, ať se můžeme napřímit, získat správný rozhled a bez potíží vykročit za Pánem!

Vstup: Iz 58,13-14

Tužby:

2. Za milost jednoty s Ježíšem Kristem, který nikdy neváhá a neumdlévá v pomoci člověku ...
3. Abychom také my po příkladu svého Pána byli neustále a kdykoliv připraveni k dluu záchrany svých bližních ...

Epištola: Žd 12,18-29

Evangelium: L 13,10-17

K obětování: Žd 3,14-15 a 4,1

K požehnání: J 5,14-18 (Ř 14,5-10)

Modlitba:

Náš milosrdný Otče, děkujeme za všechnu tvou laskavou péči o nás. Především však ti děkujeme za to, že jsi nám poslal Ježíše Krista jako vítěze nad zlem, vysvoboditele ze hříchu a nejlepšího pomocníka v každé naší bolesti. Rač nám pomáhat, aby se naše společenství s ním stále více utužovalo, abychom ani na chvíli nechtěli žít bez něho a abychom si ničím na světě nedali překážet v cestě za svým Spasitelem. Kéž zasažení jeho láskou dokážeme ji dávat i svým bratřím a sestřím v kterékoliv chvíli!

Vhodné písně: 69, 87, 120, 181, 290, 300, 301, 308, 310

15. NEDELE PO SVATÉM DUCHU

Chvála pokory

Stolování ve starověku nesloužilo jen k nasycení těla. Byla to pro účastníky příležitost k rozmlouvání a navazování osobních vztahů. Představený synagogy pozval Ježíše na oběd proto, aby se s ním seznámil a uslyšel něco z jeho učení. Pán se nezačal nemocným hned zabývat a léčit jeho neduh. Nechce pomoci jen tomu jedinému, chce pomoci k uzdravení všem přítomným, kteří si své neduhy možná ani neuvědomují. Proto nejprve položil otázku: je dovoleno v sobotu uzdravovat? Potom vyložil své stanovisko. Hned nato názorně činem ukázal, že Boží zápas se zlem trvá stále a že tedy ani naše láska a milosrdenství nemá nikdy „odpočívat“. Skutek lásky není znesvěcením svátečního klidu. Kde je přítomen Ježíš, tam platí zákon Božího království. Ten se radikálně liší od zavedených lidských pořádků. V Boží říši není přípustné, aby se kdokoliv povyšoval nad ostatní. Církev Páně nemá napodobovat a přejímat stinné stránky světských organizací. Před Bohem jsme si všichni rovni. Všichni jsme jen hříšníky závislími na milosrdenství svého Pána. Ježíš vidí i ty, kdo stojí někde vzadu na nejposlednějším místě. A jen jemu přísluší vyznamenat někoho z nás tím, že ho pozve blíže k sobě. Může ho však vyznamenat právě tím, že mu uloží těžší úkol než ostatním.

Vstup: Př 25,6-7 (Jb 29,21-25)

Tužby:

2. Abychom věrně následovali Krista, pokorně a obětavě sloužili a nikdy nepolevovali v lásce ...
3. Abychom pochopili a přijali své místo mezi lidmi a také úkoly, k nimž nás posílá náš Pán ...

Epištola: Žd 13,1-17

Evangelium: L 14,1-14

K obětování: Mt 7,21

K požehnání: Ž 112 (Jk 2,1-9)

Modlitba:

Nebeský Otče, kéž tvůj svatý Duch způsobí, aby tvé slovo pevně zapustilo kořeny v našich srdcích. Nedovol nám podílet se na rozmnožování bezohlednosti, pychy, sobectví a nelásky mezi lidmi, ale posiluj nás k láskyplné službě a upřímnému přátelství vůči bližním. Děkujeme za to, že jsme mohli od jiných lidí přijímat pomoc v nesnázích. Děkujeme za každou příležitost, kdy jsme my sami mohli někoho podepřít a ulehčit mu jeho břímě. Rač nás pořád napomínat a vést tak, abychom se připodobňovali příkladu Pána Ježíše Krista a neváhali činit dobré kdykoliv a kdekoliv se samočřejmějstí a pokorou.

Vhodné písně: 30, 39, 49, 95, 179, 290

16. NEDELE PO SVATÉM DUCHU

Zvol si život s Pánem. Budeš živ ty i tvé potomstvo.

Ježíš je na cestě do Jeruzaléma. V zástupu, který ho doprovází, mnozí se domnívají s přehnaným optimismem, že to bude cesta k vítěznému triumfu. Mesiáš přece musí usednout na Davidův trůn. Ježíš ví, že to pravděpodobně dopadne jinak (L 18,31-34). Jeho dvojpodobenství varuje povrchní nadšence, kteří jsou plní elánu, dokud vše vypadá snadné a příznivé. Při prvních obtížích však tito nadšenci nejspíše zklamou a odpadnou. Rozhodnutí následovat Krista má být zrale uvážené, má počítat se vším, co může nastat cestou za ním. Polovičatost a povrchnost je v křesťanství povážlivá. Komenský v „Praxis pietatis“ napsal, že Bohu je třeba sloužit celým srdcem: „Bůh tě, člověče, celého stvořil a celého vykoupil. Proto tě buď chce mít celého pro sebe, anebo tě celého zavrhně; tím si buď jist.“ Pouze ten, kdo má na zřeteli věčný cíl, k němuž nás Pán Ježíš vede, pozná, že i ta úzká a strmá cesta za Kristem je pro věřícího únosná a radostná.

Vstup: Jr 18,1-11 (Dt 30,15-20)

Tužby:

2. Abychom vytrvali v Kristově pravdě nám zjevené a nedali se ničím na světě od ní odvrátit ...
3. Abychom věrně následovali svého Pána, nepodlehli svodům pokušení a zůstali s Kristem i tehdy, povede-li nás cestou bolesti a utrpení ...

Epištola: Fm 1-21 (Fp 1,12-26)

Evangelium: L 14,25-33

K obětování: 1Kr 18,21

K požehnání: Ř 8,8-9

Modlitba:

Prosíme, Hospodine, pomáhej nám mocí svého Ducha, ať se dáme vést Pánem Ježíšem všude, kam on sám uzná. Kéž mu odevzdáme celé srdce a následujeme ho bez výhrad, výmluv a zdráhání! Nedej nám klesat pod starostmi a břemeny, chraň nás před zpronevěrou a polovičatostí. Ujišťuj nás napořád, že tvá moc dokáže nás ochránit a je silnější než cokoliv jiného v tomto světě. Připočti milostivě také nás k pevně věřícím svědkům Páně, kteří svým životem věrohodně ukáží celému světu, že ve tvé síle dá se obstát daleko lépe než ve spoléhání na vlastní znamenitost.

Vhodné písně: 18, 64, 65, 165, 331, 334

17. NEDELE PO SVATÉM DUCHU

Ježíš Kristus přišel na svět, aby zachránil hříšníky.

Perikopa evangelia promlouvá do našeho svědomí. Zdalipak přicházejí i za námi do církve lidé ze světa proto, že touží uslyšet Ježíšovo slovo a se Spasitelovou pomocí vyvážnout z osidel hříchu? Nebo snad o takové lidi nestojíme a jsme uzavřenou společností podobnou někdejšímu farizeům? Izolujeme se od zjevných hříšníků a necháváme je na pospas jejich osudu? Potom ovšem církvi chybí chvíle pravé radosti z nalézání ztracených a tím i motivace k účinné misii. Pokud by církev nedovedla nebo nechtěla pracovat ve světě podle Kristova slova a příkladu, zvěstovat Boží milosrdenství kajícím, mohl by ji Bůh shledat zbytečnou. Odmítnutý kající hříšník mohl by církvi scházet na díle Páně. Což se nestal z nepřítele křesťanů Saula apoštol Pavel? Pozor, aby uvnitř církve nezapustil hřích silnější kořeny než mimo její řady!

Vstup: Jr 4,11-14 (Ex 32,7-14)

Tužby:

2. Aby celá Kristova církev zůstávala v tomto světě oázou milosrdenství, lásky, pokoje a radosti ...
3. Abychom odvážně a upřímně svědčili světu o Kristově lásce a přiváděli k Pánu všechny bloudící a hledající ...

Epištola: 1Tm 1,12-17

Evangelium: L 15,1-10

K obětování: Ž 37,39-40

K požehnání: Ez 34,11-16 nebo Ž 14

Modlitba:

Prosíme, nebeský Otče, nedovol nám, abychom se Pána Ježíše a jeho evangelia dovolávali prázdnými a neupřímnými frázemi a své srdce ponechávali nezasažené. Připomínej nám stále, co tvůj Syn pro nás hříšné učinil. Probouzej v nás vděčnost i lásku k němu. Dej nám pamatovat na naši odpovědnost a náš závazek dále pracovat na tvém velikém díle, které nám tvůj Syn uložil a zanechal. Kéž nikomu z hledajících neznemožníme najít Spasitele a kéž také umíme obrácené hříšníky uvítat ve společenství věřících se skutečnou radostí, která bude odleskem tvé radosti z nalezení každého bloudícího a dočasně ztraceného.

Vhodné písně: 32, 61, 92, 173, 189, 190, 195

18. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Nemůžeme sloužit Bohu i majetku

Ježíšovo podobenství vychází možná ze skutečné události známé jeho posluchačům a dosti obvyklé. Někomu se může zdát, že Ježíš neodsoudil dost přísně správce nepoctivost. Neschvaloval ji. To pochopíme jen pozorným přečtením veršů 10.-12. Podobenství však mluví spíše jinak: 1) Správce myslel na důsledky svého jednání a na svou budoucnost. I my pamatujme, že budeme skládat účty ze svého hospodaření. Co nás čeká, budeme-li u Božího soudu shledáni nevěrnými? 2) Důležitější než bohatství je získat si dobré přátele. Vztahy k živým lidem musí dostat přednost před vztahem k mrtvému majetku. Peníze samy o sobě nejsou zlé. Dají se použít i k tomu, abychom jimi pomohli jiným. Možná, že i my budeme potřebovat pomoc bližního. Neztrácejme však při tom výhled na pozemské hranice, k věčnosti. V tom je poučení z podobenství (důraz je na verších 8-9). 3) I my vlastně můžeme rozdávat ne ze svého vlastnictví, nýbrž z Božího. Vždyť Bohu patří všechno v tomto světě a cokoliv držíme, je nám jen svěřeno do správcovství a hospodaření.

Vstup: Am 8,4-7

Tužby:

2. Abychom neskládali naději do věcí málo cenných a pomíjejících, ale abychom se spoléhali výhradně na svého Pána ...
3. Abychom užívali moudře svěřených darů, pomáhali jimi potřebným bližním a tak si ukládali poklad v nebesích ...

Epištola: 1Tm 2,1-10

Evangelium: L 16,1-13

K obětování: Kaz 11,9

K požehnání: Jb 11,13-20 (Dt 24,10-15)

Modlitba:

Prosíme, Hospodine, vlož do našich srdcí pravou vděčnost za všechno, co nám z otcovské lásky dávaš. Dej nám pochopit, že tvé dary nejsou určeny pro naše sobecké uspokojení, nýbrž k tomu, ať můžeme žít na této zemi mezi svými bližními a jeden druhému pomáhat. Prosíme o pravou moudrost, která umí rozlišit věci dočasné a pomíjející od pravých hodnot podle tvých měřítek. Kéž neztrácíme naději, že při konečném účtování shledáš nás věrnými správci svěřených statků.

Vhodné písně: 136, 172, 182, 300

19. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Ustane hodokvas povalečů

Boháč v tomto podobenství nemá jméno. Snad je tím řečeno, že v Boží knize živých nebudou zapsáni ti, kdo žili jen pro vlastní prospěch a nedbali o Hospodina ani o své bližní. Život naplněný sobectvím je život prázdný, bezcenný. Neobstojí před Božím soudem. Naproti tomu chudás má jméno, krásné jméno: Lazar, vlastně Eleazar, což znamená „Bůh pomáhá“. Hospodin dobře zná jména svých věrných, i kdyby se před světem nijak neproslavili, i kdyby na zemi byli těmi nejposlednějšími. Kdo je zadobře s Bohem, je bohatší, než kdyby mu patřily všechny poklady světa. Hospodin se k němu přizná a přijme ho do věčné blaženosti.

Vstup: Am 6,4-8

Tužby:

2. Abychom poklad Božího království pilně hledali a dávali mu přednost přede vším, co nabízí svět ...
3. Abychom i v nouzi a trápení Pánu věrní zůstali a s ním k věčnému cíli kráčeli ...

Epištola: 1Tm 6,6-19

Evangelium: L 16,19-31

K obětování: Mt 6,24

K požehnání: Zj 2,8-11

Modlitba:

Pane Bože, děkujeme ti za tvé napomenutí, abychom se v životě nesoustředovali na to, co lze ukořistit a mít z toho hmotný prospěch. Prosíme, chraň nás před prázdnou životou sobeckého, který neobstojí před tvým soudem. Rač nás učinit pozornými učedníky svého nejmilejšího Syna. Kéž si od něho osvojíme spoléhání na tvé moudré vedení, poslušnost tvé svaté vůli i schopnost láskyplné služby bližním. Tak budeme celým životem oslavovat tvé svaté jméno, svědčit o Pánu Ježíši Kristu a s nadějí vyhlížet k věčnému cíli svého vezdejšího putování.

Vhodné písně: 84, 140, 182, 187

DÍKŮVZDÁNÍ ZA ÚRODU

(První říjnová neděle)

Snad ani není nutné navrhnout pro ni zvláštní texty. Daly by se použít texty k 19. neděli po svatém Duchu, zejména vstupní text prorocký a zvláště pak text epištolní (1Tm 6,6-19), anebo ponechat kazatelům volnost vlastního výběru.

Vhodné písně: 41, 74, 81, 98, 102, 288, 293

20. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Je dobré potichu čekat na spásu od Hospodina.

Komenský vzal za základ jednoho ze svých kázání evangelní čtení ve větším rozsahu než zde činí EL, totiž ne pouze L 17,5-10, nýbrž L 17,3-10. Potom lze uvažovat asi tak: víra se zdá být něčím málo patrným na první pohled. Skoro ji není vidět. Je jako malé semínko. Dokáže však způsobit velké netušené věci. Obraz o přesazení vzrostlého stromu dá se pak chápat jako vykořenění zloby z našeho nitra, takže jsme pak schopní upřímně odpustit bližnímu, třeba i opakovaně. Zákony Božího království se nedají zredukovat na přesný výčet povinností, po jejichž splnění bychom si mohli „odpočinout“. Úkoly dané nám Pánem nikdy nekončí. Vždy máme být připraveni učinit ještě něco navíc a nevypočítávat přitom jakékoliv své zvláštní zásluhy. Před Bohem žádné nemáme. Ani na Boží odpuštění si nemůžeme činit nárok jako na protihodnoty za své vzorné chování. Nebeského Otce můžeme jen prosit za odpuštění a doufat, že to učiní pro nezměrnou lásku svého Syna.

Vstup: Abk 1,1-5 nebo Pl 3,24-33

Tužby:

2. Abychom svému Pánu cele i upřímně sloužili a chtěli mu náležet bez výhrad a výmluv ...
3. Abychom s pokorou a láskou nacházeli radost v poslušném plnění jeho svatě vůle ...

Epištola: 2Tm1,1-14

Evangelium: L 17,3-10

K obětování: 1K 15,57-58 (1J 2,1-2)

K požehnání: Žd 6,9-15 (Ž 37,1-11)

Modlitba:

Hospodine, Bože milostivý, bez přestání bychom tě měli velebit za to, že tvůj nejmilejší Syn nás ujistil o tvé lásce a nabídl nám občanství ve tvém království. Se zahanbením musíme doznat svůj malý vděk a mnohou slabost. Více se podvolujeme lidské zvlí než moci tvého slova. Ve svých srdcích dopřáváme místa zlobě a nelásce. Je v nás málo ochoty odpouštět. Jen ty, Otče, nám můžeš odpustit naši zpronevěru a obměkčit naše tvrdá srdce. Prosíme tedy, očist' nás, ujmi se nás, pomoz nám cvičit se v pokoře a trpělivosti. Učiň nás svými poslušnějšími dětmi. Kéž radost z toho, že ti v Ježíši Kristu patříme, probouzí v nás ochotu sloužit tvým záměrům vytrvale a bez výmluv.

Vhodné písně: 12, 13, 37, 43, 45, 182, 195, 290

21. NEDELE PO SVATÉM DUCHU

Pán boří zdi, které rozdělují, a tak nastoluje mír.

Zbožní Židé Ježíšovy doby obcházeli Samařsko oklikou. Pán Ježíš však šel i tam přinášet lidem pomoc a neodvracel se ani od nejopovrženějších vyděděnců. Jednejme podobně jako náš Mistr a Pán! V tomto čtení z evangelia je však rovněž výzva pro všechny, kdo již přijali dobrodiní od Krista a byli jím očištěni, aby se nespokojili potom pouze s formálním vykonáním předepsané církevní povinnosti jako těch devět uzdravených. Nestačí přinést dar do chrámu a odříkat naučené modlitby. Pamatuj, člověče, že tě Ježíš uzdravil. Jemu buď vděčný, vrať se k němu s díkem a chválou. Vyslov nahlas své odhodlání stát se jeho učedníkem a následovníkem.

Vstup: 2Kr 5,10-14 (Pl 3,18-24)

Tužby:

2. Abychom v hluboké víře upřímně toužili po Kristově lásce a pomoci a také sami ochotně pomáhali bližním v jejich souženích ...
3. Abychom s upřímnou vděčností Boží dobrodiní a obdarování přijímali a náležitou chválu za ně vzdávali ...

Epištola: 2Tm 2,8-17a

Evangelium: L 17,11-19

K obětování: Ef 2,13-15

K požehnání: Ga 5,16-24 (Ž 37,1-9)

Modlitba:

Hospodine, Bože, rač naplnit naše ústa vděčným chvalozpěvem! Dej nám zřetelně vidět tvé skutky v našich životech. Přiměj nás lépe si vážit tvých darů a přijímat je s pravou vděčností. Kéž také nepřestáváme doufat ve tvou pomoc ani ve chvílích nejtěžších zkoušek. Možná, že je sesíláš právě proto, abys na nás mohl ukázat svou moc, slávu a velikost otcovské lásky. Nech vyústit naši vděčnost v hlasité svědectví o Pánu a Spasiteli Ježíši Kristu, jenž podnes přichází se svou pomocí k nejobožejším, aby je uzdravil, obdaroval a získal za své učedníky.

Vhodné písně: 10, 25, 35, 46, 47, 52, 291, 294, 296, 326, 335

22. NEDELE PO SVATÉM DUCHU

Vytrvalost přináší růže

Rozmlouvání člověka s Bohem není lehoučká nezávazná společenská konverzace. Jde přece o dialog mezi nebem a zemí. Prostředky tohoto dialogu jsou Boží slovo dosvědčené Písmem svatým a modlitba věřícího. Touží-li člověk upřímně, aby nezůstalo při jeho monologu, aby dostal Boží odpověď na zásadní otázky, pak se má ptát a prosit vytrvale jako vdova z Ježíšova podobenství a ochotně podstupovat i těžké duchovní zápasy jako starozákonní Jákob. Vždyť hledá odpověď významnější nad všechny jiné, která se netýká jen lidského rozumu, aby uspokojila naši mysl chtivou poznání. Hledá takovou odpověď, která zasáhne a poznamená celou naši bytost. Hledáme odpověď, která je hlubokou zkušeností blízkého setkání člověka s Bohem.

(K pročtení tu lze doporučit z II. dílu Komenského „Praxis pietatis“ kapitoly o „Umění svatého přemýšlování“. Z nich se dá také snad něco ocitovat přímo.)

Vstup: Gn 32,22-31

Tužby:

2. Za pevnou dětskou důvěru v jeho otcovskou dobrotivost, za umění vytrvale a opravdově se modlit, za život ve víře, lásce a naději ...
3. Aby mocí svého Ducha zbystřil náš vnitřní sluch, kdykoliv k nám promlouvá a na naše modlitby odpovídá ...

Epištola: 2Tm 3,14-4,5

Evangelium: L 18,1-8

K obětování: 1J 3,21-23

K požehnání: 1P 1,13-21

Modlitba:

Pane Bože, kéž nám tvůj svatý Duch vloží do srdcí upřímnou touhu podobat se co nejvíc tvému nejmilejšímu Synu, našemu Pánu Ježíši Kristu. Nauč nás zejména obracet se k tobě v modlitbách s naprostou důvěrou dobrých dětí k laskavému Otci, jak nám to radí a jak to sám činil Pán Ježíš. Rač zbystřit náš vnitřní sluch, abychom dokonaleji vnímali, že nenecháváš bez odpovědi naše otázky, prosby, nářky a doznání. Nedopusť, abychom kvůli čemukoliv pozemskému a jen dočasnému zapomínali na tebe, který jsi věčný a z lásky otevíráš před námi bránu věčného života.

Vhodné písně: 101, 182, 185, 326

28. ŘÍJEN - DEN VZNIKU SAMOSTATNÉHO STÁTU 1918

Připomínáme si vděčně 28. říjen 1918, památku osvobození národa z cizí poroby k politické samostatnosti. Zanedlouho si připomeneme 17. listopad 1989, osvobození od totalitního režimu komunistického. Je zdravé připomínat si v tento podzimní čas se stejným důrazem významné momenty české i světové reformace, připadající na tuto roční dobu. Což nešlo v reformaci o zápas za vysvobození z duchovní poroby?

Svoboda v Bibli není totéž co libovůle, anarchie, zmatek. Pravá svoboda je tam, kde lidé dbají na Boží vůli, žijí v souladu s ní a nikdo jim to nezakazuje. Ti, kdo si váží svobody a prozíravě myslí na budoucnost, nechť se nedají lehkověrně znovu zotročit zpronevěrou vůči Bohu a dobrým mravním zásadám. Nechť neupadají do područí hříchu a všelijakých zlých sil! Zlo se často tváří jako „dokonalá svoboda“, ale je ve skutečnosti otroctvím. – Nelze také trvale žít a čerpat sílu jen z domyšlivosti na slavnou minulost národa a nevědět si, že my k ní připisujeme další stránky. Jsme tak zodpovědní za přítomné dny, které se časem také změní v minulost. Nedopustíme, aby se pro naše potomky i v Božím pohledu staly minulostí neslavnou a neblahou.

Vstup: Ž 126 (Ž 118,24-25.29)

Tužby:

2. Aby nám dával sílu splnit poslání Kristových učedníků v této naší pozemské vlasti ...
3. Aby obdařil pravou moudrostí všechny, kdo z jeho vůle stojí na odpovědných místech ...

nebo podle Liturgie a Bohoslužebné knihy

Epištola: Ga 5,13-16

Evangelium: J 8,31-39

K obětování: Ž 116,12-14

K požehnání: Ž 124 nebo Dt 11,13-21

Modlitba:

Hospodine, jsi svrchovaným Pánem dějin. Jednou povoláš všechny národy před svůj soud. Postavil jsi nás, částčku Kristovy církve, do této pozemské vlasti. Prosíme, nauč nás přijímat ji jako tvůj dobrý dar i jako náš odpovědný úkol. Připomínej nám, že tu máme působit jako tvoji služebníci a Kristovi svědkové a vnášet do života společnosti křesťanskou spravedlnost, opravdovost, obětavost, lásku i pravou svobodu, že máme slovem i životem získávat další učedníky svému Pánu. Rač nás ochránit před lehkomyšlností, líností a lhostejností, abychom nepropadli tvému přísnému soudu, který čeká nevděčné svévolníky.

Vhodné písně: 46, 52, 161, 289

23. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Smiluj se nad námi, Pane.

Evangelium této neděle je jednou z Ježíšových lekcí o rozdílu mezi pravou a nepravou modlitbou. Modlitba je rozmluva člověka s Bohem. Ale farizeus přišel jen „splnit svou modlitební povinnost“. Přednesl domyšlivý monolog o své znamenitosti. Nic od Hospodina nežádá, proto také sotva může očekávat, že Bůh vyslyší jeho „modlitbu“. Farizej odejde z chrámu takový, jaký tam přišel, nic se s ním nestane a nezmění. Kdežto celník se upřímně doznal ke své hříšnosti a prosil pokorně o smilování. Taková modlitba se Bohu líbí a může být vyslyšena. Je možná prvním krokem k obrácení a k takovému rozhodnutí nebeský Otec dá rád kajičníkovi potřebnou odvahu a sílu.

Vstup: Jl 2,12-13 (Jr 14,20-22)

Tužby:

2. Aby nám dal poznat velikost pokory a upřímnou kajicnost, aby se dotkl našeho nitra mocí svého Ducha ...
3. Abychom uvykli modlitbám vycházejícím z bezelstného srdce a pevně důvěřovali v jejich vyslyšení ...

Epištola: 2Tm 3,1-14

Evangelium: L 18,9-14

K obětování: Pě 3,32-34

K požehnání: Iz 29,13-15 nebo Ž 32,1-6a

Modlitba:

Nebeský Otče, svatý a nejvyšší spravedlivý Bože, stále musíme děkovat za tvé smilování a odpuštění, které jsi nám hříšným dal v Ježíši Kristu. Ani si nezasloužíme takovou míru tvé otcovské lásky. Prosíme, zbav nás pyšné domyšlivosti na jakékoli domnělé přednosti a zásluhy. Raději chceme myslet na to, že vyslycháš upřímné prosby, že neodmítneš a nevyženeš žádného skutečného kajičníka. Jenom proto smíme vyznat, že litujeme z hloubi srdce svých provinění a s odvahou smíme poprosit, abys nám byl milostiv, odpustil nám a nadále nám pomohl vést život hodný pravých učedníků Pána Ježíše.

Vhodné písně: 14, 39, 53, 54, 60, 155, 183

MUČEDNÍKŮ A SVĚDKŮ PÁNĚ (1. LISTOPAD)

Svatí Nejvyššího se ujmou království na věky

Náročné mravní požadavky evangelia jsou splnitelné jen z motivace hluboké víry v Ježíše Krista jako Pána našich životů. Pouze ten, kdo se mu plně odevzdá a spolehne se na něho, je schopen „vidět všechny věci jeho pohledem“, osvobodit si jeho myšlení (Fp 2,5) a jednat podle jeho příkladu nesobecky, láskyplně, obětavě, pokorně. Komenský říkával: „Kdo chce v nebesích s Kristem nosit korunu slávy, musí být ochoten zde na zemi vzít na sebe jeho trnovou korunu.“ To patří k pravé křesťanské svatosti života. Kdo pamatuje na to, že budeme Bohem souzeni za své skutky, ten usiluje o takový styl života, jaký se líbí Bohu a je příkladem pro druhé. Nelze uzákonit ani uložit jako povinnost modlit se i za nepřátele, odplácet zlo dobrem, přemáhat láskou nenávist, být nezištní... To je možné jen ve víře, lásce a naději.

Vstup: Da 7,15-18

Tužby:

2. Abychom pamatovali na dobrý příklad Kristových věrných následovníků a svědků, kdykoliv zakolísáme a cítíme se být slabí ...
3. Abychom také my měli dost síly žít jako Kristovi svatí a být světlelem svému okolí ...

Epištola: Ef 1,11-23

Evangelium: L 6,20-31

K obětování: Ž 22,4-6 (Kaz 12,13-14)

K požehnání: Ž 149 (Ž 145,17-21)

Modlitba:

Nebeský Otče, prosíme o tak hlubokou víru, aby nám dala pochopit a přijmout přesvědčení, že Pán Ježíš nám nedává nespílitelné úkoly a nevkládá na nás neúnosná břemena. A pokud snad někdy přece jen na těžké cestě životem zaváháme a zakolísáme, v takové chvíli nám připomínej zářivé příklady nejlepších Kristových následovníků a svědků, ať podle jejich vzoru zase odvážně pozdvihneme hlavu a vykročíme vpřed. Dej nám sílu žít zde na světě jako tvé svaté kněžstvo. Jednou pak, až nás odtud odvoláš, dopřej nám, abychom od svého Pána přijali odměnu věrných služebníků a vešli do jeho radosti.

Vhodné písně: 88, 103, 105, 269

PAMÁTKA ZESNULÝCH (2. LISTOPAD)

Jsem na zemi jenom hostem

Novodobý člověk říkává s oblibou: se svým životem si mohu zacházet po svém. Mohu užívat všech příjemností a nemusím myslet na budoucnost. Až mě život přestane bavit, mám právo jej ukončit. Nikdo nesmí mluvit do této mé svobody, do mého soukromí. Bible nás učí zcela jinak. Život není naším výhradním vlastnictvím. Byl nám svěřen Bohem. Bohu budeme skládat účty, jak jsme s životem hospodařili. Proto také Boží Syn Ježíš Kristus dostal od nebeského Otce plnou moc „vměšovat se“ do našich životů. Činí to z lásky a s láskou proto, aby nezůstalo jen při našem krátkém hostování na zemi a abychom pak nebyli pokoseni jako bezcenný plevel vhodný jen ke spálení. Kristus dává naší existenci smysl a cenu. Dobře činí ten, kdo uposlechne Spasitelova oslovení a důsledně žije tak, aby se Pán nemusel za něho stydět před Bohem a jeho anděly. Křesťan může být beze strachu ze smrti i z čehokoliv jiného, co ho může na této zemi potkat. Kdo žil a umíral se svým Spasitelem, bude se podílet na jeho vzkříšení k životu věčnému.

Vstup: Ž 119,16-19

Tužby:

2. Abychom v Ježíši Kristu jediného Dárce pravého života poznali ...
3. Abychom toužili náležet v životě i ve smrti Pánu a od něho věčný život přijmout směli ...

Epištola: Zj 14,13-16 (Fp 1,18-21)

Evangelium: L 12,4-9

K obětování: Ř 14,8

K požehnání: 2Te 1,4-7 (J 6,54-57)

Modlitba:

Svatý Bože, připomínáš nám, že jsme na světě jen hosty a že všechno tvé stvoření, nebe i země, jednou pomine. Sám jsi věčný. Tvá ustanovení jsou nezrušitelná. Prosíme, pomáhej nám nacházet je v Písmu svatém a porozumět jim. Děkujeme, že nás ve svém milém Synu Ježíši Kristu vysvobozuješ z neúprosného koloběhu zániku a zmaru a nabízíš nám věčný život. Dej nám pevně uvěřit, že tvůj dar věčného života má nesrovnatelně větší cenu, než cokoliv jiného, oč my lidé na této zemi bláhově usilujeme a čeho si přespřílili ceníme. Prosíme o pravou moudrost, jež umí rozlišit pravé hodnoty od domnělých a také o sílu a statečnost vytrvat až do konce na Kristově cestě vedoucí do tvých příbytků.

Vhodné písně: 21, 23, 63, 75, 82, 98, 180, 269, 270

Poznámka: Uvedených biblických textů se užívalo v Římskokatolické církvi před 2. vatikánským koncilem. Jsou vhodné i pro řadu "C", protože užívají evangelní čtení podle Lukáše.

24. NEDELE PO SVATÉM DUCHU

Dnes je spásy den

Pán Ježíš nenechá bez povšimnutí nikoho z těch, kdo upřímně touží setkat se s ním. Nepřehlédne ani toho nejnepatrnějšího, neodvrátí se od člověka špatné pověsti. Zacheus nechtěl pouze uspokojit svou zvědavost. Uvědomil si už asi, že ani sebevětší majetek nestačí udělat člověka šťastným. Boží požehnání, dobré svědomí, radost, přátelství nebo láska se nedají koupit za peníze. Proto Zacheus přijal Ježíše za hosta do svého domu a slavně slíbil, že od té chvíle povede nový život. Z vlastních sil mohl by člověk na sobě snad něco málo vylepšit, případně si vyrobit dokonalejší masku pro své pokrytectví. Pravá změna života k lepšímu je možná jenom s Kristovou pomocí. Jedině náš Spasitel může přivést kajícíka mezi „syny Abrahamovy“, to jest mezi lidi hluboce věřící (Žd 11,8) a mající podíl na věčném životě (L 20,37-38).

Vstup: Abk 1,1-3; 2,1-3 (Iz 1,16-18)

Tužby:

2. Za milost setkání s Ježíšem Kristem pro všechny, kdo zatím ještě bez něho sami bloudí a tápou ...
3. Abychom dovedli přijmout Spasitelovu pomoc a pocítili radost z nového života v pravé poslušnosti jeho vůle ...

Epištola: 2Te 1,3-12

Evangelium: L 19,1-10

K obětování: 1J 5,11-12

K požehnání: Ž 32,1-6a

Modlitba:

Ujistil jsi nás, Otče, slovem i dílem svého Syna Ježíše Krista, že o nás víš a že nás neopouštíš ani tehdy, kdy my sami se od tebe svévolně vzdalujeme. Trpělivě nás snášíš, čekáš na naše pokání a bereš na milost upřímné kajícíníky. Prosíme, nedopusť, abychom jakkoliv zneužívali tvého milosrdenství, ale veď nás k tomu, abychom vděčně přijali Ježíše Krista za Pána svých srdcí a za Průvodce životem.

Vhodné písně: 13, 33, 43, 45, 54, 60, 85, 109, 153, 284

25. NEDELE PO SVATÉM DUCHU

Vykupitel je živ a já ho uzřím

K Ježíši Kristu si přicházíme pro slovo života. Nechtějme se s ním přít. Nehledejme u něho zvědavě a senzacechtivě odpověď na kdekou vsetecnou a hloupou otázku. Křesťanovi stačí, že náš Spasitel přislíbil a zajistil svým věrným věčný život. Nadměrné pátrání po přesných detailech, jaké to bude na věčnosti, neslouží víře, naopak ji to může ničit. Blaženost vyvolených po vzkříšení převyšuje nejsmělejší lidské představy a nedá se dokonce vylíčit ani na základě našich pozemských zkušeností.

Vstup: Jb 19,23-27

Tužby:

2. Abychom důvěřovali Kristovým zaslíbením a poslušně se dali Spasitelem vést ...
3. Abychom zůstávali věrnými služebníky svého Pána a v životě i ve smrti jen jemu chtěli náležet ...

Epištola: 2Te 2,13-3,5

Evangelium: L 20,27-40

K obětování: 1Te 4,14

K požehnání: Iz 64,1-4

Modlitba:

Děkujeme, nebeský Otče, za dobrodiní každého liturgického shromáždění. Při nich nás ujišťuješ slovy Písma i svátostným obecenstvím, že tvůj nejmilejší Syn chce být naším Pánem a že je nám nablízku jako Pastýř vedoucí své ovečky k věčnému životu. Kéž máme dosti na tom, co nám on sám zjevil a zaslíbil a neopovažujeme se klást mu vsetecné dotazy z nemístné zvědavosti! Rač nás provázet a ochraňovat po všechen čas pozemského putování. Dej nám sílu přemáhat pokušení. Osvobod' nás od Zlého. Přiveď nás nakonec do své blaženosti.

Vhodné písně: 13, 43, 58, 63, 88, 101, 105, 110, 163, 288

26. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Neochabujte! Když vytrváte, získáte své životy.

K biblické víře patří neoddelitelně také naděje, že Stvořitel jednou obnoví tvář světa, nastolí své království v plnosti, stvoří nové nebe a novou zemi, kde nebude již místa pro jakoukoliv vzpouru proti jeho svatě vůli. Tato naděje se nesmí křesťanům ztratit. Očekávejme však ten rozhodující Boží zásah ve strážlivosti, bdělosti a stále připravenosti při pilné práci a svědomitém plnění povinností. Neoddávejme se blouznění a lehkověrnosti. Neotvírejte sluch i srdce falešným prorokům a samozvaným „spasitelům“. Ti jsou ochotní svest mnohé lidi tvrzením, že nejlépe znají a uskutečňují Boží záměry. Ve skutečnosti prosazují své vlastní sobecké cíle. Zkoumejme Kristovým slovem každého, kdo by nás chtěl vést, zda vskutku přichází ve jménu Páně! Zůstaňme věrní Kristu a pevní i tehdy, narazíme-li se svým svědectvím na nepřízeň světa.

Vstup: Mal 4,1-3 (= 3,19-21)

Tužby:

2. Abychom v pevné víře, upřímné lásce a neutuchající naději očekávali příchod svého Pána k soudu a k obnovení světa ...
3. Abychom svědčili o Pánu svým věrným a poslušným plněním jeho vůle ...

Epištola: 2Te 3,6-13

Evangelium: L 21,5-19

K obětování: Iz 12,2

K požehnání: Iz 65,16-25

Modlitba:

Prosíme, Hospodine, uchovej našim srdcím naději, že spolu se svým Synem napraviš svět, až uznáš, že k tomu nadešel čas. Děkujeme, že sis nás vybral za pomocníky při uskutečňování svých záměrů. Rač si z nás učinit služebníky pilné, věrné a bdělé. Ochraňuj nás před svévolí, leností, lhostejností, rovněž však před blouzněním a lehkověrností. Dej nám lásku k moudrosti a pravdě poznávané z Písma svatého. Pomož nám, ať si osvojíme a uchováme totéž smýšlení, jaké měl Pán Ježíš i jeho věrní učedníci. Ved' nás jejich cestou a nedovol nám z ní sejít na bludné scesti.

Vhodné písně: 34, 103, 110, 149, 162, 187, 199

POSLEDNÍ NEDĚLE CÍRKEVNÍHO ROKU

(27. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU)

Ježíši, pamatuj na mne!

V závěru církevního roku se znovu připomíná hlavní téma křesťanské radostné zvěsti: Boží láska k nám lidem ztělesněná ve Spasiteli Ježíši Kristu. Pro jeho život mezi námi, pro jeho smrt na kříži a pro jeho vzkříšení otevřel se nám přístup k Bohu. Byla nám nabídnuta nejširší možnost odpuštění, zahlazení našich vin. Ježíš přijímá všechny upřímné kajčnický. Neodvrací se ani od těch, které lidé odsuzují a vylučují ze společnosti „spravedlivých“. I pro ně je naděje, že Bůh na Kristovu přímluvu usoudí jinak než lidská spravedlnost. Odpuštění se může člověku dostat dokonce v posledních chvílích pozemského života. Ten pomine, ale Boží smilování zůstává. Jen dejme pozor a neodkládejme své pokání a obrácení ke Kristu! Lotr z Lukášova evangelia se setkal s Pánem Ježíšem až na Golgotě a nenechal tu příležitost nevyužitou (na rozdíl od druhého lotra). Komu se však dostalo možnosti potkat Spasitele dříve než v poslední hodině, měl by toho vděčně a pohotově využít tak, že své uvěření prokáže novostí života v Kristu.

Vstup: Jr 23,1-6

Tužby:

2. Aby Boží milost, spravedlnost a odpuštění neminuly nikoho z nás ...
3. Abychom zaslechli Kristovu výzvu k pokání včas a vděčně ji přijali a využili ...

Epištola: Ko 1,9-23

Evangelium: L 23,32-43

K obětování: 2K 5,14-15

K požehnání: L 1,68-75

Modlitba:

Nebeský Otče, děkujeme za tvé láskyplné odpuštění, jehož se dostává všem upřímným kajčnickům ve tvém Synu Ježíši Kristu. Prosíme, dej nám slyšet jeho hlas vždy zřetelně a uděl nám dosti síly i statečnosti, ať dokážeme uposlechnout, vykročit za svým Mistrem a Pánem a následovat ho, kamkoliv nás povede. Nauč nás, jak máme správně a věrně sloužit, aby naše jednání bylo věrohodným svědectvím o Ježíši Kristu i bezpečnou cestou k blažené věčnosti ve tvém přibytku.

Vhodné písně: 29, 34, 39, 73, 82, 155, 205

KNIHA PROROKA JONÁŠE

(Námět pro postní pobožnosti nebo postní cyklus biblických hodin)

1. POVOLÁNÍ PROROKA – JON 1,1-3

A stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi, synu Amítajovu...

Tak začínají Boží dějiny v životě jednoho člověka. Vždycky tak začínají. Hospodin promluví a člověk ho uslyší. Nevíme, jak se to stalo, ale stalo se to. Jonáš tomu slovu porozuměl. Věděl přesně, o co jde.

Bůh k němu promluvil už předtím (2Kr 14,25). Je nám však jasné i to, že Hospodin s ním víc jednal, než mluvil. Co všechno musí Pán Bůh učinit s člověkem dříve, než k němu může takhle promluvit!

Ten člověk nás zajímá. Kdo to byl? Jaký byl? Byl synem Amítajovým. Rádi bychom věděli víc, než to, jak se jmenoval jeho otec. Pán Bůh připravuje své nástroje už v životě matek a pro nás není nikdy lhostejné, jakého máme otce nebo matku. Zajímalo by nás, jakým rodičům byl tento prorok svěřený za svého mládí a jaké vlastnosti po nich zdědil. Všichni totiž musíme počítat s tím, že jsme něčí synové a dcery. Svým rodičům děkujeme nejen za život těla, ale i za povahu a za charakterové vlastnosti.

David měl pěkný charakter a přece ho slyšíme, jak nařiká nad tím, že ho v hříchu počala jeho matka (Žd 51,7).

Důležitost svého původu nesmíme podceňovat. Všichni máme své otce a matky a jsme obdařeni i jejich vlastnostmi. Tato zvěst nám nažene i strach. Boží slovo nám jasně říká, že pádem jednoho člověka přišlo odsouzení na všechny lidi – tedy i na Jonáše (Ř 5,12). Výjimkou nejsou ani lidé vybraní z Božích proroků. Jonáš je synem Amítajovým. To znamená, že i on musel zápasit se svou složitou povahou, zděděnou po rodičích. Jonáš není světce, není vůbec příjemnou a vyrovnanou osobou. Podíváme se tomu, jak si mohl Pán Bůh vybrat za svůj nástroj takový složitý a problematický materiál.

Řekli jsme si, že Jonáš měl sluch pro Boží slovo. Víme však i to, že dřív než ho nabyt, musel Pán Bůh mnoho pracovat na jeho charakteru. Vždyť celá tato kniha je jen ukázkou a zřejmým výrazem této neúnavné Boží výchovy. V srdci tohoto syna se odehrál ne jeden skrytý zápas. Syn složité povahy a ohromně tvrdohlavý. Ví, co chce! Samostatně přemýšlí a pevnou vůlí prosazuje to, co chce, ale má i vyvinutý smysl pro pokání. Syn, který si dal i říci, syn na němž neúnavně pracovala Boží ruka. Musela z něho ledacos odebrat, co zdědil a zase ledacos přidat, co člověk prostě nemůže mít ze své přirozenosti. Boží ruka pracovala, aby se z tohoto syna Amítajova stal Boží syn, který slovo Boží slyší, poslouchá a umí je úspěšně i dále podávat.

I my všichni zápasíme se svými vlastnostmi, které jsme zdědili po rodičích. Nejen

prorok Jonáš, ale i my všichni smíme počítat s touto skrytou prací Boží na nás. Navzdory všemu povahovému zatížení, smíme i my důvěřovat zachraňující moci našeho Spasitele. On nepřišel pro zdravé, ale pro nemocné. Pán Bůh ve svém Synu nás chce přetvořit v nová stvoření. Nemusíme zůstat „syny Amítajovými“, nemusíme zůstat produktem těla a přírody. Neboť těm všem, kteří ho přijali, dal moc stát se Božími dětmi.

A nyní se podívejme, jaké slovo se stalo k Jonášovi. Mnozí lidé, a to i věřící, si myslí, že Boží slovo jen potěšuje. Nemyslí na to, že v mnohých případech nechce potěšovat, ale vyzývat k nějaké službě. „Abrahame,“ znělo slovo Hospodinovo – „jdi, vezmi svého syna a oběť!“ (Gn 22,1-14). Bezpochyby je to významná událost v životě člověka, jestliže jasně uslyší, co od něho chce svatý Bůh. Pravda, Boží příkazy jsou mnohdy ohromně překvapující. Apoštol Petr se modlí a uslyší při tom Boží slovo. Vidí všelijaká nečistá zvířata a dostane rozkaz: Petře, vstaň, bij a jez! Nikdy, Pane, byla Petrova odpověď. Když Boží slovo zazní k nám, může to pro nás znamenat i černý den. I Jonáš ho měl! Nechceme ho však v žádném případě odsuzovat, protože je možné, že my osobně nemáme takové černé dny jen proto, že pro Boží slovo nemáme uši a svatý Bůh je nucený v našem případě mlčet. Jeden Boží služebník řekl: „Mlčící Bůh je pro člověka tím nejhroznějším zážitkem. Největší bídou církve je, když Hospodin musí mlčet a nemá proroka, který by uměl naslouchat.“

Zaslechnuté slovo vyvolalo v prorokovi strašný zápas. To staré, zaběhané, to osvědčené vypoví tomu novému neúprosnou vojnu. Co za tímto Božím slovem následuje, nesvědčí o obraze vykoupeného Božího dítěte. Je to obraz syna Amítajova. Pro nás je to skoro nepochopitelné. Být Božím prorokem, mít uši pro Boží slovo, rozumět této řeči, mít i ústa k tlumočení Boží pravdy a přece říci rozhodné ne proti Božím plánům. Je to možné? Jak vidíme, možné to je. Zjev pro nás záhadný, ne však řídký a stále možný. Když Pán Ježíš přirovnal svůj úděl k Jonášovu údělu, zdůraznil, že sám je víc než Jonáš (Mt 12,38-41). Zase jsme v pokušení se ptát, proč si Pán Bůh vybral takového člověka. Tento Boží výběr je však pro nás nejen záhadný, ale i potěšující. Neschopní pracovníci na vinici Páně jsou nebolavějším problémem církve. Někdy je to k zoufání. Ale i nedostatky těch nejlepších nás ne jednou tlačí. Pán Bůh by si mohl vybrat i lepší materiál, než jsme my. Stojíme tu před velkým tajemstvím Božího hospodářství (ekonomiky spásy). Všecko ani nepochopíme. Skrývá se v tom tajemství Boží moudrosti, důvěry a lásky. Zadívejme se trochu do nitra toho člověka. Pokušme se mu i porozumět. Je nám jasné, že to není povrchní člověk, žádný větroplach. Je to charakter, který ví, co chce. Člověk pevných zásad a nezviklatelného přesvědčení. Takoví lidé byli a vždy budou cennými lidmi i v Božích očích! Jonáš je prorokem a je Izraelitou. Dobře zná Boží slovo: Ty jsi svatý lid Hospodinovi, abys mu byl lidem zvláštního

vlastnictví nad všechny národy. Ne proto, že byste byli víc než jiné národy, ale jen proto, že vás miloval a zavázal se vám přísahou (Dt 7,6-8). Na takových Božích slovech stojí pevně – a nyní Bůh k němu promluvil tak neslychaně: Vstaň a jdi do Ninive a zvěstuj tam nepřítelům Božího lidu pokání! – On, Izraelita se má stát evangelistou pohanů! Ne! To nechci a nemohu! Ale jeho nitrem to lomcovalo. Neslyšíme ani slovíčko o jeho vnitřním zápase, ale je nám jasné, že zápas tam byl a víme jen to, jak se skončil. Řekl si: Jsem Izraelita a k pohanům nepůjdu!

Chápeme ho, tohoto věrného Izraelce. Vždyť víme, že asi o 800 roků později, když se apoštol Petr na Boží rozkaz odvážil jít do domu pohana Kornélia, jeho spolu-bratři mu tuto cestu velmi zazlivali. A víme i to, že když byl vyliť Duch svatý i na pohany, užasli nad tím všichni z obřízky (Sk 10,44-45; 11,1-3). Podobné pohnutky hýbaly i Jonášovou duší. Ohromně pevnou skalou je přesvědčení člověka, zvláště tehdy, koření-li ve zbožné duši, založené na Božím slovu. Jonáš si myslel, že Hospodin nemůže přece žádat něco proti vlastnímu slovu! Váže ho vážnost Božího slova. Ženy by rády pomazaly tělo Pána Ježíše, ale nemohou, protože podle Zákona musí odpočívat (Mk 16,1-2). Ohromná hodnota se skrývá v lidech, kteří ve svém svědomí jsou vázání Božím slovem. A přece čteme o tom, že i do takových srdcí se může vkrást omyl. Boží slovo je svaté, ale nikdy je nemůžeme postavit nad velikost Boha. Bůh je větší, než jsou jeho slova. A potom – ani nejlepší z nás Božím zjevením dobře nerozumějí, anebo některé z nich zdůrazní a jiných si nevšímají. „Je psáno!“ ale pozor, neboť: „Opět je psáno!“ „Budete mi královstvím kněží, pro národem (národ) svatým“ (Ex 19,6). Na to zapomněl nejen Jonáš, ale i Jan Křtitel (Mk 1,2-3). A vy mi budete královským kněžstvem a svatým národem. I toto bylo psáno, jenže ani Izrael ani první církve v Jeruzalémě to celkem nepochopili. Být knězem znamená být tu pro druhé. Izrael tuto svou úlohu nepoznal. Kněžské vyvolení nemůže být samoobsluha. Vyvolení pro službu druhým – to je poslání královského kněžstva (1P 2,5).

Izrael se slunil ve svém povolání. Cítil se být Božím vlastnictvím a bylo to správné, ale tato přednost ho učinila pyšným a povyšoval se nad jiné národy. Touto cestou dospěl nejen k opovržení, ale přímo k nenávisti vůči ostatním národům. Odpíral ostatním národům službu. A zde se skrýval ten základní omyl. Když Boží plány nepochopíme a zdánlivě vázaní Božím slovem i z přesvědčení neposloucháme, byl a bude svatý Bůh vždy přinucený nás obejít a vytvořit si novou Antiochii, aby se Boží dílo rozmáhalo. Izrael zkosnatěl ve své samospravedlnosti a Pán Bůh konal své dílo mimo něj! A to učiní i s námi! Tato tragédie se v dějinách církve stále opakovala a pokračuje i v našich dnech. Mnozí mají i zdánlivě biblické přesvědčení a nezpochorují, že se při tom nedostávají dále.

Jonáš měl jít do Ninive a volat proti městu. „Kdo mi tam uvěří?“ ptal se sám sebe a měl pravdu. Ale jeho neštěstím nebyli ninivští obyvatelé, ale on sám. Jonáš odporuje. Ani Boží proroci nejsou žádným automatem, který pasivně poslouchá. Každý člověk, i proroci se mohou Bohu stavět na odpor. Lidé, kteří chtějí stát na Boží straně, musí zlomit svou vůli a obětovat své záliby. Pro Boží děti zůstává celoživotním programem podrobovat svou vůli Boží vůli. To musíme denně a neustále cvičit. Prorocká služba v tomto světě je těžkou službou, ale nejtěžší je tehdy, když jsme se nevzdali sami sebe.

Několik poznámek o městě Ninive. Bylo to velké město, původně založené Nimrodem (Gn 10,8-11). Historické bádání potvrzuje pravdivost této biblické události. Hospodin bere vážně především hřích svého lidu, ale tato kniha svědčí o tom, že ani zloba tohoto světa není před Bohem zapomenutá. I ta má své hranice. Ninive je zlé, zloba už volá až do nebes. To znamená podle Bible, že došli k soudu. Ale Boží soudy předchází obyčejně výzva k pokání. Pán Bůh chtěl i to zlé město zachránit. Užije si k tomu vždycky člověka. Mohl by jistě užít i jiné cesty, ale on si vybral právě tuto cestu. Jonáš byl nesporně zvláštním, velmi schopným člověkem. V té chvíli neměl pro tuto službu nikoho jiného.

Prorokův útěk svědčí o tom, že chceme-li něco udělat jinak, než to chce Pán Bůh, můžeme to udělat. Pán Bůh nám neznemožní ihned útěk. Neřekne nám předem: „Neutíkej, stejně mi neujdeš!“ Nebudou nám chybět v takovém případě ani příležitosti k takovým útěkům. Jonáš přišel do Jaffy a hned tam našel i loď, která měla odplout do Taršíše. Ještě bylo volné jedno místo, právě pro Jonáše. Jen je třeba si šikovně, rychle zajistit jízdenku a všechno bude v pořádku. Za takových podmínek jsme v pokušení vidět ve všem Boží vedení. Cestovní lístek je i dost drahý, ale útěk před Bohem člověka vždycky něco stojí. Naštěstí, anebo spíš k jeho neštěstí, Jonáš měl i peníze. Nebyl chudý. A peníze mu pomáhaly utíkat. Jeho peněženka mu pomohla dostat se na takové místo, kde už ho Bůh nemohl přinutit jít do Ninive. Tedy i naše peníze hrají vážnou úlohu. Leccos se bez nich nedá podniknout. Je nám dobře známé, že lidé, kteří disponují plnou peněženkou, jsou v nebezpečí postavit se proti Bohu. Peníze jim zajišťují nezávislost. S nimi mohou i utíkat. Velmi mnoho lidí touží po penězích. Peníze jsou jako nějaký bůžek, který umí pomáhat. Kdo má peníze, ten si se vším poradí. Nejedna si už lámala hlavu, jak se dostat k penězům. Z této lidské touhy těží i státy. Zřizují loterie a kupují se losy. Peníze lidé chtějí mít a nesporné je, že se s nimi na této Zemi všelicos dá vykonat. Dokonce i utíkat před Boží tváří. Pro mnohé lidi je jen štěstí, že nemají mnoho peněz. Jonáš měl to neštěstí, měl peníze, a proto utíkal. Jenže byla to cesta bez Boha, dokonce proti Bohu a nemohl si na ni vyprosit Boží požehnání. Utíkal, ale ve své duši neměl

pokoje, neměl ani dobré svědomí. Tak je to s námi lidmi. Utíkat můžeme, i lodka se vždy najde a utíkající Kainové si vždycky mohou najít nějakou zemi tuláctva, kam by se uchýlili. Ale svědomí, které je obviňuje, je pronásleduje. Tu vinu a břemeno svého hříchu nemohou nechat doma. Vina je vážnou skutečností, kterou útekem nevyřídíme, naopak ji jen zvětšíme. Vinu lze odčinit jen poznáním, doznáním, obětí a odpuštěním.

Jonáš utíká. V tom je věrným reprezentantem svého národa. To jsou dějiny Izraele. To jsou dějiny naše! Kdo by je neznal? Tento útek člověka se začal velmi záhy. Vidíme ho, jak utíká před Boží tváří už tam v ráji (Gn 3,9-10). Vidíme ho ve tváři Kainově (Gn 4,12b) a takovým křiklavým zjevem na útěku byla i stavba babylonské věže, kde se člověk snažil vymanit z Boží nadvlády (Gn 11,4). Takhle bychom mohli pokračovat celou Bibli, ale i celými lidskými dějinami až po naše dny. Tento útek proroka je základním programem celého lidstva. Všichni utíkáme. Formy a způsoby našeho útěku jsou rozdílné, ale v podstatě je to vždy stejné: chceme se zbavit Boha! Všechny vynálezy vědy a techniky mají sloužit jen tomu, aby člověk uměl lépe utíkat. Těmi místy, kde se shromažďují utečenci celého světa, jsou naše velkoměsta. Sem se sbíhají lidé, aby se jeden od druhého lépe naučili, jak mají utíkat. V mramorových palácích sedí bankéři, kteří tento útek financují a na vysokých školách intenzivně pracují vědci, aby tomu útěku zajistili vědecký podklad. Dostáváme se dnes ke světovému názoru, který bychom mohli právem nazvat náboženstvím na útěku. Není-li Bůh, potom samozřejmě nemá smysl ani jakékoli náboženství. Kde však není Boha, tam se ztratí i svědomí a tak nám zahyne i pravda. Kde není pravdy, tam už nemůžeme vyhledávat ani vinu, a proto nemůže být ani pokání. A kde není pravdy, musí na její místo nastoupit lež, která napadne smýšlení těchto nešťastných utečenců jako nějaká zhoubná rakovina.

Jonáš – prchající prorok! Chce sice sloužit Bohu, ale jen podle svého přesvědčení a svých úmyslů. Žije z Božího milosrdenství, ale nechce, aby se na tom podíleli i ti, kdo nevěří v Hospodina. Je to nezdravé, judaistické přesvědčení. Nepochopený Bůh, který chtěl být Bohem celého lidstva a ne jen Bohem Izraele.

Prchající prorok! Před čím vlastně utíká? Konkrétně od plnění svých povinností. To je velmi známá lidská choroba. Povinnosti, které neplníme a plnit nechceme. Víme, přesně víme, co bychom měli dělat, ale utíkáme. To jsou, obecně vzato, naše dějiny i smutné dějiny církve, která měla poslání, ale věrně je neplnila. Raději koketovala se světem, nasedla na jeho loď. Za tuto cestu draze zaplatila. Musela mlčet o pravdách, které měla za úkol zvěstovat a v současné době prožívá trpkou žeh svého útěku. Nastala doba útěku z církve a církev vypadá jako nějaká oklamaná nevěsta, která oplakává své milence, kteří ji opouštějí.

Prchající prorok – utíkající člověk! A co na to Pán Bůh? Nechá je chvíli utíkat. Mohl by s nimi udělat dvě věci: nechat je utíkat, ať si jdou, kam chtějí, anebo je rázně zastavit, aby utíkat nemohli. Dobře rozumějme, Pán Bůh se dívá na mnohé věci jinak než my. Vidí nás lepší, než my vidíme sami sebe. My bychom po takovém hanebném útěku nechali Jonáše Jonášem a vypustili bychom ho ze své koncepce. Jsme naklonění snadno skončit s člověkem. Určitě bychom to byli skončili s takovým chytrákem, jakým byl Jákob. Pán Bůh však takhle nejedná. On šel trpělivě za ním a vychoval z něj krásného Izraele. Tak to udělal i s Jonášem. Dobře si toho všimněme! I v životě Božích nástrojů mohou nastat chvíle, které nijak nesvědčí o Božím synovství. Abraham podvádí v Egyptě (Gn 20,1-7), David se přetvařuje u krále Akíše (1S 27), Petr se zaklíná na dvoře velekněze (Mt 26,74). Jak je to nedůstojné pro Boží syny! Ale musíme se dívat na tyto lidi podle toho, jak s nimi zacházel Bůh. Na Božím jednání poznáme, čím jsou to děti. Chlapec na cestě udělal něco špatného, přišel tam otec a pořádně mu vynadal. Po tom jsme poznali, že to musí být jeho syn. Jonáš je Božím synem. Poznáme to podle toho, že ho Bůh nepustil, ale trpělivě dále pracoval na jeho charakteru.

Jonáš se nalodil a šťastně odplul. Jonáš se ani na lodi necítil jistý. Je tam sám. Nevíme, jak to tehdy bylo s cestováním do cizí země, jestli se vyžadoval pas a osobní doklady. Jestliže ano, Jonáš si to určitě zařídil. Na lodi nevyhledával společnost, která by se mu mohla stát velmi nepřijemnou. Snadno by odhalili důvod jeho cestování. Vyhledá na lodi to nejdlehlé místo, lehne si tam a tvrdě usne. Nedivíme se, že po tak mnohých útrapách, nervově vyčerpaný mnohými nepřijemnostmi, usnul. Tvrdý spánek může znamenat opravdové osvěžení pro tělo i duši. Je Božím darem, za který musíme Pánu ze srdce děkovat. Ale nám se zdá, že Jonáš chtěl spát proto, aby umlčel své svědomí. Chtěl na všechno zapomenout. Chtěl být sám. Jen v jednom se náramně zmýlil. Celý ten svůj plán dělal bez Hospodina a bez Boha zosnované plány, obzvláště když je osnují Boží proroci, se nemohou podařit. Jonáš usnul, ale Pán Bůh nespí. Stalo se něco velmi neočekávaného.

„Ale“ – zase toto záhadné, anebo i záporné „ale“. Hospodin uvedl na moře velký vítr a na moři se rozpoutala velká bouře. Skrývá se za ní ruka Hospodinova. Všechno, i to neštěstí, přichází od Boha. „Já vytvářím světlo a tvořím tmu, působím pokoj a tvořím zlo, já Hospodin konám všechny tyto věci“ (Iz 45,7).

S tímto Bohem mají co do činění nejen vyděšení námořníci, ale i spící prorok. Můžeme obejít Hospodina, ale on neobejde nás. Je dobře, že máme takového Boha, který dává pozor i na naše pokřivené cesty. Když utíkáme, Pán Bůh k nám promlouvá svým slovem, ale když neposloucháme, promlouvá i prostřednictvím

životních událostí. Bouřkami, které nás postihnou na moři tohoto světa. Je jen otázkou, zda tomuto Božímu hlasu porozumíme. Známe i takové lidi, kteří se nedají nijak napravit. Na všechno ve svém životě si najdou ospravedlnění, nikdy se ze svých škod nepoučí. Jonáš mezi takové lidi nepatřil. Když neposlechl promluvené Boží slovo, Hospodin k němu promluvil zuřivými vlnami. Jonáš porozuměl a dal si říci.

2. JONÁŠ NA ROZBOUŘENÉM MOŘI – JON 1,4-8

Oddíl, který máme před sebou, je nejdramatičtější částí celé knihy. Hospodin chtěl zachránit Ninive a potřeboval k tomu člověka. To jsou dějiny Boží. Vždycky to tak bylo a vždycky to tak zůstane. Pán Bůh potřebuje lidi, jejichž pomocí uskutečňuje své plány. Jonáš tuto službu odepřel. Saul, první izraelský král, byl schopným člověkem. Ale pro jeho neposlušnost jej Hospodin zavrhl (1S 15,23b-26). Řekl: „Nebudeš více králem!“ Ani Jonáš neposlouchal, ale Hospodin ho nezavrhl. Proč takový rozdíl? Jonáš byl složitá povaha, ale skrývalo se v něm ryzí zlato. Hospodin viděl toto ryzí zlato. Byl to přímý člověk. Přetvářka nebyla jeho vlastností. I z domu utíkal proto, aby mohl mít kolem sebe cizí prostředí a ovzduší, které ho nezavazovalo. Chtěl být mezi lidmi, kteří ho neznali a nepřipomínali mu svatého Boha. Utíkal před Bohem, před svými příbuznými, ale i sám před sebou. Chtěl být nezávislý ode všech. Jak uvidíme, v tomto očekávání si strašně přepočítal. Ze svých kalkulací vynechal nejen Pána Boha, ale i své okolí, se kterým na zemi žijící člověk přece jen musí počítat. Pravděpodobně už při zajišťování svého lodního lístku zjistil, že není sám. Nikdy nemůžeme být absolutně nezávislí na svém okolí. Nikdy se nemůžeme zbavit své odpovědnosti, kterou máme za své spolucestující. Náš život je s nimi hluboce spjatý. Prorok ani nevěděl, jaké lidi má kolem sebe. Neseznámil se s nikým. Nemyslel na to, že právě on, ten neznámý, se stane středem pozornosti. Oči všech cestujících jsou upřené na něho a on se stane nejznámější osobou na lodi. Člověk podezřelý a velmi záhadný.

Řekli jsme si, že prorok utíkal i na lodi. Utíkal do spánku. Divíme se, že dokázal usnout. Příslloví praví, že čisté svědomí je nejlepší poduškou pro spánek. Jonáš čisté svědomí neměl a přece tvrdě usnul. Co to bylo za spánek? Spánek bezstarostného muže, který se absolutně spoléhá na Boha, jak to vidíme u Pána Ježíše na rozbouřeném moři? Nezdá se! Mezi spánkem a spánkem je ohromný rozdíl. Jonáš nespal proto, že by se spolehal na Boha, nýbrž proto, aby umlčel své zjitřené svědomí. Byl to spánek muže, který se zapomněl modlit.

Musíme však být spravedliví. Neberme tohoto spícího člověka jako nějakého zka-

ženého člověka. Jonáš se nechtěl stát bezbožníkem. Chtěl se jen na čas vymanit z Boží blízkosti. Myslel si, že se časem znovu dostane na správnou cestu a že časem i sám Pán Bůh bude muset uznat správnost jeho cesty. I s tím se setkáváme mezi věřícími. Chceme Pána Boha svými cestami přesvědčit, že jdeme správně. Jen při tom zapomínáme, že poslušnost vůči Božímu slovu je povinným předmětem ve škole života. Kdo nechce poslouchat, musí to později pocítit. Hospodin uvrhl – jako nějakého zlého ducha – na moře veliký vítr. Na moři se rozpoutala veliká bouře, až se lodníci báli, že zahynou.

Teď se na chvíli podíváme na loď, co se tam děje. Nesporné je, že loď měla statečné námořníky. Podnikli všechno, aby se ubránili. Strach a hrůza je obklopila. Slyšeli, jak loď sténá. Hrozila jim smrt. Nevíme, kolik jich tam bylo. Byli to lidé různých národností a různého náboženství. Když člověku selžou všechny cesty, rozpomene se i na Boha. Spínají ruce a každý se modlí ke svému bohu. - Nevíme, jestli byli zvyklí modlit se pravidelně, anebo se modlí jen teď, když se dostali do úzkých, ale modlit se uměli. Je možné, že měli své bůžky zabalené někde ve svých zavazadlech. Ve své úzkosti je vybalili a modlili se. Tato scéna svědčí o tom, že modlitba je pro člověka vrozenou potřebou, která vynikne, když se člověk octne v bouři, když je mu úzko. Všichni se modlí, jen jeden tam chybí. Všichni zápasí, jen jeden si spokojeně spí. Jonáš je tím jediným mezi cestujícími, který se nemodlí. Zajímavý jev, ale ne celkem vzácný. Ptáme se: uměl se modlit? Uměl. O tom se ještě přesvědčíme. Ale stalo se něco, co v jeho životě potlačilo modlitbu. Prorok, který se nemodlí a modlit se neumí, je odstrašujícím zjevem. Jak vidíme, i vážní proroci Boží se mohou dostat do takové situace.

Podívejme se zblízka na ty námořníky. Bojí se o svůj život. K nejcennějším statkům člověka patří život. Člověk křečovitě lpí na svém životě. I námořníci se ho drželi. Bylo to pro ně skutečně trpké se zdravým tělem se ocitnout ve chřtánu smrti. Používali vedle modliteb i svůj zdravý rozum a vyhazovali z lodi předměty, aby jí odlehčili. Určitě i mnohé hodnotné věci. Všechno zbytečné muselo ustoupit, aby zachránili život. Mnohé věci tváří v tvář smrti ztratí svou hodnotu. Kolika lidem by se mělo připomenout: pryč se vším, co vám ohrožuje život a ztěžuje cestu do věčnosti. Mnohé věci na této zemi můžeme s radostí užívat, ale jako cestující do Božího světa musíme vypadat tak, jako ti, kteří vším vládnou, ale nic nemají (2K 6,10b). Někdy nám Pán Bůh musí seslat takovou bouřku, abychom se mohli zbavit i mnoha hodnotných věcí, které nejsou potřebné pro náš věčný život.

Vratme se k Jonášovi. Všichni námořníci se strachem zápasí o svůj život, jen Jonáš spokojeně spí. Nevím, jak se to stalo, patrně někteří cestující upozornili na spícího Jonáše. Kapitán utíká do nejdlehlějšího lodního kouta a najde spícího Jonáše.

Mrzí ho, že všichni zápasí o záchranu svého života a tenhle si tu spokojeně spí! Důstojnickým hlasem zvolá: „Co je s tebou, ospalče! Když neumíš nic jiného, tak se alespoň modli ke svému bohu. Snad si nás tvůj bůh povšimne a nezahyneme.“ Chtěl jsem spát a vzbudili mě, řekl si sám pro sebe. Byl to budíček pro Jonáše nevítaný, ale jedno mu bylo jasné, že mu byl poslaný samým Bohem. „Vstaň a modli se k svému Bohu!“ Jonáš viděl víc než nervózního velitele, který v rozrušení s ním jistě nezacházel v rukavičkách. Prorok v něm viděl posla od Boha, před kterým utíkal. Ani netušil, jak žalostnou figuru tam představuje. Je Žid, prorok, vidoucí člověk. On je tu tím jediným člověkem, který má přehled o situaci. Vidí jasné, že tito lidé mají pravdu, jsou zbožní, vždyť se umí i modlit, ale jejich náboženství je příliš slabé. V hodinách takových bouří nepomůže. Tito lidé, i když mají nějaké bohy, nemají však osobního Boha. Já ho mám, lépe řečeno: on má mne! Sice jsem to až dosud ani já nevěděl jasně, ale teď už to vím. Chtěl jsem před ním utéci, ale neutekl jsem.

Jonáš viděl, že tito lidé jdou správnou cestou. Východiskem z nouze je upřímná modlitba. Jejich výzva je oprávněná. Teď vidí, do jaké míry vypadl ze svého povolání, jak je nehodný, aby se modlil. Modlit se k Bohu, před kterým utíkám? Nejrady by řekl: „Ne, já se teď nemohu modlit!“ Neřekl však nic, mlčel s vyvalenými očima. „Jedno bych mohl udělat – vyznávat: Bože, buď milostiv mně hříšnému! Musel bych doznat svou vinu, ale modlit se za utišení moře, to nemohu.“ Zní to paradoxně: velitel lodi musí napomínat Božího proroka, aby plnil svou povinnost. Ale Jonáš mlčí, vždyť zamlčel i své náboženství a teď nemá co říci. Kdyby chtěl promluvit, musel by říci celou pravdu. Doznat svou vinu, na to je ještě příliš zatvrzelý, ještě se nedokáže pokořit. Tento člověk se stal pro námořníky podezřelým. Ale musíme si na tomto místě říci i to, že v Jonášově neochotě k modlitbě se projevuje i jeho ryzí charakter. Mohl by se pomodlit a přivedl by svými modlitbami všechny cestující v úžas. On však se nyní o Boží záchranu modlit nemůže. Nechce být pokrytcem. Nechce před nimi hrát komedii. Svým mlčením chce asi říci toto: nemám právo od svého Boha očekávat vysvobození, když ho neposlouchám. Mnozí neposlouchají Boha, ale modlí se k němu a chtěli by od něho všelicos dosáhnout. Jonáš tu takového zbožného herce hrát nechtěl.

Ale i jiné břímě ho tížilo v této chvíli. Nejtěžší bylo právě to, když si uvědomoval, že kvůli jeho provinění se dostali všichni do takového nebezpečí. Tito lidé jsou nevinní, mohli by cestovat klidně dále, jen kvůli mně nemohou. Musí všichni trpět pro můj hřích. To je strašné pomyšlení.

Mezitím se situace zhoršuje. Ztrácejí naději na záchranu. V zrcadle hrůzy ze

smrti se u nich začala vynořovat otázka viny. Za touto bouří se musí skrývat obzvláštní vina. Začali mezi sebou hledat viníka, ale nenašli ho. Vždyť víme, že viník se nerad přihlašuje sám. Vždycky bylo a zůstává pro nás lidi těžké poznat viníka. Na ohrožené lodi zápasí o jasné poznání. Napadlo je pomoci si losem. Touto cestou už nejednou šli lidé, kteří se ocitli v nouzi. Řekli si: „Pojďte, budeme losovat a poznáme, kvůli komu nás postihlo toto neštěstí.“ Zde by bylo na místě, kdyby Jonáš vstal a řekl: „Nemusíte hledat viníka. Jsem to já!“ Ale Jonáš v sobě tuto sílu ještě nemá. K doznání viny je třeba ohromná síla. Jonáš mlčel a určitě byl zvědavý, jestli se touto cestou tajemství jejich bídy odhalí. Losovalo se. Nevíme, jakým způsobem. Ani to, kdy Jonáš přišel na řadu. Určitě se mu třásla ruka, když sahal po losu. Všechny oči jsou upřeny na něho a skutečně: Jonáš je odhalený jako viník. „Ten muž jsi ty,“ slyší Jonáš jako kdysi David z úst proroka (2S 12,7). Co všechno musí Pán Bůh dopustit, aby mohl odhalit viníka! A podobní Jonášové sedí nejednou i v našich církevních lodkách a lámeme si hlavy, hledáme viníka, proč se naše dílo nedaří. „Uprostřed tebe je něco, co propadlo klatbě, Izraeli! Nemůžeš obstát před svými nepřáteli, dokud to, co propadlo klatbě, neodstraníš ze svého středu“ (Joz 7,13).

Bouře je od Boha. Takového máme Boha, že k nám promlouvá i v naší domácnosti, ve sboru, stejně jako v národě prostřednictvím malých i velkých událostí. Lidské dějiny provázely a provázejí těžké bouře a otřesy. Ten útek ze závislosti na Bohu může mít zvláštní příčiny. Nejednou si lámeme hlavu nad příčinami větru a bouří v našem životě. Diplomaty, filosofové, duchovní vůdcové hledají příčiny a viníky, ale zapomenou nejednou, že máme před sebou svatého Boha, který vidí do našich výpočtů a uvrhne „velký vítr na moře“. Tyto „vlny“ nás však nechtějí zahubit, ale zachránit, nejen z nebezpečí smrti, ale i z naší nevykoupenosti. Všechno směřuje jen k tomu, aby se z nás zrodili svatí Boží lidé, které by Pán Bůh mohl upotřebit k záchraně tohoto světa.

Úzkost a nouze odhalila spícího proroka. Ani církev Páně nemůže v takových bouřích stát stranou, ale musí sama sebe vážně zkoumat, zda nenesu vinu na tom, že je to s námi tak bídné. Je na čase, abychom už jednou rozpoznali, že náš Bůh, když nás jeho dobrota nepohne k pokání, má různé prostředky, aby nás probudil z našeho spánku a jako viníky nás odhalil i před tváří tohoto světa. Vina musí být přiznaná a Jonáš ji doznával.

3. JONÁŠOVO POKÁNÍ – JON 1,9-16

Všichni už vědí, že Jonáš je tím, kvůli němuž se to všechno stalo. V čem vina spočívá, to je pro všechny záhadou. Jen Jonáš ví všechno, ale ještě nemá sílu se při-

znat. Námořníci chtějí jít na kořen věci. Zjišťují přesně jeho personálie, kdo jsi, odkud jsi, z kterého národa? Nebezpečnou se stává pro Jonáše otázka po jeho zaměstnání. Touto otázkou se dotýkají přímo jeho viny. Prorok při vysvětlování svého zaměstnání nechtěně prozradil i svou vinu. Vina má své jméno. Ještě ho úplně za viníka nepovažují, ale pokládají ho za proroka, který může viníka odhalit. Jonáš vidí, že útek by tu byl marný, a proto poví celou pravdu. Jonáš vyznává svou víru, ale ještě nepřiznává svou vinu. To prvé je o mnoho lehčí, mnozí tak činí a jsou na to dokonce hrdí, ale vyznat vinu – to je už těžší.

Zastavíme se na okamžik u jeho vyznání víry. „Jsem Hebrej a bojím se Hospodina, Boha nebes, který učinil moře i pevninu. Jsem Hebrej, to pro mne znamená, že patříím k oddělenému lidu Božím. To jsem chtěl před vámi zatajit, nechtěl jsem, abyste o tom věděli, neboť pro své cesty jsem se stal nehodným tohoto lidu.“

Vždyť to i vidí, že to s ním nemůže být v pořádku. Hebrej, člověk oddělený pro Boha a modlit se nechce. I ten nevěřící svět ví dobře, co se sluší a co ne. „Ty žiješ v úplném protikladu se svým vyznáním víry. Kdybys byl opravdovým Izraelitou, musel by ses jinak chovat.“

Jsem Hebrej a bojím se Boha. To prvé je v pořádku, ale může člověk, který prchá před Bohem, říci, že se bojí Hospodina? Počátek a základ každé moudrosti je bázeň Boží (Ž 111,10; Př 9,10). Dostáváme se do světa, v němž se nám ztrácí bázeň Boží a před našima očima vyrůstá pokolení, které nemá osobní zkušenost s Bohem. Ptáme se, zda Jonáš mluvil pravdu, když vyznával, že se bojí Hospodina. Myslím, že ještě před chvilkou by to nebylo pravda, ale teď mluvil pravdu. Utíkal, ale teď už ví, že má Boha a skutečně se ho bojí.

Nevíme, co všechno ještě Jonáš těm lidem řekl. Víme jen to, že se všichni náramně polekali. Jonáš na ně udělal ohromný dojem. Byli přesvědčení, že mají před sebou Božího člověka. Kvůli komu Bůh vyvolá takovou bouři na moři, ten nemůže být obyčejný člověk. Bylo jim jasné, že kdyby toho člověka neměli s sebou, mohli by pokojně cestovat dále. To je důležitý člověk. Ještě neviděli takového člověka, kterého by si Hospodin tak všímal. Mnohé lidi nechá Pán Bůh prchat a to je jejich největší neštěstí.

Námořníkům ještě není všechno jasné. Prosí Jonáše, aby jim pověděl, co spáchal. Chápu, že mezi bouří a Jonášovým proviněním je souvislost. Učme se od těchto lidí pokorné moudrosti života. Když nám loďka nejede, když vane protivítr, musíme vždycky pokorně zkoumat, zda si tím nejsme sami vinní. Jonáš cítí, že nadešla chvíle, kdy bude muset doznat svou vinu, pojmenovat ji. Musí k tomu dojít, jinak se bude nacházet v podobné situaci jako David, když řekl: „Mlčel jsem a moje kosti chřadly... vysýchal ve mně morek (životní síla) jako v letním žáru... řekl

jsem: „Vyznám se Hospodinu ze své nevěrnosti“ (Ž 32,3-5). Nadešel okamžik, kdy se prorok dostal na ten nejvyšší stupeň, na který se hříšný člověk na tomto světě může dostat. „Poslyšte, lidé! Stal jsem se neposlušným vůči Bohu a utíkám před ním.“ Toto pokorné doznání je ohromným hrdinstvím. Kolik těžkých bouří nám musí Pán Bůh poslat do cesty, než se dobereme k přiznání: „Zhřešil jsem!“ Jsme od přirozenosti nakloněni bránit se, ospravedlňovat se a zkreslovat své viny.

Ale dávejme pozor! Naše doznání musí být důkladné. Ani tu nesmíme hrát komedii. Jonáš řekl: „Prchám před Hospodinem. To je má vina.“ Ale pro námořníky ještě není jasná. Při doznání se musíme dostat ještě dále. Vina je vážná věc a když jsme ji rozeznali, musí nás i zlomit. Ve světle vážnosti vlastní viny se nám ztratí vina všech ostatních. Jonáš se dostal až sem. Cožpak je on tím jediným hříšníkem na lodi? Což by Pán Bůh nemohl a nemusel vydat tuto loďku na pospas vlnám i kvůli hříchu těch ostatních? Určitě všichni cestující na lodi byli hříšní. Všichni by si to zasloužili. Ale Jonáš nevidí hřích těch druhých, jen svůj. Když marnotratný syn přicházel domů, neviděl hřích svého bratra. Ten, kdo ještě vidí viny druhého, nemá ducha pokání. Takový člověk se ještě pod tíhou svého hříchu nezlomil. Ten, kdo skutečně poznal vážnost svého hříchu, tomu zajde chuť přikrývat jej hříchem ostatních. „Ó, můj hřích!“ - takto volal mladý Luther v klášteře. Takto hovořil i Jonáš: „Vím, vím, jen kvůli mně je tato bouře nad vodami. Já jsem vinen.“

To je velká věc, když se kající člověk dostane až sem. Ale ani tento stupeň není dost vysoký. Opravdově kající hříšník se musí dostat ještě dále. A Jonáš se tam dostal. Cítí, že pro něj neexistuje Boží milost. Ten trest je spravedlivý. Zhřešil a chce nést Hospodinův hněv. Jeho jediným oprávněným dědictvím je smrt! Vzdává se sám sebe před Bohem a před lidmi. Je ochotný obětovat svůj život, aby ostatní mohli žít. Už nemusí dále žít, ani si to nezaslouží. To je spravedlivá odplata svatého Boha. Řekne: „Vezměte mě a uvrhněte do moře, a moře vás nechá na pokoji. Vím, že vás tahle veliká bouře přepadla kvůli mně. Chci umřít, abyste vy mohli žít a měli pokoj.“

Rozsudek je vyslovený, a to viníkem samotným. Jonáš svůj rozsudek nad sebou vyslovil s takovou jistotou, že nikdo o tom nesměl pochybovat. Co dělat? Moře se bouřilo stále víc. Námořníci přikročili k činu. Jonášovo doznání hluboce zapůsobilo. Viděli jasně, že mají před sebou vzácného muže Božího – proroka. Sotva najdeme na zemi něco krásnějšího než opravdově kajícího člověka. Všichni měli před ním hlubokou úctu. Nemuseli odsuzovat, vždyť se sám odsoudil. A oni všichni považovali toto odsouzení za příliš tvrdé. Udělají všechno, aby tohoto člověka zachránili. „Veslovali, aby se vrátili na pevninu, ale marně.“ Jejich úsilí bylo úspěšné, ale bez dokonalého poznání hříchu stejně jako bez dokonalého poznání Boží

spravedlnosti. Vedl je falešný, nezdravý soucit. „Neplačte nade mnou,“ řekl Pán Ježíš plačícím dcerám jeruzalémským (L 23,28). Hřích je velmi vážná věc a nemůže být odčiněn bez oběti. Nemůžeme činit pokání a potom si to své pro sebe přece jen podržet. Jsou věci, které musí být bezpodmínečně odstraněny. Jinak nebudeme mít pokoj. Jonáš jim nabídne pomoc, to nejvyšší, co jim člověk jen může nabídnout. Oni se pokusí najít východisko svou silou. „Veslovali, aby se vrátili na pevninu, ale marně.“ To byla a vždy zůstane cesta nepokořeného člověka. Ale moře se stále víc bouřilo. Lidské plány a úsilí nemohou změnit Boží zásahy. Chápeme ty muže. Jsou si vědomi hodnoty toho člověka. Je škoda hodit ho do moře. Neradi by se proti němu provinili a nechtějí prolévat nevinnou krev. Ale moře se bouřilo a jiná cesta nezbyvala. Jonáš je v tom utvrzoval: „Bud' obětujete mne, anebo všichni společně zahyneme.“ Jeden musí být obětován, aby ostatní mohli žít. I oni se museli naučit zásadě, z níž nám tak jasně svítí světlo z Golgoty.

Nezapomeňme, že nezdravý soucit je vždy protikladem pravého pokání. Pán Bůh je láska – to je pravda, ale tato láska nikdy nemohla znamenat změkčilost. Náš Bůh je rovněž Bohem absolutní svatosti a spravedlnosti. Musíme vždy počítat i s jeho hněvem a přísností.

Při této příležitosti si musíme povědět ještě něco o skutečném pokání. Jonáš se vrhne nikoliv do milosti, nýbrž do hněvu Božího. Nejsem hoden! Pravé pokání není jen nějakým zbožným vzdycháním, ale radikálním přelomem v celém smýšlení a jednání. Abychom si dobře rozuměli: při pokání Jonášově nešlo o jeho obrácení. On byl Božím vlastnictvím. Základní obrat v jeho životě se už stal. Ale mít ducha pravého pokání neznamená něco jednorázového. I u Božích proroků je možná odchylka. Musíme se znovu a znovu vracet k pramenům. Musíme znovu a znovu opakovat své pokání, abychom se mohli zbavit své vůle, svého já a všech skrytých zbytků vášně a zlosti. Umrtnout své údy není povinností světa, nýbrž Božího lidu. To může činit jen Boží lid a když to zamešká, jednoho dne se zase ocitne jen v těle. Jen se nebojme doznávat své viny. Nebojme se toho, že tím něco prohrájeme. Opravdové doznávání dosud vždy vyvolalo úctu a respekt u druhých lidí. Vidíme to i u Jonáše. Takový člověk se stane požeňáním i pro ostatní a přivede i je k pokání.

Všechno úsilí námořníků nic nepomohlo. Museli vzít Jonáše a hodit ho do zuřících vln. Pán Bůh se nesmiloval ani nad nimi, ani nad Jonášem. Museli vypít kalich hořkosti až do dna. Hospodin nesleví tuto bolest ani Jonášovi ani tím, že mu předem oznámí: „Neboj se, vysvobodím tě!“ Ne, Jonáš neví nic o tom, co bude následovat. Ví jen jedno: musím zemřít, a to jakou smrtí! Řekl si: chci upadnout do spravedlivého hněvu Božího.

Rozsudek byl vykonán. Pro námořníky to bylo něco hrozného. Čteme o nich, že se báli Hospodina velikou bázni, že mu přinesli oběti a zavázali se sliby. Nevíme, co a jak obětovali, ale náboženství měli. Nevíme, co slibovali. Víme, že v takových chvílích se slibuje všelicos. Kolikrát jsme už i my slibovali podobně. Nezapomeňme, že máme Boha, který je svatý a jemu dané sliby že je třeba i plnit. Nevíme, co se s těmi námořníky stalo, ale tato cesta jim asi ulpěla v paměti. A nejen jim, ale i Jonášovi. Pán Bůh nás lidi stále spojuje s lidmi a my se stáváme svým spolecestujícím buď požeňáním, anebo prokletím. Viděli jsme, že Jonáš se stal pro všechny vážným problémem a zdánlivě i kletbou, ale Boží milost a věrnost obrátila i jeho neposlušnost k dobrému. Pán Bůh zůstal věrný i tam, kde jsme se my stali nevěrnými. Naše nevěrnost nemůže znemožnit Boží věrnost. O Boží věrnosti se dovíme něco příště.

4. JONÁŠOVA MODLITBA V MOŘSKÝCH HLUBINÁCH – JON 2

Železným, nedotknutelným zákonem života je obět. Jonáš se stal předznamenáním Golgoty. Vina je vina a smazání viny bez oběti je nemožné.

Biblická zpráva skoupými slovy vypovídá, že když Jonáše hodili do vody, bouře přestala. Námořníci zjistili, že se tento člověk nemýlil. Byl skutečně prorokem. Mohli si dál myslet, že je ho škoda. Zaryl se jim do paměti. A zůstalo pro ně záhadou, proč musel takový cenný člověk takto tragicky skončit.

Nečteme nic o tom, zda uviděli i oni velikou rybu, která ho pohltila. Vypadá to, že ano. Ale i touto skutečností by byli jen víc ohromeni. Viděli v tom dovršení zuřivého hněvu Božího. Vždyť ta mořská nestvůra pro ně znamenala jistou smrt pro toho člověka. Tak si mysleli, že teď je ta záležitost definitivně skončená. Nepohltilo ho jen moře, nýbrž i mořský netvor. Ten člověk musel být obtížen zvláště těžkou vinou, že ho Bůh nebes takto potrestal (srovnej Sk 28,3-5).

„Ale.“ Tak Kraličtí, v Ekumenickém překladu „však“. Toto „ale“ je pozoruhodné. To není příběh jednoho člověka, který tragicky zahynul. To jsou Boží dějiny v životě jednoho člověka. V mořských hlubinách se odehrává něco, co lidské oči vůbec nemohly spatřit.

Námořníci hodí Jonáše do moře a ten není „holubicí“, i když jeho jméno má ten význam. Je to těžké tělo, které se stane přirozenou kořistí zuřících mořských vln. „Ale“ Hospodin nastrojil velikou rybu a rozkázal jí, aby Jonáše pohltila.

Tam, kde my lidé už nic neočekáváme a očekávat nemůžeme, tam se projeví svatý Bůh, pro kterého není nic nemožné. Námořníci viděli jen zuřící vlny a dravou mořskou nestvůru. Udělali tečku a určitě ji udělal i Jonáš. Ale když my uděláme za něčím tečku a řekneme „hotovo“, tam se mohou začít odvíjet podivuhodné Boží

dějiny. Naše tečka může v Božích rukou znamenat začátek slavné budoucnosti. Ani námořníci ani prorok Jonáš netušili, že Pán Bůh tam nastrojil toho mořského netvo-
ra, aby ho pohltil, ale ne proto, aby ho sežral, ale aby ho zachránil. O čem si všichni mysleli, že je to jistá smrt, právě to se stalo na rozkaz Hospodinův záhadnou záchranou. Takového máme Boha, že ho nakonec všechno musí poslouchat. I dravost mořské nestvůry musí sloužit k tomu, aby zachránila proroka a učinila ho schopnějším pro službu.

Mnozí se už usmívali nad tímto příběhem a zařazovali jej do světa snů a legend. Vykladači Písma i ateisti se už nesčetněkrát dostali do sporu o něj a dospěli k závěru: ne, to není možné! Nechceme se s nimi přít. Nehledě na to, že i moderní výzkumy nepochybně potvrzují možnost takového divu, odvoláme se na Pána Ježíše, který se této příhodě nijak neposmíval. Považoval ji za předobraz svého utrpení (srovnej Mt 12,38-42).

Je nám jasné, že tuto historiku je třeba buď přijmout nebo odmítnout. Víme, že i přírodní zákony jsou dány Stvořitelem a nesmíme si myslet, že si těchto zákonů Pán Bůh neváží. Není jimi ale vázaný. Když to jeho spasitelské plány vyžadují, může přírodní zákony zbavit moci. Uvědomme si, že máme takového Boha, pro něhož spása jediného člověka znamená víc, než všechny přírodní zákony!

Dalo by se rovněž říci, že se nestalo nic zvláštního. Tyto mořské obludy plavaly obvykle za loděmi, aby si našly nějakou potravu. Mohli bychom to považovat za šťastnou náhodu, že se tato velká ryba objevila. My však takovéto náhody neuznáváme. Nic se neděje jen tak nahodile. Hospodin nastrojil velikou rybu. On jí rozkázal, aby Jonáše pohltila. Nedovolil však, aby Jonáše sežrala. Hospodin Jonáše potřeboval, nikoliv ta obluda, a proto se s tímto člověkem i v mořských hlubinách, v břichu veliké ryby, začaly mimořádně nové dějiny. Když už si všichni mysleli, že je konec, tehdy začal v životě prchajícího proroka nový obrat.

Jonáš v břichu mořské obludy pomalu přichází k sobě. Uvědomuj si, že ho voda nedusí. Je obklopený nějakým cizím tělem. Situace je sice dusná, ale přece jen ne smrtelná. V mořských hlubinách, ale dá se tam ještě dýchat. Jeho myšlenky začnou pracovat. Uvědomuje si, že to, co považoval za zasloužený trest Boží, není trestem, ale zachraňující Boží milostí. Pán Bůh se mu postavil do cesty, ale nezavrhil jej. Naopak. Nyní zjistil, že skutečným Božím trestem by bylo, kdyby se mu bylo podařilo uniknout. Hodili ho do moře, pohltila ho mořská obluda, ale nepadl do mořských hlubin, nýbrž do Boží ruky. To Pán Bůh učinil. Vidí jasně, že lidé byli jen jeho pomocníky, ale sám Bůh, že tu pracoval. Ne s lidmi, nýbrž se svatým Bohem tu mám co dělat. Nemám právo lidí odsuzovat.

Tak je to s námi, když se dostaneme do problémů v životě. Rádi obviňujeme a

odsuzujeme ostatní. Děláme to rádi a děláme to jen proto, že jsme se nenaučili žít z Boží ruky.

Jonáš viděl ve všem Boží zásah a v nitru velké ryby se mu otevírají oči. V té strašné tmě se Jonášovi zableskne nebeské světlo a stává se mu jasným, že ho Pán Bůh hodil do této jámy ne proto, aby v ní zahynul, nýbrž proto, aby se naučil poslouchat.

Jonáš, kterého námořníci vyzývali k modlitbám, se nemodlil, neboť měl zavázaná ústa. Nyní, obklopený cizím tělem, kde se cítí jako v hlubinách pekla, nabývá duchovní rovnováhu. Ta strašná trhlina v jeho modlitebním životě se začne zacelovat. Jonáš se modlí ke svému Bohu. Čeho velitel lodi nemohl dosáhnout, toho dosáhl Pán Bůh touto zajímavou modlitební komůrkou.

Sotva kdy se člověk nacházel v takové tísní, jakou vidíme u Jonáše. Známé přísloví praví, že psota naučí člověka modlit se. Tak je to s námi, i s těmi nejlepšími, že bez těchto tísněných komůrek bychom se nemodlili. A když naše modlitby umlknou, Pán Bůh je nucen vrhnout na nás zuřivé vlny a hodit nás do mořských hlubin, abychom se znovu začali modlit.

Proto se bibličtí mužové i ženy dostávali do hlubin. Bez těchto hlubin žije člověk ve tmě jako nějaký krtek v tmavé zemi. Jen v těsných komůrkách se otevírají oči pro Boží svět. Ve velké tísní se rodili Boží modlitebníci.

I Jonáš se modlí. Opět ho vidíme v žilvu Božích lidí. On však dělal ještě víc. Z hlubokosti pokorně volá, křičí o pomoc. Lidsky viděno, jeho stav je naprosto beznadějný. Z této hlubiny bude nadarmo volat. Nikdo jeho volání neuslyší. Má jeho volání vůbec nějaký smysl? Podle lidských měřítek nemá. Jen ten, kdo přebývá v nebesích, ten slyší. Neexistuje taková hlubina a není takové peklo, do nichž by nepronikl jeho sluch. Jen si nezoufejme, když se na nás valí vlny utrpení. Máme Boha, který nás slyší. Tato kapitola nám vypráví o tom, že i z těch nejzoufalejších hlubin existuje východisko pro člověka. Navenek se na Jonášově tísní nic nezměnilo. Naopak, jeho situace se od minuty k minutě zhoršuje. Strach a strašný tlak mu svírají život. Zde už nemá nikoho, kdo by mu pomohl. Jedinou nadějí je mu Hospodin.

A teď se stručně podívejme na obsah jeho modlitby. Je nám jasné, že tu nemáme doslovně zachycenou jeho modlitbu. Je to jen stručný výtah jeho modliteb, které se všelijak opakovaly. To je opravdu velká věc, když se člověk opět smí modlit. Jen pokorný člověk se zase smí blížit ke svému Bohu. To je modlitba opravdově kajícího hříšníka. Už to není modlitba zoufalce, nýbrž modlitba věřícího, důvěřujícího člověka, který se probíjí k jistotě a očekává záchranu od Boha. V ní vlastně vyznává hloupost a pošetilost svého útěku. Kdo se takto pozná ve své nahotě, tomu

nezbývá nic jiného než volat k Hospodinu. Prorok dobře ví, že v této mořské hlubině ho žádné lidské ucho neslyší. Ví i to, že Boží uši nejsou uzavřené. Když se zavrou všechny brány, máme ještě všemohoucího Boha, před kterým neexistují hlubiny a temnota. V jeho rukou se může stát i naše největší beznadějnost jasným světlem a velkou záchranou.

Znovu musíme zdůraznit, že se navenek na jeho tísní nic nezměnilo. „Všechny tvé příboje, tvá vlnobití se přese mne převalily. Zachvátily mě vody, propastná tuň mě obklíčila, chaluhy mi ovinuly hlavu.“ Nebylo to ani k životu ani ke smrti. Prorok vyznává, že „sestoupil ke kořenům horstev, že se za ním závory země zavřely na věky.“ Všechno je skutečně beznadějné, ale: „Ty jsi, Hospodine, můj Bože!“

Jaká je to veliká věc, když někdo ztratil Hospodina a potom smí znovu se sklonit a říci: „Hospodine, můj Bože!“ Člověk, který se už neuměl pomodlit, se zase modlí a vyznává: „Hospodine, můj Bože!“ To je nová modlitba. Už ne obyčejná, už ne zvyková. Kdosi řekl, že je to modlitba složená ze šestnácti žalmů. Nuže, člověk, který se pro svou neposlušnost přestal modlit, musí se znovu učit modlitbě na základě Božího slova. Naše modlitby mohou být zdravé jen tehdy, jestliže jsou živé Božím slovem.

Jonáš se modlil. Byla to neobyčejná modlitba. Byla to modlitba prahnoucí a svtější se duše. Byl to výkřik, volání o pomoc. Vidíme ho, jak se proboují ve víře k jistotě a k vítězoslavné vděčnosti. Navenek se dosud nic nezměnilo, ale jeho duše se změnila. Začala důvěřovat a děkovat. Komůrka těsná, žalář hrozný, ale jedna cesta v ní byla volná, cesta pokorného volání. A Hospodin toto volání slyšel. Jonáš už věděl, že jeho modlitba dospěla do chrámu Boží svatosti. Tuto víru a jistotu dostal však na základě svého pokání. Lidský nářek a křik ještě nic neznamena, jestliže nevyvěrá z ducha pravého pokání. Jonáše nejvíc trápí, že se ztratil z Boží blízkosti. „Ztratil jsem svého Boha a toho bych zase chtěl mít.“ Taková modlitba pravého pokání nemohla skončit v zoufalství. Jeho duše se probíjí k vítězné budoucnosti, která se mu stala jasnou z nově zakoušené Boží milosti. Máme milostivého Boha a v říši jeho milosti není viny, která by nemohla být odpuštěná. Jonáš je obklopený znamením Božího hněvu a Božího soudu, ale jeho srdce se plní vděčností a chválou. Nevidí ještě, jak to bude pokračovat, ale důvěřuje v Boží záchranu. „Od teďka chci, aby můj život patřil Bohu a jen jemu.“ Jakoby už zapomínal na to, že je v břichu veliké ryby a že je v podstatě odsouzený k smrti. Ne, on skládá Bohu sliby a chce je i splnit. „Když mě vysvobodíš, budu ti obětovat hlasem vděčnosti.“ Nevíme, co sliboval, ale sliboval. Asi se dá uhádnout, co to bylo. „Budu tě poslouchat! Pošli mě, kam chceš, ochotně půjdu!“ Pravda, víme i to, že v nouzi člověk slibuje kdesi, ale lidstvo je v podstatě strašně nevděčné. Když se

bouřka přežene, na své sliby rychle zapomínáme. Jonáš se zaváže: „Co chceš, chci i já! Pravda, mé sliby nestojí za nic, dokud mi nepomůžeš.“ U Hospodina je spása, ale v tuto záchranu věří už prorok neohroženě. U Hospodina je spása! Tato věta byla poslední v jeho modlitbě.

Hospodin uslyšel jeho volání o pomoc a rozkázal veliké rybě, aby ho vyvrhla na pevninu. Nejdřív musela k pevnině na Boží rozkaz připlavat a pak, jako kdyby dostala nějaké žaludeční křeče, začala zvracet. Tak se dostal prorok na pevninu. Bůh vytrhl jeho život z jámy. Boží vyslyšení nás vždycky nějak překvapí. Vždycky zchudneme, když Pán nebes neodpovídá na naše modlitby. Mohli bychom být bohatší, kdybychom se věrněji modlivali. Vždyť Hospodin nás rád slyší. Proč tedy máme tak mnoho nevyslyšených modliteb? Je na čase, abychom se nad tím vážně zamysleli.

Ale dejme pozor! Našemu Bohu jde o to, abychom prožívali jeho pomoc, ale jde mu i o to, abychom prožili změnu smýšlení. Bez pokání by i jeho pomoc byla marná. Pro Pána Boha bylo snazší nastrojít velikou rybu, než nalomit člověka. Co všechno musel Pán Bůh podniknout, aby změnil proroka. Můžeme říci, že Pán Bůh měl poměrně málo starostí s rybou, ale velmi mnoho s prorokem.

Jonášovy dějiny jsou našimi dějinami. Od prvního syna, od Kaina, až po naše dny, všichni jsme v rozporu s Bohem. Pro téhož vzpurného člověka „zuří vlny“ tak prudce i v naší době. Ale jak vidíme, tohoto vzpurného člověka Pán Bůh stále hledá a všechno ho musí poslouchat, aby tyto své vzpurné syny a dcery mohl zastavit na útěku.

Jonášova cesta do Ninive probíhala velikými oklikami. Před těmi křivými cestami nás chtěl Pán Bůh varovat i touto knihou. Proto a jen proto ji máme v Bibli. Člověče, nevyplatí se ti vzdorovat. Saule, Saule, marně je ti proti ostnům se zpěčovat! Což nemáme i mezi sebou takové prchající? Pán Bůh má s nejedním z nás těžké poručení. Tak velmi těžké je probudit proroka. Uzejme, že někdy je snazší probudit nevěřící k důvěře v Boha, než Boží proroky, kněze a starší přivést k pokání. Někdy se zdá, že je to cesta skoro nemožná. Takový vývoj mají tragické dějiny Boží církve na zemi. Pokání začíná u jednotlivců a k tomu nás může vést jen Duch Boží.

Takoví jsme my zákoníci. Nechceme se poddat, nechceme sehnout svou šíji pod jármo poslušnosti a pokory. Skutečné pokání je Božím darem a všechna Boží navštívení, jako bouře v životě církve, měla jen ten smysl, aby nás přivedla k pokání. Soud má začít na Božím lidu a musíme se vážně zkoumat, zda ty těžké soudy nenastávají právě kvůli naší nekajčnosti! Tato kniha nás všechny chce postavit před otázku pokání. Pán Bůh nám připravuje cestu i tísní i „břichem ryby“, ba i mno-

hými slabostmi a chybami, aby nás svými navštíveními mohl přivést na správnou cestu. U Hospodina je spása! To je vážná pravda i pro nás. Spása nejen pro Jonáše, ale i pro celou současnou církev. Tam, kde synové a dcery církve nastoupí cestu pravého pokání, tam se otvírají pro ně nové časy milosti.

5. POKÁNÍ NINIVANŮ – JON 3,1-10

Nevíme, kolik času uplynulo po tom, co prožíval Jonáš na moři. Jedno však víme, že po určité době se stalo slovo Hospodinovo k Jonášovi podruhé. To je věrnost Boží k člověku, že k němu znovu promluví. Už promluvil a znovu mluví a říká totéž. Známe přísloví, že „panáček dvakrát nekáže“. Ale Hospodin k nám promluví jednou, dvakrát a opakuje to mnohokrát. Neopakoval by se, kdyby nemusel. Poslouchat jeho řeč podruhé, potřetí je pro nás trapné, protože nás upozorňuje, že jsme něco nesplnili. Připomíná nám to naši neposlušnost. Kteří rodiče nebo kazatelé nepoznali tuto bídu! Kdyby Jonáš poslechl poprvé, nemusel by se Pán opakovat. Jak vidíme, Jonáš po svém vysvobození neutíká do Ninive, aby dohonil, co zameškal. V temnosti moře se naučil poslouchat. Jde jen tam a jde jen tehdy, když ho Pán Bůh pošle. Musíme se naučit i svou nejsvětější prorockou službu vykonávat jen na Boží vyslání. Víme, že Izrael udělal jednou tu osudnou chybu, že nechtěl jít do boje, ale potom, když byl Pánem Bohem usvědčený ze své nevěry, pokusil se jít do boje bez Božího rozkazu. Samozřejmě, že takové cesty nikdy nevedly a nemohly vést ke zdaru. Mnoho škody se už nadělalo na Božím poli, když kazatelé podle své vůle konali zdánlivě „svaté“ věci, k nimž nedostali rozkaz a poslání. O takových prorocích nám Jeremjáš napsal: „Já jsem ty proroky neposlal, a přesto běží, nemluvil jsem k nim, a přesto prorokují“ (Jr 23,21). Jonáš se naučil čekat a chce jít tam a stát tam, kam ho Pán pošle. A Pán Bůh nemeškal. Znovu promluvil. Jeho rozkaz se v ničem nezměnil. Jen prorok se úplně změnil.

Tragédií a bídou lidského pokolení zůstává to, když se nemění. Apoštol nám píše, nejen že jsme se změnili, ale že se měníme od slávy k slávě. Včera jsme byli pěkní, dnes jsme už lepší, ale zítra máme být ještě lepší. Pravda je, že měnit se je možné ve dvou směrech. Známe lidi, kteří se mění ke své škodě. Možný je i sestup dolů. Jonáš se změnil a stále se mění. Poprvé uslyšel, vstal, ale utíkal a teď poslouchá, vstane a poslechne. Boží plány jsou neodvolatelné. Jeho generální linie se nemůže měnit. Vidíme to i při povolání Šimona, syna Jonášova. Víme, že v životě tohoto učedníka nastal takový otřes, že se chtěl vrátit ke svému původnímu povolání. Ale Pán mu řekl: „Já jsem se nezmylil, jdi a pas mé ovečky!“ (J 21,15-17) To je vážné napomenutí pro všechny vychovatele a rodiče. Nesmíme dávat rozkazy, které ani sami nebereme vážně. Rozkazy necht' vyvěrají ze světla zdravého života a necht'

znamenají generální linii celého našeho života. Dávat rozkazy, které vážně neuplatňujeme, jsou otravou pro naše děti. Děti to brzy zjistí a samozřejmě nás ani neposlechnou.

Podívejme se, jak zněl Boží rozkaz doslovně: „Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a povolávej v něm, co ti uložím.“ To bylo a zůstává vždy úkolem pravých proroků, říkat jen to, co jim Pán Bůh vloží do úst. Jen Boží slovo podávat a nic jiného. My kazatelé se na tomto poli i mnoho provinujeme. Samozřejmě, že při takové službě je nutné mít otevřené uši. Kam mám jít a co mám mluvit, stává se ustavičným problémem Božích proroků. Jen těm prorokům, kteří žijí v Boží přítomnosti, se otvírají tajemství Božích plánů, ale ani pro ně to není vždycky laciné a snadné. Požehnaně můžeme vykonávat jen tu práci, která nám byla Pánem svěřená. Účinné slovo můžeme mít jen tehdy, když pečlivě nasloucháme tomu, co nám Pán Bůh řekl. Nikdy to nemůže být lacinou záležitostí. Tu zvěst si musíme vybojovat na modlitbách. Pro mnohé kazatele je kázání lacinou záležitostí, spíš jen otázkou slovní techniky, obratnosti. Domnívají se, že už vědí, jak na to a nepozorují, že je to ten nejzákladnější omyl v jejich životě. Pán Bůh se vázal a váže i dnes na službu slova. Necht' posluchači poznají z našeho projevu, že my o pravdě nejen hovoříme, ale že v ní i žijeme. Zvěst musí být kouskem našeho života. Musíme se stát spoluúčastníky evangelia, jak nám to Duch Páně prostřednictvím Pavlovým odkazuje (1K 9,23).

Zajímavé je, že předběžně Jonáš nedostane jiný rozkaz než že má jít do Ninive. Ostatní se doví postupně. To je Boží způsob: neoznámít nám své plány naráz, nýbrž postupně. To znamená, že prorok bude muset v Ninive znovu naslouchat. To je základ každé prorocké služby. Naslouchat a na cestě stále znovu naslouchat. Jen tak můžeme dostat osvobozující slovo pro hynoucí lidstvo. To je Boží mobilizace a jen prostřednictvím poslušných je možné dosáhnout řešení problémů.

A Jonáš šel... Byla to dlouhá cesta a vůbec ne snadná. Na moři se mnohému naučil. Z toho, co vytrpěl, se naučil poslušnosti. Mnozí se ničemu, ale vůbec ničemu nenaučí a to je strašná bída. Stále se setkáváme s lidmi, kteří se nechtějí učit a nedají si říci. Jsou to pyšní lidé a takovým se Bůh protiví (Jk 4,6; 1P 5,5). Znamená to mnoho, když se člověk i se svými nesprávnými cestami dá poučit a vnitřně obohatit. Dosáhne tím dokonalejšího sebepoznání. To je vysoká škola, kterou nemůže nahradit žádná univerzita. Naše doba potřebuje svědky, kteří přežili svou smrt, jak tomu bylo s Jonášem v břichu veliké ryby. To byla škola hlubokého pokání. Kdo se sám nezatrese před svatým Bohem se svým vlastním hříchem, ten ať se nepokouší přesvědčit ostatní lidi o jejich hříchu. Kdo chce vyvolat pokání, musí sám skutečně v pokání žít.

Jonáš tedy vstal a šel do Ninive. Bylo to velké město, jedno z nejstarších měst světa (srovnej Gn 10,8-11). Bible považuje Kaina za prvního stavitele města. Velká města jsou podle Božího slova místy, kde se uplatňuje lidské panství, kde panuje člověk nad člověkem. Čím větší je město, tím víc hříchu se v něm nahromadí. Lidské davy jsou pařeňštěm zločinů. I zlo Ninivanů volalo až do nebes. Byly tam radnice, věznice, kasárna a skrývala se v nich i mnohá zloba. Ale Hospodinův zrak je obrácený i do těchto míst, i ta chce zachránit. Víme o tom, že Pán Bůh chce mít v nebi krásné město, ve kterém nebude mít jen zlaté ulice, ale i vykoupené obyvatele, oprostěné od zloby a podlých náruživostí. Obyvatele, kteří o pravdě nejen hovoří, ale také v ní žijí. I sám Pán Ježíš zaplakal nad Jeruzalémem a chtěl shromáždit jeho děti jako kvočna svá kuřátka (Mt 23,37; L 13,34). Tato Boží láska zotvírala i proroka Jonáše a připravovala ho na záchranu toho města.

Jonáš se stane prvním velkoměstským misionářem. Nevíme všechno, co k nim hovořil, ale předmět je nám známý: „Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno.“ Měli krátkou dobu na rozmyšlenou. Zpráva o tom, co Jonáš řekl, je velmi stručná, ale úspěch byl ohromný. A právě ten úspěch vzbuzuje v nás zvědavost. V čem se skrývalo tajemství úspěchu? Vždyť něco podobného sotva kdy lidstvo prožívalo a sotva najdeme evangelistu nebo misionáře, kterému by se takhle dařilo. Dějiny Izraele, stejně jako dějiny rané církve jsou proniknuty misijním duchem. Vlny duchovních probuzení znovu a znovu čeřily hladinu lidského moře. Kdekoliv a kdykoliv nastalo probuzení, musíme je považovat za dar Boží milosti, která touto cestou účinkovala k oživení církve. Ale i to víme, že Pán Bůh nikdy nejednal bez lidí. Evangelizovat není dáno každému. Najdou se i schopní kazatelé, ale nejsou to evangelisté. Ti jsou darem a církve si je musí vyprosit. Církve nemůže být zdravá, nemá-li misijního ducha. Nemůže pěstovat jen sama sebe. Je tu i pro ostatní. Je pravda i to, že chce-li církve konat misii, musí k tomu mít od Boha poslané služebníky a služebnice, jakým byl Jonáš pro Ninive. Probuzení je Boží záležitostí, ale nikdy je nebude konat bez nás.

V našem textu čteme, že „Jonáš vešel do města a procházel jím jeden den.“ Slovo měl od Boha a to slovo nečekané účinkovalo. Přineslo to, co ani sám Jonáš neočekával. Zlo, které ve městě páchalo, bylo veliké, nic dobrého se nedalo očekávat. Chápeme Jonáše, že nečekal obrat. Ale obrat nastal. Jak se to mohlo stát?

Mohli bychom odpovědět následovně: od Boha poslaní lidé mají vždy účinné slovo. Ale nesmíme si myslet, že jim to vyjde zadarmo. Ne, Boží poslové musí o dobré slovo stále statečně zápasit. Nikdy ho nemáme v zásobě, vždy je darem nebes, vždy si je musíme vyprosit. Jen ti, kdo o ně zápasí na modlitbách, ho dostávají.

Jonášovo kázání mělo úspěch. Ale nedivme se tomu! Vždyť se rodilo v mnoha

bolestech. K této službě si musel Pán svého služebníka důkladně připravit. Nejdřív nástroj polámal, aby mohl jeho prostřednictvím zlomit i ostatní. Z jeho kázání známe vlastně jen jednu větu. Což Jonáš operoval jen touto jedinou větou celých čtyřicet dní? Nemyslím. Ale musíme se tu i opravit. Jonáš nekázal. Čteme, že volal! Nevíme, jaké měl vzdělání, zda prošel odborným školením bohosloveckým, ale jedno víme, že na bouřlivém moři, pod tlakem bouřlivých vln a v břichu ryby prošel takovou teologickou fakultou, ke které se žádná teologická fakulta nedá přirovnat. Naučil se tam, že Božímu slovu je možné porozumět jen cestou poslušnosti. A když na závěr svého pokání sliboval Hospodinu poslušnost, složil kněžský slib.

Úspěch Jonášovy služby je neobyčejný. Toto tajemství nás zajímá. Co to mohlo být, co tak mocně pohnulo celým městem? Jonáš vlastně nekázal, ale vydával osobní svědectví. Vyprávěl své životní dějiny. Nehovořil tu ani kněz, ani teolog, ani výborný řečník, ale svědek. Zvláštní životní dějiny, které vyburcovaly svědomí a srdce. Bylo to doznavání hříchu a důraz musel klást na to, že se to všechno muselo stát kvůli nim. Všichni pochopili, že tu nevykládá nějaký vědec nebo filosof, ale člověk, kterému se tato zvěst stala žhavou otázkou srdce. Ninive mělo před sebou člověka, který stál celou svou bytostí za tím, co mluvil. Byla to osobní valuta z ryzího zlata.

Nejsme proti odbornému vzdělání. Teologii je třeba se učit svědomitě a důkladně. Nemůžeme být správci Božích tajemství, nemáme-li o ně živý zájem. Jen hledajícím lidem se otevírají dveře. Ale při tom si musíme jasně uvědomit, že žádná odborná věda nemůže nahradit prožitek Boha. Vědců a mudrlantů bylo v Ninive jistě mnoho, ale člověka, který tak hmatatelně prožíval Boží spasení, a to ve prospěch druhých, takového v Ninive neměli. Můžeme si představit, jak mohl Jonáš svědčit o Boží milosti, kterou tak hmatatelně prožíval ve svém životě. Zde narážíme na problém, se kterým se často setkáváme. Poznal jsem jednoho velmi vzdělaného duchovního. Slyšel jsem ho tu i tam promluvit velmi dobré slovo. Z jeho řeči však se nedalo nijak zjistit, zda tento muž má ženu a děti. Nic neprozradil ze svého osobního života. Víme, že mnohým lidem se taková forma zvěsti líbí. Já osobně jsem to tak nedělal. Našli se i tací, kteří se nad mou formou zvěsti pohoršovali. Říkali: „Neměl by svou manželku a děti připomínat, zmiňovat. Měl by zvěstovat jen a jen slovo o kříži.“ Přemýšlel jsem vážně nad tímto problémem. Rozhodující musí být pro nás nikoliv to, co si jeden nebo druhý přeje, ale jak vypadá tato otázka ve světle Božího slova. Je pravda, že Bible nechce být knihou lidí, ale knihou svatého Boha. Avšak při tom její převážná část spočívá v popisování osobních životních problémů. Bible nám vypráví o tom, co prožívali lidé. Je to spor velmi starý, co máme zvěstovat. Jedni říkají: jen a jen ty objektivní pravdy Boží. Druží

zase tvrdí, že objektivní pravdy se stanou mrtvou literou, pokud se nestanou tělem a krví kazatelů. Podle toho soudíme, že objektivní pravdu musí prožívat ti, kteří ji podávají. Bez tohoto osobního svědectví by nenastalo v Ninive takové probuzení a že se bez toho ani my nemůžeme stát lidmi, kteří probouzejí v lidech víru v Boha. Na takové osobní svědky čekalo i to velké město a i dnes na ně čeká a hledá je tento svět. Ale nejen on, ale i Boží církev, jak nám to oznamuje apoštol, když hovoří ještě o němém stvoření, že toužebně očekává nikoliv objektivní pravdy Boží, nýbrž zjevení synů Božích (Ř 8,19).

Zajímalo by nás i to, jaká byla Jonášova řeč, zda milá, líbezná, potěšující, anebo jen tvrdá a neúprosná? Pán Bůh je láska. Tato pravda musí být heslem každého svědka. Pán Ježíš nazval Ducha svatého Utěšitelem. Mnozí věřící lidé zdůrazňují více jen tuto stránku Boží tváře. Známe kazatele, jejichž svědectví oplývá zveličováním Boží lásky. Jako kdyby bytost svatého Boha byla jen láskou. Boží sláva se projevuje nejen v milosti, ale i v pravdě. Nejen láska, ale i soud a spravedlnost. Ten, kdo chce kázat jen o Boží lásce, zdeformuje Pánovu osobnost, jeho slávu. Pak, myslím, zvěstuje víc nějakou modlu, ale ne svatého Boha. Myslím, že Jonášova řeč byla převážně tvrdá. Pán Bůh se rozhněval na Ninive a tento hněv byl nekompromisní. Ne, ještě čtyřicet dní a město bude vyvráceno. Tento nekompromisní Boží hněv prorok zvěstuje bez ohledu na osobu. Což mezi nimi nebyl – vždyť tam žilo podle odhadu víc než 600 000 lidí – i dobrý člověk? Byli opravdu všichni odsouzenímohdlní? Víme, že vždy, když Hospodin chce soudit, bere ohled i na spravedlivé. Vždyť i v Sodomě Abraham o ně zápasil a Hospodin se chtěl smilovat nad celým městem, kdyby v něm našel aspoň deset spravedlivých (Gn 18,23-33). To je biblická zásada. Nejprve musíme hledat to, co je dobré a jak jen to je možné, chceme o všech lidech myslet a říkat to dobré. Tato zásada platí, jak nám to oznamuje i Zacharjáš: „Nezamýšlejte nikdo ve svém srdci proti bližnímu nic zlého. To všechno nenávidím, je výrok Hospodinův“ (Za 8,17).

Víme, že jsou i přísnější povahy. Lidé pevné a rozhodné vůle. A ti jsou v nebezpečí, že budou drsní a suroví. Jonáš patřil k takovým lidem. Jeho řeč byla spíš tvrdá než laskavá a přijemná. Lidé všeobecně takové tvrdé řeči neradi slyší. „To je hrozná řeč! Kdo to může poslouchat?“ Tak hovořili i o Ježíšově řeči. A čteme, že od té chvíle mnozí z jeho učedníků už s ním víc nechodili (J 6,60.66). Jonáš je tvrdý, nekompromisní – a přece má lidi na své straně! Ohromný úspěch! Hřích je hřích a zloba je zloba. Jonáš je nešetří, pojmenoval jejich hřích a přesto má tyto lidi na své straně. Jak se to mohlo stát? Pravděpodobně jeho svědectví muselo být současně evangeliem. Když jim vyprávěl o svém strašném zážitku na moři, nemohl při tom vynechat i zmínku o té přenesmírné Boží milosti, která ho volala k pokání. Jonáš

měl mluvit jen to, co mu Pán řekl a k Boží zvěsti patří nejen zákon, ale i milost, nejen spravedlnost, ale i láska. Myslím si, že ani sám nepozoroval, že je tímto způsobem nabádal k pokání, možná, že ani sám nechápal dosah své zvěsti. Proč jim dává čtyřicet dní na rozmyšlenou? Vždyť už v tom se skrývala výzva ke změně způsobu života.

I my se chceme u Jonáše naučit tvrdosti i měkkosti. K Boží slávě patří obě vlastnosti. Jestliže zanedbáváme jednu nebo druhou, ochuzujeme ho v jeho slávě a tesáme si bohy podle svého přání. Takové modly nám však nepomohou, ani nás nikdy nezachrání. Je nejvyšší čas, abychom se uzdravili a stali se zvěstovateli té pravé Boží tváře. Abychom měli jediného Boha, který je láska sama (1J 4,8), který však umí být i ohněm spalujícím (Mal 3,2; Žd 10,26.27). A chceme si uvědomit, že je něco strašného upadnout do rukou živého Boha. A Jonáš vstal a volal: „Ještě čtyřicet dní a vaše město bude vyvráceno.“ A stalo se to, co ani Jonáš nečekal. Muži ninivští uvěřili zvěsti a činili pokání.

Probuzení je velkým problémem církve. Jsme už takoví, že znovu usneme. Nejen učedníků v zahradě se musel Ježíš ptát: „To jste nemohli se mnou bdít jednu hodinu?“ (Mt 26,40) – To musí Pán dělat se svou církví stále. Když církev zaspí, hrozí jí nebezpečí, že zaspí navěky. Touha po probuzení zůstává žhavou touhou Božského lidu po všechny věky.

Neslyšíme nic o tom, že by ve městě někdo konal přípravnou práci. Víme, že i Ježíšovu činnost předcházela taková příprava od Jana Křtitele. Zde neslyšíme nic podobného. Prorokova služba nebyla marná. Muži města uvěřili Bohu.

Jak velká je tato věta! Ne děti nebo staré babičky, ale muži uvěřili! Nejmarkantnějším znakem skutečného probuzení je to, že muži se probudí a uvěří. Ne jen oni, ale i oni. Muži jsou všeobecně tvrdí a tak lehce se nepohnou, ale zde se pohnuli. Když do Sodomy přišli nebeští poslové, zdála se sodomským občanům jejich zvěst jako nějaké žertování. Ale zde byli bodnuti až do srdce a uvěřili zvěsti. Tento oheň se zapálil a potom jakoby hnaný nějakým větrem se i šířil. Zasáhl i královský palác. Jak to jen bylo možné, že jediný Boží posel za tak krátký čas mohl mít tak obrovský úspěch? Jak se mohl jediný člověk dostat k tolika lidským srdcím? Považujeme to téměř za nemožné. Jediní je to skutečně nemožné, ale Jonáš nebyl při této službě sám. Při každém probuzení tomu tak bývá, že evangelista neúčinkuje sám, on jen zapaluje oheň a ten se potom samočinně šíří.

Zásah je neobyčejný, i královský palác je zasažen. Víme, že ty nejvyšší vrstvy národa jsou nejméně přístupné slyšet Boží pravdy. Dějiny znají takové případy, že i královské domy byly zasažené ohněm probuzení, ale tyto případy jsou vzácné. Víme, že i Herodes byl probuzený Janem, leccemus uvěřil, rád mu naslouchal (Mk

6,20), ale nerozhodl se. Král města Ninive byl jiný – uvěřil zvěsti a zlomil se na základě Božích pravd.

Jednomu se však divíme. Jak mohl Jonáš jako cizozemec konat svou službu v tomto městě bez překážek, nerušeně. Určitě byla a musela být v takovém městě veřejná bezpečnostní opatření. Kde je mnoho lidí, a k tomu ještě zlých, tam nemůže chybět policie. Zdá se, že tehdy vládly ještě jiné zákony, že i neznámý cizinec mohl veřejně vystupovat.

Při skutečném probuzení (v dobách reformace) tomu tak vždycky bývá, že mnozí, kteří to neberou tak vážně, se připojí. Když Izraelité na Boží rozkaz vytáhli z Egypta, táhli s nimi i mnozí, kteří se jen přidali k zástupu. Určitě i v Ninive bylo takových lidí nemálo. Každý se musel obrátit – tak to cítili všichni. Časy velkých převratů jsou i nebezpečné časy. Jsme tvorové stádního založení a všelicos děláme jen pod tlakem okolností. Není všechno zlato, co se třpytí. Jan Křtitel byl strážlivým mužem a upozoroval, že k jeho křtu se hlásí i lidé, kteří nečinili upřímně pokání (L 3,7nn). Jak tomu bylo v Ninive? Nebyl to i zde jen vznícený vích slámy, který rychle vzplane, ale stejně rychle uhasne?

Každé probuzení je třeba měřit podle doznání hříchu. Město Ninive se svým králem k takovému poznání dospělo. Skutečné pokání je vždycky spojeno s nějakým činem. Při každém probuzení musí platit Janův požadavek: „Neste tedy ovoce, které ukazuje, že činíte pokání“ (L 3,8). Ninive nezůstalo jen u zbožného vzdychání, ale projevalo se i činy. Setkáváme se tu s duchem pokání marnotratného syna. Ten se neptal na chyby svého bratra, viděl jen své viny. I obyvatelé Ninive by mohli vyhledávat všelijaké výhrady i proti Jonášovi samému. Chceme-li vyhledávat chyby a vady, vždycky je najdeme. I Jonáš měl své povahové chyby, ale ninivští o tom nemluví. Neobviňují ani jeden druhého. Všichni jsme se provinili, všichni jsme pod soudem. Tak mnoho bychom se mohli od nich učit! Nastala ohromná proměna v celém městě. Nepřátelé se stali přáteli. Celým městem znělo jedno heslo: všichni se musíme pokořit, činit pokání. Ale z čeho? Král v Ninive i se svými úředníky mají jasno, z čeho mají činit pokání. Najednou se objevila vyhláška, aby se všichni lidé postili. Nejen oni, ale i domácí zvířata. Zdržet se od jídla a pití a ještě i zvířata. Za druhé, aby si všichni oblékli smuteční roucha a volali z celé síly k Bohu. Nic neslyšíme o tom, že by byl Hospodin něco takového prostřednictvím proroka od nich žádal. Ale tento vyhlášený půst svědčí o tom, že své pokání brali vážně. To, co jim až dosud bylo středem života, okolo čeho se točily jejich zájmy, ztratilo rázem svou váhu. Jen jedno je zajímavé, jak by mohli získat přízeň milostivého Boha. Všichni volají, všichni křičí ke svému Bohu. Do svého půstu zahrnují nejen své děti, ale i zvířata. Nedám-li svému zvířeti potravu, začne řvát. Zdálo by

se nám, že by bylo nejrozumnější těmto nevinými zvířatům něco hodit, aby nás přestala vyrušovat. Ale ne, nechtějí se nad nimi smilovat. Jen ať řvou! Bylo to trochu přehnané, ale bylo to projevem vážnosti a důslednosti. Opravdově kající člověk je schopný vykonat leccos, co by jinak neudělal. Netrápí ho ten řev, naopak, jen ho posiluje v jeho horlivosti dostat se do blízkosti milostivého Boha.

Skutečné pokání chtěli vyjádřit nejen tímto až přehnaným postem, ale i změnou oblékání. Už je nezajímá marnivost a pýcha tohoto světa. Nejen jídlo a pití ustupuje do pozadí, ale i přepychová móda. Všelijaké líčení a pudrování ztratilo rázem půvab. Tělu se už nevěnuje taková pozornost. Žijeme v době zápasu o rovnost mezi lidmi. Všichni bychom si měli být rovni. Je to pěkná snaha, ale zdá se nám, že nedosažitelná. Vždyť nejsme vůbec stejní. Zde však vidíme něco z té rovnosti: král i žebrák jsou stejně oblečení. Takovouhle rovnost není schopna vytvořit žádná politická moc, to je možné jen lidem skutečného pokání. Víme, že pokání není možné nadiktovat veřejnými nařízeními. Jak to, že v Ninive takové nařízení účinkovalo? Zde nejde jen o nařízení, nýbrž i o příklady a ty vždycky táhnou.

Ve městě ještě svého krále takhle neviděli. A takové příklady nejen táhnou, ale i nutí. Naše pokání musí vyjádřit i náš oděv. Známý je případ patriarchy Jáкова. Provinil se a poznal to jasně na hněvu svých dětí. Když chtěl učinit důkladné pokání, vydává rovněž podobné nařízení (Gn 35,4). A my ho obdivujeme, my mu i závidíme, že má takovou autoritu, že ho poslouchají všechny děti i vnoučata, že se svlékají a kladou do hrobu, co jim bylo tak milé.

Musíme však opětovně zdůrazňovat, že skutečné pokání nesmí nikdy zůstat při zbožných citech nebo vzdeších. Naše viny mají svá konkrétní jména. Ninivští vědí, od čeho se mají odvrátit. „Každý ať se odvrátí od své zlé cesty a od násilí, které mu lpí na ruce.“ Ta niterná změna se projeví i ve vnějších činech. Všichni musí vědět, že se s nimi něco děje. Lítost ještě nestačí, hřích je třeba i napravit. Jákob zařizuje zvláštní pohřeb pod dubem (Gn 35,4,8) a Zacheus rozdává nespravedlivě získaný majetek (L 19,8). Hřích je něco vážného a kdo poznal svůj hřích, ten musel leccos učinit, co by jinak nikdy neučinil. S otázkou pokání jsme i my na štíru. Stále se nám vynořuje problém, zda je to akt jednorázový, anebo trvalý. Když chceme, aby dítě žilo, musí se narodit. Ale potom musíme o ně vytrvale pečovat. Musíme neustále žít v tomto duchu pokání. Jestliže to nečiníme, ožije v nás starý člověk a náš stav se může stát horším, než byl předtím. Čím víc se blížíme Bohu, tím lépe vidíme své skvrny. Naše povolání, rodina, práce, občanské soužití, i naše náboženství potřebuje očistění. I naše modlitby i služba slova se musí dostat pod očistný vliv Pána Ježíše. A to se může stát jen tehdy, když se nám pokání stane svátostí života. Ani nemusíme být násilníky jako Ninivští, ale naše ruce mohou být přece pošpi-

něné neoprávněným vlastnictvím. Naši družstevníci se dostávají do pokušení zašpinit své ruce při hospodaření společným majetkem. A i to je možné, že naše viny mají jiná jména než u Ninivských.

Sestry a bratři, dejme si říci: nenastoupíme-li cestu trvalého pokání, budou časem mezi našimi bratřími opilci – pokud je už nemáme mezi sebou. Kdy přestanou být mezi námi sváry a roztržky? Kající lidé nemají chuť k hádkám. Celou tuto otázku bychom měli přezkoumat ve světle Daniela 9,3-8.18; Ezdráše 9,5nn; 1S 25,24.

A kdy máme činit pokání? – Pro Ninivské znělo: Dnes! Boží výzva vždy zní takto: Dnes! Satan nám vždy bude našeptávat: Zítří! A známe lidi, kteří to stále odkládají. Což mezi sebou takové lidi nemáme?

V tomto oddíle máme jeden velice zajímavý úkaz. Ninivský král vyzývá k pokání: „Kdo ví, možná že se Bůh v lítosti obrátí a odvrátí od svého planoucího hněvu a nezahyne.“ Není to teologie Izraele, ale projevuje se v ní tušení Boží milosti. My máme už víc vědomostí, víme, že máme milostivého Boha, který si dal velmi záležet na tom, abychom nezahynuli. My víme, že Hospodin nechce smrt hříšného člověka, jen odsouzení hříchu. Může se však i náš Bůh změnit? - Máme před sebou pohany, kteří se postí, kteří se koří, aby i toho velikého Boha změnili. A jak vidíme, dosáhnou i toho, co chtějí. Hospodin se odvrátil od svého předsevzetí, změnil své plány. Neučiní jim tak, jak řekl. Jak tomu máme rozumět? Vždyť podstatou Boží je neměnnost a zde vidíme, že i svatý Bůh se mění.

Boží kajícnost – copak smíme něco takového vyslovit? Vždyť kajícnost je projevem člověka, který něco zameškal, v něčem se zmýlil, udělal něco zlého, prostě se minul cíle svého bytí. Ale svatý Bůh, Hospodin?

Žalmista o něm hovoří, že jeho slovo je přímé a každé jeho dílo stálé (Ž 33,4). Silný Bůh není člověk, aby se měnil, ani syn člověka, aby litoval. Což něco řekne a nevykoná to? Což něco řekne, aby se to nestalo? Takto nám ho maluje Mojžíš. A tuto pravdu nám potvrzuje i prorok Samuel, když stojí před neposlušným králem Saulem: Ne, věčně trvajícím vítěz Izraele nebude klamat ani nebude litovat, vždyť není člověkem. Na tomto pevném základě stojí Boží mužové v Božím slovu. A na tomto pevném základě chtěl stát i Jonáš. Chtěl mít svatého Boha, který se nemění a ničeho litovat nemusí. Nemůžeme popřít, že v tom měl Jonáš pravdu. My tuto pevnou podstatu vypustit ani nemůžeme, protože by se nám zhroutil nejen Boží svatost, ale ztratili bychom samotného Boha.

3. kapitola však končí zajímavým akordem. Hospodin litoval svého úmyslu a neučinil zlo, které ohlásil. Tato změna v Božím jednání hluboce otrásla Jonášem. Dostal se tím do ohromné vnitřní krize. Tato Boží kajícnost se mu nelíbila.

Jak máme rozumět této Boží změně v Božím jednání?

Ze slova Božího známe dvojí Boží lítost. Zaprvé: Pán Bůh litoval, že stvořil člověka (Gn 6,6). To je lítost bolestná a pro nás velmi trapná. V našem textu jde o lítost Boží nad zlem, jež měl v úmyslu vykonat, ale potom nevykonat. To je lítost pro člověka radostná. Pravda, a to musíme zde zásadně zdůraznit, že tato druhá lítost může nastat jen na základě naší změny. Jsou dvě věci, které jsou veliké v životě člověka. Velmi hrozný je hřích, ale ještě něco většího je poznání hříchu a následující pokání. Tato hrozba je žádoucí a je tím největším, co se může stát v životě člověka. To je věc tak velká, že vzruší i nebesa. Pohne i srdcem svatého Boha. Kající a jen kající člověk narušuje plány a soudy Boží, neboť je větší radost nad jedním člověkem, který činí pokání než nad devadesáti devíti, kteří pokání nepotřebují (L 5,7; 15,10). Nepotřebují! I takové lidi známe a máme mezi sebou. Nezapomeňme, že máme svatého Boha, který se hluboce rmoutí nad naším hříchem. Činí tak na základě své svatosti a spravedlnosti, nemůže nás ušetřit před svým soudem, ale chce se nad námi slitovat, jestliže se odvrátíme od svých zlých cest. Tak a jen tak nastane změna i v Božích soudech (Čti Jr 18,7-10).

Probuzení v Ninive. Proč ne nyní a proč ne mezi námi? Což by naše doba něco takového nepotřebovala? Proč ne i prostřednictvím naší a mé služby? Proč tomu tak není? Proč naše služba nezabírá, duší do hloubky se nedotýká? Když se s námi nic neděje, je to nebezpečné a měli bychom se nad tím zamyslet. Časy probuzení jsou časy milosti, nemůžeme je samovolně vyvolávat, ale když je nemáme, musíme se sami do vlastních řad a do sebe podívat a zkoumat příčiny. Aby v Ninive došlo k probuzení, musel Bůh svého proroka důkladně změnit. Je velmi možné, že právě nám – mně – je třeba se změnit, aby Bůh mohl probudit i ostatní. Svůj hřích musíme jasně vidět, aby mé okolí mohlo poznat svůj hřích. Sníme o takových časech, kdy by v našich rodinách a v našich sborech se pohnuli nejen jednotlivci, ale celé rodiny a celé houfy řešily své hříchy. Dejme pozor, v knize Jonášově vidíme, že Pán Bůh chtěl probuzení, ale jeho prorok nikoliv. A kolikrát se to v dějinách církve opakovalo! Proroci, kněží, starší sborů, presbyteři, je nechťeli. Dejme si pozor, vždyť i my se můžeme stát zákoníky, kteří se stanou největší překážkou probuzení v církvi.

6. SOUCITNÝ BŮH A ROZHŇEVANÝ PROROK – JON 4,1-11

Jak se mohlo stát, že Boží prorok po tom slavném prožitku záchranu a po tak velkém úspěchu v Ninive takto ztratil rovnováhu? Všechno v našem životě má své kořeny. I tato krize je měla. Jonáš cítil, že touto změnou v Božím jednání se zhroutil jeho teologie. I my jen neradi opouštíme své vyzkoušené chodníky. Hospodin Bůh je nezměnitelný. To jen my hříšní lidé jsme takoví, kam vítr, tam plášť.

Hospodin se vůči ninivským radikálně změnil. Chápeme toho člověka, který se třese o slávu a čest svatého Boha. Vždyť takovým činem bude i on odhalený jako falešný prorok. Člověk, který jen strašil, ale neměl pravdu. Budou ho považovat za větroplacha, který se měl dostat do blázince.

„Jonáš se velice rozezvil a planul hněvem,“ ale modlil se (čti 4,2-3). Tato kapitola je pro nás větší hádankou než Jonášův pobyt v břiše velké ryby. Po tak slavném vysvobození ještě takováto krize! Není to nic vzácného. Známe takové krize. Kde hledat jejich kořeny? Prorok Jeremjáš řekl: „Nejúskočnější ze všeho je srdce působící zkázu. Kdopak je zná?“ (Jr 17,9) Luther ve svém německém překladu nazývá to srdce vzpurným a neduživým, pyšným, namyšleným a zoufalým. Tuto strašnou krizi prožíval i sám Jeremjáš, když řekl: „Proklet buď den, v kterém mě má matka porodila. Proklet buď muž, jenž zvěstoval mému otci: narodil se ti syn, a udělal mu velikou radost. Že mě neusmrtil hned v mateřském lůně, aby mně má matka byla hrobem!“ (Jr 20,14.17). V takové krizi vidíme i proroka Eliáše, když musel utíkat před pomstou Jezabelinou (1Kr 19,1-3). A v této krizi se nacházel i Jan Křtitel (Mt 3,13-15). V této krizi je i Jonáš.

Nelíbí se mu, co učinil Hospodin. Když se nám něco nelíbí, rozpálíme se hněvem. I Jonáš se rozpálil. Na koho? Hněvá se na ninivské? Jistě i na ně, ale hlavně se hněvá na Boha, který podle jeho přesvědčení není důsledný. Hněvat se na někoho není právě příjemné. Někdy je to i nebezpečné. Hněvat se na Boha, to je skutečně opovržlivé. Je to možné, jak vidíme. Kolik synů a dcer má Pán Bůh, kteří nejsou spokojeni s tím, co s nimi nebo s ostatními Pán Bůh dělá. Je to zlé, ale člověk už je takový, že chce napravovat i Hospodina. Je to zjev hodný opovržení, ale zjev všeobecný. Být soudcem a vědět všechno nejlíp, to je jedna ze základních lidských vlastností. U mnohých lidí se tato zhoubná rakovina na první pohled neprojevuje. Nejsou tak upřímní a neukáží své srdce tak, jak to udělal Jonáš, ale v tichosti uplatňují stejného ducha. Jonáš se hněvá na Boha, ale přece jen se k němu modlí. Ale to děláme i my! Představme si všechny lidské modlitby! Co by se stalo, kdyby je Pán Bůh musel všechny vyslyšet? Naučme se už jednou, že Pán Bůh není naším služebníkem, který je povinen nás obsluhovat, asistovat kolem nás a všechny naše žádosti plnit.

Asi všichni známe bajku, v níž otec se synem spolu cestovali. Nejprve si sedl otec na osla, ale první muž, kterého potkali, vynadal otci, že se nestydí jezdit na oslu a svého chlapce nechá chodit pěšky. Otec poslechl a posadil syna na osla a druhý muž vynadal synovi, že se nestydí nechat svého otce za sebou jít pěšky. Potom si sedli na osla oba, ale třetí muž jim vynadal, že se nebojí Boha takto své nebohé zvířátko trýznit. Co měli dělat? Sestoupili z osla, svázali mu nohy a oba ho nesli.

Pointa je v tom, že takhle dopadne každý, kdo se chce každému zavděčit. Je to anekdota, ale velmi poučná. Na Pána Boha si mnozí činí neoprávněné nároky a myslí si, že Pán Bůh nemá nic jiného na práci, než plnit naše vrtochy a žádosti.

Tak je to s námi, že se zamilujeme do svých myšlenek, plánů a tužeb a když potom Pán Bůh jde jinými cestami, pohoršuje nás to. Obvykle to bývá tak, že Hospodin razí vždy jinou cestu, než je ta naše. Nejednou se nám zdá, jakoby Hospodin měl zálibu v kažení naší hry. Domníváme se, že naše cesta je ta nejlepší a Pán Bůh jde jinudy. Boží myšlenky nejsou našimi myšlenkami a jeho cesty nejsou našimi cestami (Iz 55,8). Člověk se vždy opovažoval Boha mistrovat. Dobře to řekl Pán Ježíš: „Přišel Jan, nejedl a nepil – a říkájí: Je posedlý. Přišel Syn člověka, jí a pije – a říkájí: „Hle, milovník hodů a pitek, přítel celníků a hříšníků!“ (Mt 11,18.19) Kdy se už konečně dostaneme tam, abychom skutečně zpívali: „Co Bůh činí, dobře činí, svatá je jeho vůle. Ať se děje tvá vůle.“ Této lekci se musíme znovu ze dne na den učit. Rozhodnutí pro Boha se nemůže uskutečnit jednou a provždy. Nepochybujeme o tom, že se Jonáš v břichu ryby rozhodl pro svého Boha. A jeho rozhodnutí bylo upřímné. Co jsem slíbil, to i splním. Musíme to znovu a znovu opakovat. Neuděláme-li to upřímně, objeví se u nás staré chyby charakteru, zbytky zlosti, povahové nečnosti. I u Jonáše se projevila jeho stará povaha. Byla v něm určitá dávka nevykoupeného smýšlení a toho se chytil Pokušitel. A dařilo se mu. Člověk zůstává člověkem a Pokušitel stará dvířka, jimiž vcházel do našeho života, znovu vyhledá a otevře. Prorok chce Pánu Bohu předepisovat. Tato krize tkví i v jeho intelektu. Rozpálil se hněvem na lidi, na Boha, jen ne na sebe. Nevidí, že se v něm zakořenila judaistická namyšlenost. Jeho hněv vyvěrá z nepochopení Boha. On chce mít milost, ale jen pro Izraele. I sám chce žít z Boží dobroty, ale nedopřává ji pohanům. Pán Bůh je milostivý, ale ne na pravém místě. To jsou jen gójim, bez zákona, bez obřízky, bez obětí. A tu se v něm probudila jeho židovská krev. Rasová předpojatost. Nedovede si představit, že by i mimo židovstvo mohlo být spasení. Nepřejícnost a závist ovládá jeho srdce.

Ale dejme pozor! Tento kainovský duch nám není cizí. Žárlivost a závist je na dením pořádku mezi Božím lidem. Jen se podívejme do církevních dějin. Nevraživost, konfesionalismus byly a zůstávají hrozným morem mezi námi. I prvokřesťanská církev zápasila s touto judaistickou závistí. Běda, když Pán Bůh způsobí probuzení jinde a ne mezi námi! My chceme mít monopol na spásu. Nedivme se Jonášovi. I on byl dítětem své doby. Nebyl prostý marnivostí. Báť se, že tímto činem se stane křivda Boží cti. Když se jeho slova nepotvrdí jako pravdivá, padne i jméno jeho Boha do bláta. Nechtěl zůstat v očích těchto lidí lhářem, a to pro Boží slávu. Chtěl mít pravdu za každou cenu. Takoví jsme všichni, chceme

mít pravdu, raději zemřít než ji prohrát. A Hospodin litoval, změnil svůj plán, všechno bylo naopak, než jak to předpověděl. Všichni, kteří ho poslouchali, cítili, že mu ta zvěst není hračkou, pro zábavu, ale prožitou skutečností. Tenhle člověk věří tomu, co povídá. A tato víra působila, probouzela. Skutečně věřil a přece bylo všechno jinak. Bylo to pro něj tak hrozné, že už netoužil po ničem jiném, než zemřít.

Divný prorok. Hněvá se na Hospodina, ale nechce se ho vzdát, modlí se k němu. Je zřejmé, že v takovém duchovním rozpoložení se dobře modlit neumíme. I v jeho modlitbě se projevovalo mnoho nezdravého. To, co bylo kdysi svaté a základní, nyní vidí v jiném světle. Najednou se mu zdá i cesta do Taršíše jako správná a jako kdyby se tehdy zmýlil, když kvůli ní činil pokání. I to, čeho jsme hořce litovali, chceme brát nazpět. Až sem se může dostat člověk, ale je zřejmé, že v takovém stavu se rodí nezdravé tužby. „Lépe abych umřel, než abych žil!“ Jeho krize byla velká, ale musíme tuto modlitbu přece jen připsat k dobrému. Svědčí o tom, že Jonáš nebyl pokrytcem. Vyléval svou hořkost a své zklamání před Bohem. Je upřímný a otevřeně řekne, co se mu nelíbí. Obviňuje Boha: vždyť jsem věděl, vždyť jsem ti povídal, že jsi takový. Jen proto jsem utíkal do Taršíše. Byla to modlitba skutečně pomýlená, ale v podstatě velmi upřímná, a proto ji Hospodin neodmítl.

Setkáváme se tu se zajímavým jevem: pomýlená modlitba, nezdravá tužba a Hospodin ji přece jen vyslechne, neboť ví, že je to jen momentální krize, v níž se představují zbytky hněvu a tmy, ale ví i to, že za touto hořkostí se skrývá šlechtná duše a upřímné srdce. Upřímným Bůh vždycky pomohl. I za Jonášem jde, hovoří k němu. Jonáš není zkažený, má sluch pro Boží hlas. Slyší, co mu říká: „Nemysli si, Jonáši, že tě Ninivští budou pokládat za podvodníka. Ne, viděl jsem jejich skutky, odvrátili se od svých zlých cest. A takto opravdově kající lidé nebudou v tobě vidět nějakého větroplacha, ale záchranu svého života. Jonáši, topíš se ve víru svých myšlenek a nezdravých tužeb. Ptám se tě, zda je dobré, že ses tak rozpálil hněvem?“

Tato otázka vyzývá i nás k vážnému sebezkoumání. Volá nás k pokání. Človče, zkoumej se, zda je tvůj hněv oprávněný?

Jonáš na Boží otázku, zda se hněvá právem, nic neodpověděl. Když se hněváme, obvykleně vzdorovitě mlčíme. Ten nahlas přemýšlející Jonáš najednou mlčí. Ukončí rozhovor s Bohem a jde za město, aby si tam postavil budku. To byla odpověď na Boží otázku. Je skálopevně přesvědčený, že má pravdu a že konečně i sám Hospodin musí uznat tuto pravdu. Nečekal obrat ve své mysli. Čekal obrat v Božím smýšlení. Pán Bůh se bude muset obránit a ne on. Vždyť on má pravdu. Budka, kterou budoval, byla výrazem jeho víry. „Neohroženě věřím, že město zahyne, musí

zahynout, a proto ani nemohu zůstat v něm. Kdybych zůstal, podkopával bych pravdivost své zvěsti. A proto jdu a postavím si přístřešek.“ Vidíme ho, jak staví budku. Svědčí to o tom, že umí nejen kázat, ale i přístřešek postavit. Takoví šikovní lidé se nám líbí.

Přístřešek je hotový, je obrácený k městu. Jonáš chce být pozorovatelem ohromného dramatu strašných Božích soudů. Sedí a čeká na splnění svého proroctví. Vždyť nemůže být falešným prorokem! To musí Pán Bůh uznat. Úpěnlivě čeká, že se Pán Bůh zase vrátí ke svému původnímu plánu.

Jaký je to zajímavý obraz – prorok v budce. Je to obraz Božího člověka, který se odchýlil od svého povolání. Postavil se mimo. Poznáme i takové služebníky. Jako kdyby neměl co dělat, jen se obírat sám sebou. Vždyť to tak obvykle bývá, utíkající proroci se obírají sami sebou. Svou tvrdohlavostí působí potíže sobě, lidem i samému Bohu. Zapomenou, že tam v Ninive ti probuzení začátečníci by jejich službu velmi potřebovali. Ale Jonášové na to nemyslí, jen čekají na splnění svého proroctví. Jonáš rovněž napjatě čeká, ale město se nezhroutí, život pokračuje dále. A k tomuto prorokovi rozpálenému hněvem se sklonil Hospodin, názorně k němu promluvil a tato odpověď Boží znamenala pro něj nové spasení.

7. HOSPODIN – BŮH MILOSTI ANEB BOŽÍ PEDAGOGIKA – JON 4,6-11

Je nesporné, že Jonáš vykonal v Ninive podivuhodné dílo. Něco podobného se v dějinách lidstva sotva opakovalo. Doba Boží milosti se chýlila ke konci. Jonáš ve své budce chtěl být svědkem spravedlivých Božích soudů. Místo pro přístřešek vybral tak, aby měl dobrý výhled. V takovém teplém kraji potřeboval i příjemný chládek, ale přepočítal se. Ráno měl příjemný chládek, ale odpoledne mu páliло slunce do očí. Tak je to s námi: leccos dobře nevypočítáme a pak dodatečně zjistíme, že jsme to neudělali nejlíp. Jonáš je v nepříjemné situaci. Pán Bůh mu přijde na pomoc. Stinná rostlina kikájon vyrostla právě tam, kde to potřeboval, aby mohl mít hlavu v chládku. Byly to sice maličkosti, ne však bezvýznamné. Hospodin vytrhl Jonáše pomocí této rostliny z jeho nesnází. Pravda, lidé s nezdravým postojem nevidí dobře a nespátří v takových maličkostech Boží ruku. Zde pracovala Boží ruka. Jonáš na to nemyslel, ale čteme, že měl ze skočce velikou radost. Konečně vidíme i u Jonáše změnu. Tento náramně rozmrzelý a hněvem rozpálený člověk se umí i radovat. Vždy je pro nás příjemné, když vidíme lidi, kteří se radují. Radovat se je dobré. Pravda, důležité je i to, kvůli čemu se radujeme. Jonáš se neraduje z pokání v Ninive, ale má radost z jedné rostlinky, která tam vyrostla a posloužila mu příjemným chládkem. Jonáš by měl tisíce úkolů v městě mezi obyvateli, ale oni ho nezajímají. On si žije ve své budce jako nějaký soukromý

důchodce. Má svou budku a pohodlně se v ní zařizuje. A přece cítíme, že je nemožné se obírat květinami, holuby, dýmkami, známkami, rybičkami nebo jinými koníčky, když na nás lidé čekají.

Takové nezdravé radosti lehko zvadnou. Druhý den ráno prorok brzy vstal a je možné, že zanedbal i ranní modlitbu, jen aby se mohl pokochat svou stínící rostlinou. Ale běda! Co vidí? Rostlina zvadla. Řekl si: „Lépe abych umřel, než abych žil.“ Co se to s ním stalo? Vidíme, jak nás mohou vyvést z rovnováhy i nepatrné maličkosti. Samozřejmě jen tehdy, když nemáme úzké spojení s Bohem. Tak velká je síla maličkostí v životě člověka. Ale kdyby jen ta rostlina byla zvadla! Dnes jako kdyby se proti němu všechno spiklo. Na zvadlé listy začalo pražit slunce a zavál silný východní vítr. Slunce mu pražilo na hlavu. Dostal asi sluneční úpal, takže zemdlíval a znovu si přál umřít. Jeho radost se znovu proměnila v trpkost.

Tato skutečnost nás napomíná, abychom prozkoumali své žádosti. Člověk je velmi závislý na vnějších podnětech. Nepatrné maličkosti ovlivňují smýšlení a náladu člověka. Únava, zima, nedostatek některé životní potřeby nás velmi snadno vykoledují. Je nesporné, že v životě se stále střetáváme s nepříjemnými nedostatky. Jsou mnohé věci, které se nedají jen tak lehce odmodlit. Jsme ve stejném nebezpečí jako Jonáš, že se budeme litovat. Jak by ne, když jsme tak unavení! Život se nám stane nesnesitelným břemenem, chce se nám umřít. Víme sice, že i apoštol si žádal zemřít a být na věky s Pánem. Tato touha však nevyvěrala z únavy a ze zatrpklosti, nýbrž ze svaté touhy po spojení s Pánem. Dejme na sebe pozor, vždyť vidíme, kam se můžeme dostat se svými žádostmi a bude jen naším velkým štěstím, že nás Pán Bůh nevyslyší. Naše srdce je skutečně neduživé. Trápí nás všelijaké touhy a žádosti. Je však možné dospět se svými žádostmi i na úroveň, na jaké byl Mojžíš, anebo apoštol Petr, kteří sami žádali být zavržení Bohem, jen aby mohli získat své sestry a bratry. Ptáme se vždy, když o něco prosíme, anebo když se nad něčím pohoršujeme, zda máme pravdu?

Je možné, že i mezi námi jsou stejní rebelanti. Je možné, že i naše domy a kostely se stanou takovými budkami, v nichž vysedávají rozladění Jonášové. Možná, že máme navíc tu chybu, že se při tom přetvařujeme. Jonáš řekl otevřeně, co cítí, myslí a co by chtěl mít. Pán si ho proto váží a nepouští ho ze svých rukou. Promlouvá k němu a přesvědčuje ho o jeho mylných názorech. To je vždycky velká věc, když nás Hospodin neopouští a mluví k nám.

Hospodin se zase ptal Jonáše: „Je dobře, že pro ten skočec tak planeš? Rozmysli si, uvaž, jestli je dobré to, co děláš!“ My si ovšem většinou myslíme, že máme pravdu a že náš hněv je oprávněný. Musíme tu obdivovat Boží moudrost, jeho trpělivost. Rozčileného člověka je těžko uklidňovat. Ten si obvykle nedá nic říci, ale Jonáš

nepatřil mezi zatvrzelé paličáky. Měl smysl pro ducha pokání, dal se přesvědčit. A Pán Bůh si ho bere do své školy a s velkou trpělivostí ho učí: „Jonáši, hněváš se na mne, na Ninivčany, rozčiluješ se nad uschlou rostlinou, nad větrem a pražícím sluncem, ale nevidíš sám sebe. Tvým problémem nejsem já, tvůj Bůh, ani lidé a okolnosti. Ty jsi sám sobě problémem. Tobě působí starosti tvůj starý člověk, ten syn Amítajův. Rozčiluješ se nad mou dobrotou a nevidíš, že i ty žiješ a trváš jen mou milostí. Lituješ rostlinu, bolí tě, že uschla. A já bych neměl litovat těch mnoho tisíc dětí, stejně jako nevinná dobytčata v Ninive? Raduješ se ze své rostliny, okolo níž jsi nic nedělal a zapomínáš na to, že i té rostlině jsem dal vyrůst. Já jsem se postaral o tvé pohodlí, já jsem ti ji daroval. Radost z „budky“ netrvá dlouho. Jeden červík stačí, aby se ti všechno zhroutilo. Už máš po radosti. Neposlal jsem jen rybu, ale i toho malého červíka, který byl schopen pokazit ti tvou radost. Velmi ses radoval, ale přehlédl jsi mou ruku, která v zemi pracovala a dala tam malého červíčka. Ten splnil svou úlohu výborně. Všechno se ti zhroutilo. Ale nezapomeň, že já, Hospodin, tvůj Bůh, jen nekazím radost. Mě musí poslouchat nejen ryby, ale i malí červíci a ty dám jen proto, abych z vás vychoval jemné, šlechetné a pozeňhané lidi.“

Víme, že mnozí vysedávají ve stínu svých konfesních rostlin. Mnohé věci se nám zdají vážné a drahé. Nevidíme však malé červíky, kteří hryžou na kořenech naší radosti. A Hospodin na nás musí poslat nejednou „spalující východní vítr“, aby nás vyléčil z naší nezdravé lásky.

„Vím,“ řekl Hospodin prorokovi, „i ty jsi člověk podrobený slabostem lidské povahy a náladám, ale já tebou ještě neopovrhnu. Chci, abys i s pomocí svých slabostí poznal mou bytost. Dobře jsi mě viděl. Jsem Bohem milostivým a velmi miluji lidi. Vždyť jsou to mé děti. Rozuměj mi, Jonáši, jsem Bohem milosti, který nenávidí hřích, ale miluje hříšníka a chci ho zachránit.“

Končíme. Ptáme se, zda Jonáš změnil své stanovisko? Přehodil své výhybky? V Bibli o tom nic nečteme. Nevíme, co se s Jonášem stalo. Ale my přece jen tušíme, že se Jonáš změnil ve svém smýšlení od základu. Tato kniha není dokončená. Ledacos bychom se rádi ještě dověděli, ale musíme se naučit číst i mezi řádky. U Jonáše vidíme vedle nezdravého smýšlení i krásné rysy. Je upřímný. Nezakrývá své viny. Nechce vypadat lepší, než byl ve skutečnosti. A této upřímnosti se zachytila Boží ruka. Jonáš činil upřímné pokání. Odkud to víme? Jeho kniha o tom vypráví. Byl člověkem, který přemýšlel nahlas. Co na srdci, to na jazyku. Vzдорovitě odsekne Hospodinu, že je to dobré s tím jeho hněvem. Ale tato kapitola skončí jeho mlčením. Poslední slovo má Pán Bůh. Mnozí lidé se hněvají jen proto, že chtějí mít právo posledního slova. Jonáš už nemá co dodat, může jen mlčet se zahanbenou tváří. To je však pro jonášovské povahy hodně. Lidé, kteří

rádi otevřeně hovoří a najednou zmlknou. Jonáš mlčí. Je poražený. Zdá se nám, jakoby se vytratil z dějin. Ale neztratil se! Kající lidé se nikdy nemohou ztratit. I v předcházející úvaze jsme viděli, že Jonáš mlčel, ale jeho mlčení bylo mlčením hněvu a vzdoru. Nyní zase mlčí, ale je to mlčení pokání a doznání hříchu. Jonáš se změnil. Je možné, že když zmlkl před svatým Bohem, že hned sedl ve své budce a sepsal svůj zážitek s Bohem. A to bylo doznání hříchu. Potom asi odešel domů. Co tam dělal? Porozprávěl svým bratrům a sestřím, co se s ním stalo. Nebylo to pro něj lehké, ale udělal to! O sobě nemohl povědět nic dobrého. „Takový jsem byl já a takový byl a je náš Bůh.“ Vyprávěl tento příběh proto, aby oslavil Boha. Vyprávěl svým sestřím a bratrům, jak se ho Pán Bůh zmocnil, jako ho zachytil na jeho útěku, v jeho pádu. Takový je Hospodin a takový jsme my, Židé, my lidé. Vyprávěl o tom i nám. Tato kniha nebyla napsaná proto, abychom se při její četbě na chvíli pobavili, ale aby měla v našem životě pokračování. Co Hospodin čekal od Ninivčanů i od svého proroka – to bylo pokání. A tato kniha měla a má jediný cíl, aby nás navedla na jediné správnou výhybku našeho života – na cestu pokání. Ptám se nás všech, kdy už jednou umlkneme, kdy přestaneme mít my pravdu? Kdy se odebereme do své budky a kdy budeme i my vyznávat: „Ano, pravdu máš ty, Hospodine!“

Knihy Jonášova je knihou kajícího proroka. Rozumějme dobře! I pokání má svou dobu milosti, kterou nikdy zmeškat nesmíme. Ninivčané činili důkladné pokání, ale o sto let později toto město bylo přece jen vyvráceno. Pán Bůh už jim podruhé neposlal proroka. Dal jen v Jeruzalémě vyhlásit své strašné soudy, které byly i důkladně vykonány (Srovnej Na 3). A nezapomeňme, co řekl Pán Ježíš: „Myslíte si, že tito (ninivští obyvatelé) byli větší hříšníci, než ti ostatní? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete!“

(L 13,2.3)

Podle J. Ondreje Markuše, 2. vydání, 1971, vydavatel Vladimír Uhri, M.D., 2700 So. Harding Chicago, Illinois 60623, USA, do češtiny převedl a pro vnitřní potřebu CČSH (jako námět pro postní pobožnosti nebo pro biblické hodiny v době postní) upravil JŠ.

LETNICE

(Námět pro čtyři májové pobožnosti nebo biblické hodiny jako příprava na Svatodušní svátky)

Iz 44,1-8

Letnice, neboli svátek Vylití Ducha svatého na církev, korunují radostnou velikonoční dobu. Obsah letniční víry byl pro křesťany vždy důležitý. Proto slavili už od 4. století svatodušní svátky tak důstojně jako oba ostatní křesťanské svátky Vánoce a Velikonoce. Proto mají dodnes v některých zemích státní svátek i v pondělí svatodušní (pracovní volno). Smysl tohoto svátku však dnes vymizel z obecného povědomí. Svatodušní událost není zdaleka tak názorná jako jesličky o Vánocích nebo prázdný hrob o Velikonocích. Známe my, kteří se připravujeme na slavení svatodušních svátků, jejich smysl? Možná, že jste se už naučili dát na tuto otázku správnou odpověď. Dokážeme jejich smysl vyjádřit tak srozumitelně, abychom ve svých bližních probudili opravdovou svatodušní radost? Určitě je užitečné, jestliže se budeme snažit správně pochopit význam Letnic, abychom mohli i Letnice slavit tak radostně jako Vánoce a Velikonoce.

Název „Letnice“ se odvozuje od řeckého slova „pentekoste“ a neznamena nic jiného než „50 dnů“, totiž 50 dnů po Velikonocích. Co však znamená tento časový údaj? Klasická dvojí odpověď zní:

1. Letnice jsou narozeninami církve.
2. Letnice jsou svátkem, který připomíná vylití Ducha svatého.

První odpověď se vztahuje k tomu, co je viditelné, k církvi. Druhá odpověď se vztahuje k tomu, co je neviditelné, k Duchu svatému. Jen obě odpovědi dohromady vystihují celé bohatství svátku. Kdo o Letnicích myslí na narozeniny církve, tedy na to viditelné, mohl by rezignovat a říci: „Ach, jak je ta církev stará! A jak se dnes zmenšila! A jak je vrásčitá! Ta už asi dlouho nevydrží!“

Kdo o Letnicích myslí na vylití svatého Ducha, tedy na to neviditelné, ten by mohl skončit v nějakém pobožném blouznění a snadno by mohl zapomenout na skutečnost kolem sebe.

Přečteme si text z Iz 44,1-8.

Jsou v něm vysloveny čtyři důležité myšlenky, jež jsou důvodem ke sváteční radosti:

1. Pán Bůh zakládá, udržuje, vyvoluje a potěšuje církev (vv. 1.2).
2. Pán Bůh obdarovává církev svým Duchem (vv. 3.4).
3. Církev se raduje z toho, že je Božím vlastnictvím (v. 5).
4. Církev je svědkem, který dosvědčuje Boží slávu (vv. 6-8).

1. PÁN BŮH ZAKLÁDÁ, UDRŽUJE, VYVOLUJE A POTĚŠUJE CÍRKEV (VV. 1.2).

Pán Bůh pracuje! Za to, že jsme tu dnes shromáždění, děkujeme jemu. Stvořil nám nohy, abychom mohli chodit. Do našich srdcí vložil touhu po zdejším náboženské obci. Pro mnohého z nás to ovšem představuje jen touhu po změně nebo touhu zapomenout na starosti, které nás tíží ve všedních dnech. Možná, že se za tím skrývá jakési neurčité očekávání, jež nás přimělo vydat se na cestu do sboru, možná že to byl jen zvyk, anebo rodinná tradice. Pán Bůh používá naše pocity, rozpoložení a zájmy, aby nám umožnil setkání se svým Slovem. A tak z nás dnes stvořil svou obec.

Někdo si v duchu zanaříká nad tím, jak je nás tu málo ve srovnání s minulými časy, kdy jsme se do některých sborů naší církve ani nemohli vejít. Měli bychom však vědět jedno: Pán Bůh vede jinou statistiku, než jakou my vedeme ve svých církevních matrikách. Někdy nám dovolí nakouknout do toho, jak on vede své knihy a kartotéky, třeba tehdy, když zjistíme, že lidé, kteří se o dvě ulice dále shromažďují kolem svého kněze nebo někde v postranní ulici se scházejí k nějakému modlitebnímu kroužku, jsou rovněž křesťané. Jsou to sice lidé, kteří vyznávají svou víru při bohoslužbě jinak než my a jejich zbožnost má i jiný vnější styl, ale přesto jsou to křesťané. Století, ve kterém žijeme, můžeme s důvěrou nazývat stoletím ekumény navzdory všem výhradám.

Spojení světového křesťanstva nedokážeme uskutečnit, roste však tou mírou, v níž přibývá poznání Boží vůle z důvěry v něho. Bůh dosud neustal ve zjevování své vůle. Kdysi vyvolil mezi všemi ostatními národy lid izraelský, aby se stal jeho lidem. Nás nyní povolal z našeho domu, od naší práce, od našich koníčků nebo starostí, aby si s námi promluvil. Chce na nás pracovat, chce nás vzít do služby. Máme sloužit jeho záměrům se světem. V tom je smysl jeho povolání, našeho vyvolení.

V hlavách mnohých křesťanů straší představa: „Jsem vyvolený, pak ostatní jsou zavržení.“ To je krátké spojení, čili kratás. Bůh zajisté může zatvrdit, zavrhnout, proklít a zničit. Před tím však nikoho nezachrání ani vyvolení. Pán Bůh si spíše volí jednotlivce nebo celé národy, aby jejich prostřednictvím, s jejich pomocí získal svět pro svůj plán záchrany. Vyvolení znamená povolání, pozvání ke spolupráci s Bohem.

Pro nás to představuje, kromě jiného, jako kdybychom, podobni mravencům, měli za úkol odnosit tisíc metrů vysokou horu. Jinými slovy řečeno, jako kdybychom museli vlastními silami přimět k uvěření naše daleko široko nekřesťanské okolí, což je naprosto nemožný úkol, který by nám mohl nahánět strach a z něhož by nás mohla jímat úzkost. Proto Pán Bůh utěšuje svůj lid a říká své „Neboj se!“ Na naší spolupráci mu sice záleží, ale nemusíme udělat všechno sami.

2. PÁN BŮH OBDAROVÁVÁ CÍRKEV SVÝM DUCHEM (VV. 3.4).

Dělník pracuje na ulici s pneumatickým kladivem. Rozbývá betonovou desku vozovky, aby pod ní mohlo být položeno nové potrubí.

Pán Bůh obdaroval svou církev svatým Duchem, aby dokázala uskutečnit to, co je, lidsky viděno, neuskutečnitelné, totiž uvěřit Bohu a umět pro něj žít.

Každý křesťan je tímto darem obdarován při křtu. Ten dar je sice neviditelný, ale působí to, co je viditelné, totiž život prožívaný v důvěře v Boha, církve, společenství křesťanů, odpuštění hříchu, naději ve vzkříšení, jistotu věčného života, modlitbu, nesobeckou lásku k bližním. Tam, kde tento Boží dar působí, začíná rozkvétat něco nového. Člověk tvrdého srdce, sobec, egoista je podobný vyschlému říčnímu korytu, v němž zvířata marně pátrají po vodě a musí zemřít žízní. Křesťan, který žije Božím Duchem, je podobný oáze v poušti, kde všechno kvete, kde zvířata nacházejí vodu i potravu, a proto mohou žít. Řekneme-li to bez podobnosti, znamená to, že křesťané, kteří skutečně žijí z Božího Ducha, požívají důvěry svého okolí, přenášejí svou radostnost na ostatní a umí je potěšovat. Proto na ně lidé rádi kladou požadavky, svěřují jim náročné úkoly – a to nikoliv pouze v rámci církve.

Jak vypadají rysy života, který je žit z Ducha, o tom píše apoštol Pavel ve 12. kapitole svého listu do Říma, ve 12. kapitole 1. listu do Korintu. O nejvyšším daru Ducha, o lásce, pak píše ve 13. kapitole téhož listu. O ovoci, které se z darů Ducha Božího rodí, píše ve svém listu Galaťanům, v 5. kapitole od verše 16.

3. CÍRKEV SE RADUJE Z TOHO, ŽE JE BOŽÍM VLASTNICTVÍM (V. 5).

Bible svědčí o tom, že se lidé radují, že jsou Božím vlastnictvím. Radují se hlasiť: „Jsem Božím vlastnictvím, patřím Pánu, jsem Páně.“ (=KYRIAKÉ: od toho je odvozeno naše české slovo CÍRKEV) Radují se z toho, že smí nosit čestné jméno „Jákoab“, které svědčí o tom, že náleží k vyvolenému lidu Božímu. Napíše si na ruku „Jsem Hospodinův“, což znamená zajisté, že na svém těle nosí viditelné znamení, že důvěřují Bohu. Něco takového můžeme zažít i my dnes.

Můžeme dnes slyšet, jak desetileté děvče, které se pilně účastní duchovní péče ve svém sboru, radostně vypráví svým kamarádům: „Byla jsem pokřtěna.“ Tak dlouho prosila své rodiče, až ke křtu svolili; tak velká byla její touha, aby patřila k církvi Páně.

Nebo: Mladá žena najednou začne znovu nosit na krku malý stříbrný křížek, který jí věnovala její babička v den, kdy přijala svátost biřmování. Křížek dlouho ležel zapomenutý v její kazetě se šperky. Když její přítel křížek uviděl, ptal se, kde ho vzala. Odpověděla po pravdě a dodala: „Ten křížek pro mne znamená, že patřím Bohu.“

Nebo: Znáš sestru, která každou neděli, za každého počasí váží cestu čtyři kilometry dlouhou do svého sboru. Na otázku sousedů odpovídá: „Nemohu přece chybět tam, kde se shromažďuje církev Páně!“

Nebo: Po řadu let shromažďoval bratr farář Matyáš v církevním středisku „Husita“ v Železné Rudě skupinu laiků ke společné biblické práci, k modlitbám a k bohoslužbě. Přítomní obdrželi každý rok drobný přívěsek na krk s křesťanským symbolem a ten nosili po celou dobu jako viditelné znamení svého společenství ve víře.

Nebo: ...

Je užitečné se zamyslet nad tím, a společně prohovorit, jakým způsobem můžeme dnes dávat viditelně najevo, že se radujeme z toho, že patříme Pánu, že jsme Páně.

4. CÍRKEV JE SVĚDKEM, KTERÝ DOSVĚDČUJE BOŽÍ SLÁVU (VV. 6-8).

Křesťané, kteří žijí z Božího Ducha, se nespokojí jen s tím, že se budou radovat ze svého spojení s Bohem v Ježíši Kristu. Jsou ochotní a připravení svou víru i vyznávat, dosvědčovat. Prvním krokem k tomu je společné vyznání víry pronášené v rámci bohoslužby. Kromě toho se samozřejmě vyskytují situace, v nichž každý z nás může jiným způsobem vyznat svou víru v Boha. Minule jsme si uvedli celou řadu příkladů, jak dát najevo svou radost z toho, že jsme Božím vlastnictvím.

Možná, že se budeme muset ozvat, bude-li v naší přítomnosti zlehčováno, posmíváno, jednoduše „bráno nadarmo“ Boží jméno. Nebudeme se stydět říci veřejně, že jsme se rozhodli vyčistit koryto potoka, které bylo plné odpadků, protože máme úctu k přírodě jako k Božímu stvoření. Nebudeme zamlčovat, že se podílíme na péči o děti, které trpí nějakou vadou, protože nás k tomu vede svým příkladem Pán Ježíš. Nezůstaneme v neděli trčet doma u televize, anebo ze strachu, že se nám sousedé budou pošklebovat, ale vydáme se společně do sboru, abychom oslavili Pána společnou bohoslužbou. Na případné otázky radostně dosvědčíme, že si náš Pán zaslouží naši chválu a oslavu pro svou jedinečnou věčnou slávu. A nebudeme se stydět vytrvale zvat své sousedy, aby se tam vydali s námi a přesvědčili se o tom sami.

Všude tam, kde se něco z toho děje – a ono se to skutečně děje všude ve světě – tam se odehrávají, tam se slaví Letnice, svátky svatodušní. Z toho důvodu jsou Letnice víc než pouhá koruna, završení velikonoční radosti ze vzkříšení Páně. Jsou to totiž svátky neustále se rodící a obnovující se církve, skutečně živého těla Kristova!